

Η ΜΕΛΕΤΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1907

...

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1909

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

42 - ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - 42

Η ΜΕΛΕΤΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1907

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Φύσις καὶ οἱ Ἕλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ Ἀριστοτέλους Κουρτίδου	Σελ. 65
Ἐντυπώσεις μετανάστου: Οἱ Ἴσπαι τῶν Ἀμερικανῶν ὑπὸ P. Δημητριάδου	» 77
Ἐπιεικὴ τῶν Μαθητῶν κατ' οἶκον: Συμβουλαὶ πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ διευθυντὰς οἰοτροφείων ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Δ. Βουργεσιτῶν (μετάφρ. Θ. Φλωρεῖ)	» 85
Ἡ ἑορτὴ τοῦ Μισράλ ὑπὸ X.	» 99
Δὲ Κυθωνίαι κατὰ τὸ 1818 ὑπὸ M. Κωνσταντινίδου καθηγ.	» 108
Ἡ Περιπέτεια τοῦ Ἀριστοκλέους δαίτημα E. Σιέγκεβιτς (μετάφρ. K.)	» 114
Γνώμαι τοῦ Καρλάλλ (μετάφρ. Φ.)	» 116
Χρονικά	» 119
Ἀναγνωστήριον: Ἐξέντα περιοδικά.— Ἑλληνικά περιοδικά	» 122
Μικραὶ Ἀνακοινώσεις	» 126

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ὈΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

42 — ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ — 42

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ 1 ΔΡΑΧΜΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1899 ΥΠΟ Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Πρόεδρος Ι. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ, Δ. ΛΙΓΙΝΗΤΗΣ Αντιπρόεδρος, Μ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ
Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ, ΔΡ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ, Π. Ε. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗΣ, Α. ΜΑΤΕΣΙΣ
Ε. ΡΩΜΑΝΟΣ, Γ. Σ. ΣΤΡΕΪΤ, Γραμματέες Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η ΜΕΛΕΤΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτην δραχ. 10
Διὰ τὰς λοιπὰς χώρας φράγκα χρυσῶ 12

Ἐκαστον τεύχος χωριστὰ πωλεῖται δρ. 1 εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Κρήτην — φρ. χρ. 1,20 εἰς τὰς λοιπὰς χώρας.

Ἡ "ΜΕΛΕΤΗ", ἐκδίδεται κατὰ μῆνα εἰς τεύχη ἐκ σελίδων 64, κατὰ δὲ τοὺς θερινοὺς μῆνας, Ἰούνιον—Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον—Σεπτέμβριον, ἐκδίδεται ἀνὰ ἓν τεύχος, ὥστε ἕκαστος ἐτήσιος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ δέκα τευχῶν, ἦτοι 640 σελίδων.

Αἱ συνδρομαὶ τῆς "ΜΕΛΕΤΗΣ", καταβάλλονται εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου ἢ ἀποστέλλονται ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, διὰ συστημένων ἐπιστολῶν, ταχυδρομικῶν ἢ τραπεζικῶν ἐπιταγῶν καὶ χαρτονομισμάτων Γαλλίας, Ἀγγλίας, Γερμανίας, Αἰθιοπίας, Ἰταλίας, Ρωσίας, Ἀμερικής.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς "ΜΕΛΕΤΗΣ", λαμβάνουν δωρεὰν καὶ τὰ Ὠφέλιμα Βιβλία.

ΤΑ ΩΦΕΛΙΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τοῦ 1908 ἐξεδόθησαν τὰ ἑξῆς βιβλία: ἀρ. 91-92 (διπλοῦν), Ὁ Καποδίστριας ὡς θεμελιωτῆς τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Δ. Βελέλη. — Ἀριθ. 93, Τὸ Ἐμπόριον ὑπὸ Στ. Θεοχάρη. — Ἀριθ. 94, Ἐθνικὰ Ἐδεργέτια ὑπὸ Π. Κορτογιάννη. — Ἀριθ. 95, Τὰ Λουτρά ὑπὸ Α. Λαμπρινοπούλου. — Ἀριθ. 96, Τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ Π. Καρολίδου.

Πρῶτον βιβλίον τοῦ 1909 (ἀριθ. 97) ἐξεδόθη Ὁ Λαχανόκηπος ὑπὸ Σ. Χασιώτου. Δεύτερον (ἀριθ. 98) ἐκδίδεται Χρονολογία τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας—Ἀρχαία Ἱστορία.

Ἡ "ΜΕΛΕΤΗ", ΤΟΥ 1907 ΚΑΙ ΤΟΥ 1908

τελεῖ δύο τόμους, ἕκαστον ἐξ 640 σελίδων, πολυτελῶς δεδεμένως. Ἐκαστος: δραχ. 10 διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτην — χρ. 12 διὰ τὴν Ἀλλοδαπήν. Μόνον τὸ πολυτελές περιβάλλωμα ε. 2 διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτην — φρ. χρ. 2 διὰ τὴν Ἀλλοδαπήν. Ἀπηλλαγμένα ταχυδρομικῶν.

Ἡ ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Α'

Ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶν ἠνάγκασε τοὺς πρωτογενεῖς ἀνθρώπους νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν πρὸς τὴν περιβάλλουσαν φύσιν. Νεήλυδες ἐπὶ τοῦ κόσμου, προσκρούοντες ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς τὸ ἀγνωστον, ἀνεξοικεῖωτοι πρὸς τὴν ἀλληλουχίαν καὶ τοὺς νόμους τῶν πραγμάτων καὶ τῶν φαινομένων, ἠσθάνοντο τὴν μυστηριώδη παντοδυναμίαν τῆς φύσεως ἢ ὡς προστατευτικὴν ὠπείαν ἢ ὡς αἰφνίδιον πλήγμα.

Ἡ φύσις ἦτο ἡ πλήρης στοργῆς τροφοδότις μήτηρ, ἡ ἐκτελουσα εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τὰς κοιλάδας καὶ τὰς κλιτῶς τῶν λόφων καὶ τῶν ὀρέων αὐτοφυῶς πρασίνην βλάστησιν λειμώνων καὶ δασῶν, ἡ ἐκφύουσα τὰ θρεπτικὰ φυτὰ καὶ ἀναρτῶσα ἀπὸ τῶν κλάδων τοὺς εὐχύμους καρπούς, ἡ φωτίζουσα καὶ θερμαίνουσα διὰ τοῦ ἀκτινοβόλου ἡλίου, ἡ ζωογονοῦσα καὶ δροσίζουσα διὰ τῶν ρεόντων διαυγῶν ὑδάτων· ἀλλ' ἦτο καὶ ἡ ἀνηλεῆς ἐχθρὰ· ἡ τυραννικὴ ἀνατροπεύς, ἡ κατασυντρίβουσα καὶ ἐξουδενοῦσα ἀμειλίχτως διὰ τῶν θυελλῶν, τῶν κεραυνῶν, τῶν πλημμυρῶν, τῶν σεισμῶν.

Ἐπὶ αἰῶνας ὁ ἀνθρώπος εἰς τὴν μεγάλην αἰνιγματιώδη ταύτην Δύναμιν προσήλωσε τὸ βλέμμα του μόνον μετὰ τῆς σκέψεως τῆς ἐξ αὐτῆς ὠφελείας ἢ βλάβης. Ἡ διάθεσις τῆς ἦτο δι' αὐτὸν ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου, καὶ ὡς ταπεινὸς θεράπων ἰδιοτρόπου κυριάρχου, ἐναλλάσσοντος ἀποτόμως τὴν εὐνοίαν καὶ δυσμένειαν, μόνην φροντίδα εἶχε νὰ προσέχη εἰς τὸ μειδίημα ἢ τὴν ὀργὴν τῆς.

Ἐν τῇ ἀγωνιώδει ταύτῃ προσδοκίᾳ σκοτεινὰ συναισθήματα ἐπλήρουν τὴν ἀνήσυχον ψυχὴν του. Ὅτε σκότος ἐκάλυπτε τὴν γῆν, ὁ φόβος τὸν παρέλυεν· ἀλλὰ μὲ ποίαν ἀγαλλίασιν ἐχαιρέτιζε τὸ ἐπανερχόμενον φῶς! Ἐπένθει ἡ ψυχὴ του, ὅτε ὁ παγερὸς ἀνεμος ὠλόλυξε διὰ μέσου τῶν γυμνῶν κλάδων, ὅτ' ἐπὶ τῆς

νεκρᾶς φύσεως ἔρριπτεν ὁ χειμῶν τὴν χιόνα ὡς νεκρικὴν σινδύνα. Ἀλλὰ ποία ἐλπίς ζωογόνος—ὡς ἡ ἔαρινή ἱκμάς τῆς φουσκοδενδριᾶς, ἡ διερχομένη τοὺς κορμούς διὰ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἄνθη ἐπὶ τῶν κλάδων—ποία ἀνεκλάλητος χαρὰ ἐγεννᾶτο ἐντὸς του, ὅτε ἔδλεπεν ἀναγεννωμένην τὴν φύσιν καὶ ἐπανακάμπτοντα ἐκ τοῦ μυστηριώδους ἀγνώστου τὰ χρώματα καὶ τὰ ἀρώματα εἰς τὰς κοιλάδας καὶ τὰ κελαδῆματα εἰς τὰ φυλλώματα!..

Αἱ ἀρχέγονοι, κατ' ἀρχὰς ἀναρθροὶ ἀλλὰ περιπαθεῖς καὶ ὀλόφυχοι ἐκφράσεις τῆς χαρᾶς ταύτης ἢ τῆς λύπης ἐνώπιον τῆς φύσεως εἶναι οἱ πρῶτοι ψελλισμοὶ τῆς ἀνθρωπίνης ποιήσεως.

Οὕτω κατὰ μικρὸν, τὸ βλέμμα ἐπεζήτει τὴν φύσιν ὄχι πλεον ἐκ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ἀγωνίας, ἀλλὰ διότι ἡ θεὰ τῆς ἐξήγειρε συναισθήματα εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἦν ἀκατάπαυστον αὐτὴν, τὴν ἀέναον παλῖρροίαν ζωῆς καὶ θανάτου εἰς τὴν φύσιν, αἰωνίως νέας ζωῆς, αἰωνίως νέου θανάτου, ἡσθάνθη βαθμηδὸν ἰσχυρότερον ὁ ἄνθρωπος. Προέβαλεν εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον τὰς θυμικὰς του διαθέσεις, προσέδωκε συγκινήσεις εἰς τὰ νέφη, τὴν θάλασσαν, τὰ δένδρα. Ἦδη ὁ Αἰσχύλος φαντάζεται ἕνα βράχον μελαγχολικῶς διαλογιζόμενον τὴν μόνωσίν του (οἰόφρων πέτρα). Ἀλλὰ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἰδίᾳ χρόνους ὁ ἄνθρωπος ἐνεῖδεν εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς φύσεως σύμβολα τῆς ψυχικῆς του καταστάσεως, ἐνηρμόνισε τὴν χαρὰν του ἢ τὴν λύπην του πρὸς τὰ τοπία, καὶ προσέδωκεν εἰς τὴν φύσιν ψυχὴν τόσον συμπαθοῦσαν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην, ὥστε δυνάμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν μετὰ τοῦ αἰσθητικοῦ: ποῦ ἀπολήγει ὁ ἄνθρωπος καὶ ποῦ ἀρχίζει ἡ φύσις; Ἐὰν τὸ τοπίον ἀρά γε εἶναι ψυχικὴ κατάστασις ἢ ἡ ψυχικὴ κατάστασις εἶναι ἀνταύγεια τοῦ τοπίου; Εἴμεθα λυπημένοι διότι τεφρὰ σύννεφα θολώνουν τὸν ὄριζοντα, ἢ οἱ ἀραχνοῦφεις καὶ χαρίεντες αὐτοὶ ἀτμοί, οἱ ἀπαλύνοντες τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ, ἔχουν μόνον τὴν μελαγχολίαν, τὴν ὅποιαν ἡμεῖς ἀποδίδομεν εἰς αὐτούς;

Δι' ἡμᾶς ἡ Φύσις ἔγεινεν ἢ πιστὴ σύμβουλος, εἰς τὴν ὅποιαν προστρέχομεν ν' ἀνοίξωμεν τὴν καρδίαν μας, νὰ ἐξομολογηθῶμεν τὸν πόνον μας. Ἡ Θέτις ἐξεληθοῦσα ἐκ τῶν κυμάτων, παρὰ τὴν τριωϊκὴν παραλίαν, ἔλαθε κλαίουσα εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῷ εἶπε:

— Παιδί μου, διατί κλαίεις; μὴ μοῦ κρύψῃς τίποτε διὰ νὰ γνωρίζωμεν καὶ οἱ δύο μας τί ἔχεις.

Ὅμοίως ἡ Φύσις τίθεται εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὴν ψυχὴν μας καὶ συνενώνομεν μετ' αὐτῆς τὴν λύπην μας...

***

Ἀλλ' ἡ αἰσθητικὴ ἀντίληψις τῆς φύσεως δὲν ὑπῆρξεν ἡ αὐτὴ ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς. Jedes Zeitalter hat sein landschaftlicher Auge (ἐκάστη ἐποχὴ ἔχει τὸ τοπιογραφικὸν τῆς ὄμμα), λέγει ὁ Μπίτσε.

Εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν ἢ φύσις οὐδεμίαν ἔχει αὐτοτελεῖ σημασίαν ἢ θεόπληκτος φαντασία τοῦ ἀνυψοῦται ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς τὴν ὅποιαν ἀπαξιῶ νὰ ἐνδιατρίψῃ, καὶ μὲ ἰσχυρὰν, ἀέτειον κίνησιν πτερύγων ἀνίπταται πρὸς τὸ ἀπειρον. Ἐὸ βλέμμα τοῦ ἀγωνιωδῶς διευθυνόμενον πρὸς τὸ ἐπέκεινα τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, πρὸς τὸ θεῖον, ἀδυνατεῖ νὰ προσηλωθῇ μετ' ἀγάπης εἰς τὰ ἐπιμέρη τῆς φύσεως· τὸ ἰδιάζον κάλλος τῆς οὐσίας, τῆς συμμετρίας, τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς ἐκφράσεως τῶν ὄντων καὶ τῶν φαινομένων διαφεύγουσιν αὐτόν. Ἐὸ στερέωμα, τὰ νέφη, οἱ ἀνεμοὶ, ἡ βροντὴ, τὰ ὄρη, αἱ φάραγγες, τὰ πτηνά, ὁ ἥλιος οὐδεμίαν ψυχικὴν συντόνισιν ἐξεγείρουσιν ἐν αὐτῷ, εἶναι μόνον ἀποδείξεις τῆς πανταχοῦ παρουσίας, μάρτυρες τῆς παντοδυναμίας τοῦ Γεχοδᾶ, βαθμίδες πρὸς ἀνάβασιν μέχρι τοῦ θρόνου του. ("Αβυσσος ὡς ἰμάτιον τὸ περιδόλαιον αὐτοῦ... ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγγι... ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερίφων αὐτοῦ... ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου, κτλ.).

Ὁ Ἕλληνας ὄξειαν ἔχων τὴν ὀπτικὴν αἰσθησιν (ὑπὸ τοῦ Γκαίτε ἐπεκλήθη Gesichtsmensch) προσβλέπει διαυγῶς καὶ εὐκρινῶς τὸ κάλλος τῆς φύσεως, καὶ ἡ ψυχὴ του πληροῦται τέρψεως ἐκ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Ἀλλ' ἡ πλαστικὴ αὐτοῦ φαντασία πᾶσαν κίνησιν ἐν τῇ φύσει μεταβάλλει εἰς πράξεις ζώντων ἀνθρωπομόρφων καὶ ὑπερανθρώπων ὄντων. Ἐνεκα ἐγγενοῦς ιδιότητος τοῦ πνεύματός του, ἰδιαζούσης ἐγκεφαλικῆς συστάσεως, τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως ἐρμηνεύει ἀνθρωποειδῶς. Εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ σπήλαια, ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ εἰς τὰς γαράδρας, εἰς τὰς πηγὰς καὶ εἰς τοὺς ποταμούς αἰσθάνεται παροῦσαν, ἐνοικοῦσαν, ἐνεργοῦσαν ζωὴν χάριτσαν καὶ ὑπερ-

λαμπρον, και τόσοσιν θείαν ὡστε τὴν ἐξ αὐτῆς βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐκλαμβάνει ὡς ἄμεσον ἐπενέργειαν τῆς θεότητος. Ἐμφυχοῖ ἔλθιν τὴν περιβάλλουσαν φύσιν και πληροῖ αὐτὴν χαριεστάτων μορφῶν.

Οὕτως ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ κόσμου ἐδημιούργησε δεῦτερον κόσμον, καλύπτοντα, ὡς ἀτμώδης πέπλος, τὸν πρῶτον. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τῶν θεῶν τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐπεπρόσθει, παρενεβάλλετο ὡς κώλυμα πρὸς βαθυτέραν και μυχιαιτέραν διαίσθησιν τῆς φύσεως. Ὁ θεὸς ἀπερρόφα τὸ τοπίον. Ἀντὶ τοῦ ποταμοῦ δὲ Ἑλλήν ἠσθάνετο τὸν θεὸν τοῦ ποταμοῦ· ἀντὶ τῆς ἀναδλυζούσης πηγῆς ἔδλεπε πάγκαλα γυμνά σώματα φιλοπαιγμόνως σκιρτῶντα και ὀρχοῦμενα. Ὁ κελαρυσμὸς ἢ ὁ παφλασμὸς τοῦ ῥύακος ἦσαν οἱ ἀδίαστοι και ἠχηροὶ γέλωτες τῶν Νυμφῶν, ὁ δὲ ὀπὸς ὁ ἐξογκῶν, ἐν ὀργασμῷ βλαστήσεως, τοὺς κορμούς τῶν δένδρων και ἀναζωογονῶν μυστηριωδῶς τὰ πράσινα φυλλώματά των, ἦτο ἡ ζῶσα και παλλομένη ψυχὴ τῆς Ἀμαδρυάδος.

Τὴν αὐτοτέλειαν αὐτῆς ἀνέκτησεν ἡ φύσις ὅτε, βαθμηδόν, οἱ θεοὶ τῶν μετεωρολογικῶν φαινομένων, τῆς θαλάσσης, τῶν ποταμῶν και τῶν δασῶν μεταβλήθησαν εἰς θεότητας τοῦ ἠθικοῦ βίου, ἡ δὲ σκέψις διέσχισε τὸν πέπλον τοῦ θείου, τὸν ὀποῖον ἐξέτεινε ἐπὶ τῆς φύσεως ἡ πίστις. Μόνον ὅτε ὁ κόσμος τῶν θεῶν, ὁ καλύπτων τὸν ἕτερον, ἤρχισε νὰ καταπίπτῃ εἰς ἐρείπια, ἀνέκυψεν ὁ ἀληθῆς κόσμος.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀντιλαμβάνεται τὴν φύσιν διὰ τῆς ἰουδαϊκῆς προοπτικῆς. Δὲν ἀνέχεται τὴν ἀγάπην τῆς φύσεως δι' αὐτὴν ταύτην. Ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ τάσει εἶναι ἀντικοσμικὸς, ὡξυνε δ' ἔτι μάλλον τὴν μεταξὺ Θεοῦ και κόσμου διαφορὰν. Ὁ ἀνθρωπος ὀφείλει ν' ἀπαρνηθῇ ὀλοσχερῶς τὴν γῆνιν εὐδαιμονίαν, τὴν δὲ κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος νὰ διέλθῃ πρὸς τάνω ἔχων ἐστραμμένα τὰ ὀμματα. Ἐν τῇ ἀσκητικῇ ἐξάψει ἡ φύσις, ὡς πᾶν τὸ ὠραῖον, καθίσταται πειρασμὸς και δέλεαρ τοῦ Σατανᾶ, και τὸ θρησκόληπτον βλέμμα ἀποστρέφεται ἀπ' αὐτῆς μετὰ φρίκης.

Β'

Ἐν μέσῳ τῆς στυγνῆς ταύτης περιφρονήσεως τῆς φύσεως ὀλως διάφοροι, ἐν μέρει μὲν ἀπηχοῦντες τὸν ἀποπτάντα ἀρχαῖον ἑλληνικὸν κόσμον, ὀδίως δὲ ὡς πρόδρομοὶ τῆς πρὸς τὴν φύσιν

θυμικῆς διαθέσεως τῶν νεωτέρων χρόνων, προφαίνονται οἱ Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν προσδλέπουσιν ἐχθρικῶς εἰς τὴν δημιουργίαν, εἰς δὲ τὸ κάλλος αὐτῆς δὲν ἀνευρίσκουσι τὸν Σατανᾶν, ἀλλὰ τὸν Θεόν. Βαθέως θρησκευτικὸν εἶναι τὸ συναίσθημα, ὀπερ ἐμπνέει εἰς αὐτοὺς ἡ φύσις. Ἀλλὰ δὲν στρέφονται πρὸς αὐτὴν μόνον ὡς πρὸς πηγὴν τῆς θείας παντοδυναμίας και ἀγαθότητος, ἀλλὰ τὴν ἐπιζητοῦσι και ἐξ ἀμέσου ἐνδιαφέροντος, ὡς ἔμπιστον, εἰς ἣν προσφεύγουσιν εἰς τὰς στιγμὰς τῆς βαρυθυμίας ἢ και τῆς ἀμφιβολίας.

Δὲν εἶναι ἐξομολόγησις ἀσκητοῦ και ἀναχωρητοῦ ἀπαρνούμενου τὴν τύρβην τοῦ κόσμου και ἀποσυρομένου εἰς τὴν μόνωσιν ἢ ἐξῆς ἐπιστολῇ τοῦ Βασιλείου πρὸς τὸν Γρηγόριον, ἀλλ' εὐαισθήτου και ὀνειροπόλου ἐξομολόγησις, ὀστις ἐν τῇ ἀγρίᾳ φύσει, πρὰ τὸν ἀρμενικὸν ποταμὸν Ἴριν, εὗρε τὸν τόπον τὸν προσαρμολόμενον εἰς τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ κατάστασιν.

«Ἰψηλὸν ὀρος ὀπὸ πυκνοῦ δάσους κεκαλυμμένον διαρρέεται πρὸς βορρᾶν ὀπὸ δροσερῶν και διαυγῶν ναμάτων. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὀρους ἐκτείνεται εὐρεῖα πεδιάς εὐφορος ἐκ τῶν ὀδάτων τῶν καταρρέοντων ἀπὸ τῶν κλιτύων. Ἰὸ πὲριξ δάσος, εἰς ὀ συμπυκνοῦνται παντοειδῆ δένδρα, περικλεῖει αὐτὸ πανταχόθεν ὡς ὀχυρὸν φρούριον, ἢ ὡς ἡ νῆσος τῆς Καλυψοῦς, ἣτις ὀδίᾳ ἐβελξε τὸν ὀμηρον διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς· δὲν διαφέρει δὲ νῆσου πολὺ ὀ τόπος, διότι πανταχόθεν περικυκλοῦται ὀπὸ φυσικῶν προμαχῶνων.

»Βαθεῖαι χαράδραι περιβάλλουσιν αὐτὸν ἐκατέρωθεν. Ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ὀ ποταμὸς παφλάζων, κατακρημνιζόμενος ἐκ τοῦ ὀρους σχηματίζει συνεχῆς και δυσυπέρβλητον κώλυμα, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας εὐρεῖα ῥάχις ὀρους ἀποκλεῖει τὴν εἰσοδον.

«Ἡ καλύδῃ μου κείται οὕτως ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὡστε περιβλέπω τὴν εὐρεῖαν πεδιάδα ὡς και τὸν ὀλον ῥοὸν τοῦ Ἰριος ποταμοῦ, ὀστις δὲν παρέχει ἐλάττονα τέρψιν τοῦ Στρυμόνος, ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως ὀρωμένου. Οὕτος διὰ τὸν ἠρεμον και βραδὺν ῥοὸν του μόλις δικαιοῦται νὰ λέγηται ποταμὸς· ἀλλ' ὀ Ἰρις, ὀρμητικώτερος παντὸς ἄλλου ποταμοῦ, γνωστοῦ εἰς ἐμέ, θραύεται εἰς τὸν προβλήτα βράχον και περικυλινδεῖται ἀφρίζων εἰς

τήν ἄδυσσον, καὶ παρέχει εἰς ἐμέ καὶ εἰς πάντα θεατὴν θαυμασιώτατον θέαμα.

»Πῶς δὲ νὰ περιγράψω τὰς ἀπαλὰς ἀναπνοὰς τῆς γῆς καὶ τὴν δροσερότητα τὴν ἀναπεμπομένην ἐκ τοῦ ποταμοῦ; Ἄλλοις τις θὰ ἐθαύμαζε βεβαίως τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ἰδικῶν πτηνῶν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω καιρὸν πρὸς αὐτά· τὸ δὲ μέγιστον, ὅπερ δύνάμαι νὰ εἶπω περὶ τοῦ τοπίου, εἶναι ὅτι ἐπιτήδειον ὄν πρὸς παραγωγὴν πάντων τῶν καρπῶν διὰ τὴν ὥραιαν θέσιν εἰς ἐμέ παρέχει τὸν ἡδιστον πάντων τῶν καρπῶν, τὴν ἡσυχίαν· ὄχι μόνον διότι εἶναι ἀπηλλαγμένον τῶν θορύβων τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδένα προσελκύει διαβάτην πλὴν τῶν κυνηγῶν, καθόσον τρέφει ἀγέλας ἐλάφων καὶ αἰγάγρους καὶ λαγούς, ὄχι δὲ τὰς ἄρκτους καὶ τοὺς λύκους τῶν ὁρέων σας. Ἄν ἔλθης ἐδῶ, θὰ συμφωνήσης μαζί μου. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλκμαίων ἀφοῦ εὔρε τὰς Ἐχινάδας δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ περιπλανηθῆ περαιτέρω».

Εἰς τὴν γραφικὴν καὶ κατάφυτον καὶ κατάρρυτον ταύτην γωνίαν εὔρε καὶ ὁ μέγας πατήρ τῆς Ἐκκλησίας τὸ πρὸ πολλοῦ ποθεινόν, τὸ ἰδεῶδες τοπίον τὸ ἐναρμονιζόμενον πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς του· τοπίον, ἀποκόσμιον, πλῆρες εἰδυλλιακῆς μονώσεως, ἰσχυρῶς ἅμα ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ῥομαντικόν, ὡς θὰ ἔλεγον οἱ νεώτεροι, περιέχον καὶ στοιχεῖα χαρίεντά, θέλγοντα, καὶ ἄγρια καὶ μεγαλοπρεπῆ, ἐξεγείροντα τὴν συγκίνησιν τοῦ ὑψηλοῦ.

Τὴν ἀπαλὴν ταύτην βαρυθυμίαν, τὴν ἐπιζητούσαν τὴν μόνωσιν ἐν τῇ ἡρεμίᾳ τῆς φύσεως, καὶ ἀλλαχοῦ ἐκφράζει ὁ Μέγας Βασίλειος. Εἰς τὴν ἀπόκρισίν του πρὸς τὸν Γρηγόριον διατεινόμενον ὅτι πάντα τὰ γήινα εἶναι μηδέν, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ εἰρήνη τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τοῦ ἀνθρωπίνου πόθου, πρὸς αὐτὴν δ' ἄγει μόνον ὁ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀποχωρισμός, ἡ μόνωσις, ἡ πάσας τὰς δρμὰς τοῦ κακοῦ ἀποκοιμίζουσα. Διὰ τοῦτο εἶναι τόσον προσφιλὲς εἰς αὐτὸν τὸ σιγηλὸν ἐκεῖνο τοπίον, ὅπου εἶναι ἀπηλλαγμένος τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδεὶς τὸν ἀποκωλύει τῶν θρησκευτικῶν ἀσκήσεων, ὅπου «ἡ τῆς φύσεως ἔννοια καταστέλλει μὲν τῆς ψυχῆς τὸ φλεγμαῖνον, ἀλαζονεῖαν δὲ πᾶσαν καὶ αὐθάδειαν ὑπερορίζει». Κατάμεστοι

μελαγχολίας καὶ θλίψεως εἶναι αἱ ἐκ τῆς φύσεως εἰλημμένοι εἰκόνες αὐτοῦ καὶ παρομοιώσεις. Οἱ ἄνθρωποι παραβάλλονται πρὸς πλανώμενα νέφη εἰς τὸ μηδέν διαλυόμενα, πρὸς ἀσταθεῖς σκιάς, πρὸς ναυαγούς.

Ἄλλοτε περιγράφει τὴν ἀπέραντον τῆς θαλάσσης ἔκτασιν καὶ τὴν ἐπαλλάσσουσαν κίνησιν καὶ φωτοσκίασιν αὐτῆς. «Ἡδὺ μὲν γὰρ θέαμα λευκαιομένη θάλασσα γαλήνης αὐτὴν σταθερᾶς κατεχούσης· ἡδὺ δὲ καὶ ὅταν πρᾶλαις αὔραις τραχυνομένη τὰ νῦτα πορφύρουσαν χροῖαν ἢ λευκὴν ἢ κυανὴν τοῖς ὄρωσι προσβάλλῃ . . .

Αἱ περιγραφαὶ τῶν ἀστριῶν καὶ τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους διαπνέονται ὑπὸ βάθειας εὐλαθείας καὶ κατανύξεως καὶ θαυμασμοῦ ἐνθουσιώδους πρὸς τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως.

Εἰς ἓν θαυμάσιον καὶ ὑψιπετές ἐπίγραμμα τῆς Ἀνθολογίας ὁ Πτολεμαῖος ἀναφωνεῖ·

Ὅτι· ὅτι θνατὸς ἐγὼ καὶ ἐφάμερος· ἀλλ' ὅταν ἀστριῶν
μαστεύω πυκινὰς ἀμφιρόμιους ἑλικας,
Θυκέτ' ἐπιφάσω ποσὶ γαίης, ἀλλὰ παρ' αὐτῆ
Ζῆνι θεοτροφίῃσι πίμπλαμαι ἀμβροσίης.

Ἄλλ' ὁ Βασίλειος αἴρεται ἔτι ὑψηλότερον. Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μεταγενεστέρου ἀνθρώπου προσδλέπει μαρμαίρουσαν τὴν αἰωνιότητα εἰς τὸ τρέμον φῶς τῶν ἀστέρων.

***

Καὶ ὁ Ναζιανζηνὸς Γρηγόριος τέρπεται εἰς τὴν θέαν τῆς φύσεως. Τὸ νέφος τῆς βαρυθυμίας του διασχίζει ἐνλίτε παροδική, γοργή καὶ εὐφρόσυνος ἡλιακὴ ἀκτίς, ὅπως ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. Ἡ ἑορτὴ ἐτελεῖτο τὴν μετὰ τὸ Πάσχα Κυριακὴν, ὁ δ' Ἱεράρχης περιγράφει τὴν ἔλευσιν τοῦ ἔαρος: «Νῦν αἰγιαλοῖς μὲν κύματα σπένδεται, ἡλίου δὲ νέφος, ἀέρι δὲ ἄνεμοι, γῆ δὲ φυτοῖς, φυτὰ δὲ ὄψεσι. Νῦν πηγαὶ διαυγέστερον νάουσι· νῦν δὲ ποταμοὶ θαψιλέστεροι, τῶν χειμερίων δεσμῶν λυθέντες. Καὶ λειμῶν εὐωδεῖ καὶ φυτὸν βρῦει καὶ κείρεται πᾶσα καὶ ἄρνες ἐπισκιρτῶσι χλοεραῖς ταῖς ἀρούραις. Ἄρτι μὲν ναῦς ἐκ λιμένων ἀνάγεται . . . καὶ ἰστίῳ πτεροῦται . . . Ἄρτι δὲ γεωργὸς ἄροτρον πήγνυται καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἄγει βοῦν ἀρότην

και τέμνει γλυκεῖαν αὔλακα και ταῖς ἐλπίσιν εὐφραίνεται. Ἄρτι δὲ ποιμὴν και βουκόλος ἀρμόζονται σύριγγας... και ἀλιεὺς βυθοὺς στορᾶ και δίκτυον καθαίρει και πέτρας ὑπερκαθέζεται».

Ἄλλ' ἰδίᾳ μελαγχολίαν βαθυτάτην ἐμπνέει ἡ φύσις εἰς τὸν Γρηγόριον. Ἐν τινι τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἐλευθέρως ἐξέχεε τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς του, ἀναφωνεῖ: «Χθὲς βασιζόμενος ὑπὸ τῆς θλίψεως, ἐκαθήμην μόνος εἰς σκιερὸν ἄλσος· διότι μοι ἀρέσκει τοῦτο τὸ φάρμακον, ἐν τῇ ὀδύνῃ νὰ συνομιλῶ σιωπηλῶς πρὸς ἑμαυτόν. Αἱ αὔραι ἀναμιγνύουσαι τὸν ψίθυρόν των μετὰ τοῦ κελαδήματος τῶν πτηνῶν κατέχεον ἠδὺν ὑπνον ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων... Οἱ δὲ στηθομελεῖς, λιγυροί, φίλοι τοῦ ἡλίου τέττιγες κεκρυμμένοι ὑπὸ τὰ φυλλώματα ἔκαμνον ν' ἀντηχῆ ὑπὸ τῶν φωνῶν των τὸ ἄλσος· ὕδωρ ψυχρὸν ἔβρεχε τοὺς πόδας μου, ἠρέμα ῥέον διὰ τοῦ ἄλσους. Ἄλλ' ἐμὲ κατεῖχε κρατερῶς τὸ ἄλγος μου, και οὐδόλως ἐφρόντιζον περὶ τούτων· διότι, ὅταν ἡ ψυχὴ εἶναι βεβαρημένη ὑπὸ τοῦ ἄλγους, δὲν θέλει νὰ παραδοθῆ εἰς τὴν τέρψιν.

»Ἐν τῇ δίνῃ τῆς τεταραγμένης ψυχῆς μου, ἐξῆλθον τοῦ στόματός μου αἱ συγκρουόμεναι αὐταὶ λέξεις: «Τί εἶμαι; τί θ' ἀπογίνω; ὑπὸ νέφους κεκαλυμμένος περιπλανῶμαι τῆδε κάκεισε οὐδὲ τὰ ὄνειρα ἐκείνων τὰ ὁποῖα ποθῶ κατέχω. Εἶμαι τι; εἶπατέ μοι, διότι ὅτι ἤμην παρῆλθε και τώρα εἶμαι ἄλλο τι. Τί θὰ εἶμαι αὔριον, ἂν ὑπάρχω; Οὐδὲν τὸ μόνιμον. Εἶμαι ροῦς θολεροῦ ποταμοῦ, ἀκαταπαύστως ὀρμητικῶς ῥέων. Οὔτε δις νὰ περάσῃς δύνασαι τὸν παρελθόντα ροῦν ποταμοῦ, οὔτε και πάλιν θὰ ἐπανίδῃς τὸν βροτόν, τὸν ὁποῖον εἶδες πρότερον».

* *

Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς συναισθηματικῆς διαθέσεως τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ περιφρόνησις πάσης τέχνης, ὑπὲρ τὴν ὁποῖαν μετ' ἐπαίνων ἐξαίρονται τὰ ἔργα τῆς φύσεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ προτίμησις τῆς φύσεως εὐρίσκεται ἤδη εἰς ἔθνικους συγγραφείς, ὡς εἰς τὸν ῥήτορα Λιδάκιον (ἔκφρασις ἕαρος) και πρὸ αὐτοῦ εἰς τὸν Αἰλιανόν, ὅστις τὰ πάγκαλα Τέμπη ἐξυμνεῖ ὡς «οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως αὐτόματα εἰς κάλλος τότε φιλοτιμησαμένης ὅτε ἐλάμβανε γένε-

σιν ὁ χῶρος»· ἀλλ' ἡ προτίμησις αὕτη δὲν εἶναι τόσον ἀπόλυτος οὐδὲ τόσον ἔντονος. Κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἐποίησεν ἡ ἀνθρωπίνη χεὶρ, ἴσως θαυμάζει, ἀλλ' εἶναι μηδαμινόν. Διὰ τῶν ἔργων τῆς φύσεως μόνον ἀνυψούμεθα μέχρι τοῦ Δημιουργοῦ.

«Βλέπεις τὸ ἐκλαμπρον οἰκοδόμημα ἀναφωνεῖ ὁ Χρυσόστομος, ἂν δὲ κινδυνεύῃς νὰ γοητευθῇς ὑπὸ τῆς θέας τῶν περικαλλῶν στοῶν, ἀνάδλεψον ταχέως πρὸς τὸν οὐράνιον θόλον, ἰδὲ τοὺς ἀναπεπταμένους ἀγρούς, ὅπου τὰ ποιμνία βόσκουσι παρὰ τὴν ὄχθην τῶν λιμνῶν. Τίς δὲν περιφρονεῖ πάντα τὰνθρώπινα τεχνουργήματα, ὅταν τὴν αὐγὴν, ἐν τῇ σιγῇ τῆς καρδίας, θαυμάζῃ τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, διαχέοντα τὸ κροκοβαφὲς φῶς του ἐπὶ τῆς γῆνις σφαίρας, ὅταν πλησίον πηγῆς κειμένης ἐντὸς βαθείας χλόης ἢ ὑπὸ τὴν παχείαν σκιάν πυκνοφύλλων δένδρων ἀναπαυόμενος περιφέρῃ μακρὰν τὸ βλέμμα του;»

Ἡ Ἀντιόχεια περιεβάλλετο τότε ὑπὸ πλήθους ἐρημητηρίων. Εἰς ἐν τοιοῦτο ἤρεμον και ἀποκόσμιον ἄσυλον ἔζη και ὁ Χρυσόστομος. Και ἡ αὐτοφυῆς, δημιουργός, μεγάλη εὐγλωττία του ἐνέχει τι τῆς ἐλευθέρως και ὀρμητικῆς βλαστήσεως τῶν δασῶν τῆς Συρίας, ἅτινα τὸν ἐνέπνεον.

Γ'

Κοινῶς πιστεύεται ὅτι ἡ νεωτέρα εὐαισθησία, ἡ ἑναρμονίζουσα τὴν ἐν συγκινήσει ψυχὴν εἰς τὴν φύσιν, ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Πετράρχου. «Ἐπὶ τῶν πρασίνων ὄχθων τοῦ Δρουεντία, γράφει ὁ βιογράφος αὐτοῦ Μεζιέρ, ἀντικρὺ τῶν ἀνακοχλαζόντων ὑδάτων, ὑπὸ τὰς πεύκας και τὰς ἰτέας, μὴ ἀκούων ἄλλον θόρυβον, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἐκτὸς τῆς μελωδικῆς φωνῆς τῶν πτηνῶν, τοῦ μονοτόνου τερετίσματος τοῦ τέττιγος και τοῦ μυκηθμοῦ τῶν βοῶν, τοῦ ἀντηχοῦντος κάτω εἰς τὸν λειμῶνα, ἐκαθάρισεν ὁ ποιητὴς εἰς ὀροσερὰν πηγὴν τὴν μελαγχολίαν αὐτοῦ και τὴν ἀνεβίβασεν εἰς αἰθέρια ὕψη».

Ἄλλ' ἰδίως ὁ Ρουσσὸς ἀνομολογεῖται πατήρ τῆς μεταγενέστερας συναισθηματικότητος. Οὗτος ἠσιλάνθη ὑπὲρ πάντα προγενέστερον αὐτοῦ βαθέως τὴν φύσιν, τὰ δὲ τοπία αὐτοῦ εἶναι

έμπεπλησμένα· ψυχής, μεθερμηγεύοντα συναίσθημα συγχρόνως και όπτασίαν. Ο Λεμαίτρ εις τὰς πρὸ δύο ἐτῶν περὶ Ῥουσσῶ ἐν Παρισίοις διαλέξεις του δὲν ἐδίστασε νὰ βεβαιώσῃ: «Τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι ὁ πεπολιτισμένος ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ Ῥουσσῶ συγκινεῖται περισσότερο ὑπὸ τῆς φύσεως παρ' ὅσον συνεκινήθη πρότερον ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν».

Και παραθέτει τὸ ἔξῃς χωρίον αὐτοῦ.

«Ἡ ἀγάπη τῆς φύσεως ἐξεγείρει εἶδος ὀνειροπολήσεως, ἣτις κατευνάζει ἡμᾶς και καθιστᾷ πραοτέρους, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀόριστόν τινα και ἀδέδαιον συμπάθειαν πρὸς πάσας τὰς ἀθάφας μορφὰς τῆς παγκοσμίου ζωῆς. Ἐμβάλλει εἰς ἡμᾶς τὴν συναίσθησιν ὅτι μᾶς περιβάλλει τὸ ἄγνωστον και ἀφυπνίζει ἐντὸς ἡμῶν τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἐκινδύνευε νὰ ἐξαφανισθῇ ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς ἐπιστήμης και τῆς ἀνοήτου εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνης. Παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν εὐφρόσυνον συναίσθησιν ὅτι ἐπιστρέφομεν, ἐκουσίως και ἐν ἐπιγνώσει, εἰς τὸ βασίλειον τῆς ἀνευ νοήσεως ζωῆς, εἰς τὴν χώραν τῆς καταγωγῆς μας . . . Καταπραῦνει ἐν ἡμῖν ὅλον τὸ ὀδυνηρὸν μέρος ἡμῶν αὐτῶν . . . Θὰ ἦτο ὠραῖον ἂν ἐδλέπομεν ἡμέραν τινὰ τὴν ἀνθρωπότητα, γηράσασαν, ἀπογοητευθεῖσαν ἐκ τῶν ἀνωφελῶν κλονισμῶν, κατάκοπον ἐκ τοῦ ἰδίου τῆς πολιτισμοῦ, ἐγκαταλείπουσαν τὰς πόλεις, ἐπανερχομένην εἰς τὴν φυσικὴν ζωὴν και χρησιμοποιούσαν πρὸς πλήρη ἀπόλαυσιν αὐτῆς πᾶσαν τὴν εὐφυΐαν τοῦ πνεύματος, πᾶσαν τὴν ἀδρότητα και τὴν εὐαισθησίαν, τὰς ὁποίας ἀπέκτησε διὰ μακρῶν αἰῶνων πολιτισμοῦ. Οὕτως ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἀπέληγε σχεδὸν ὅπως ἤρχισεν. Οἱ τελευταῖοι ἄνθρωποι θὰ ἦσαν, ὡς οἱ πρῶτοι, ἄνθρωποι τῶν δασῶν . . .».

Πρὸ τοῦ Λεμαίτρ ὁ Δουβουά-Ραϋμόνδ ἐπίσης ἐντόνως και κατηγορικῶς διεκήρυξεν ὅτι οὔτε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, οὔτε ἐν τῇ μεσαιωνικῇ, οὔτε ἐν τῇ νεωτέρᾳ λογοτεχνίᾳ μέχρι τοῦ Ῥουσσῶ ἐκφράζεται τὸ παρ' ἡμῶν λεγόμενον συναίσθημα τῆς φύσεως, ἐξ ἀνικανότητος τῶν ἀνθρώπων περὶ τὸ αἰσθάνεσθαι. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Χουμβολδ, ἀρνεῖται μὲν τὸ συναίσθημα τοῦτο εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, παρὰ τὴν εὐαισθησίαν αὐτῶν ἣν ἐξαίρει, ἀλλ' ἀνευρίσκει αὐτὸ εἰς τοὺς Ἕλληνας Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τοῦ Κόσμου του ἀφορμὴν λαμβά-

νων ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου πρὸς τὸν Ναζιανζηνόν, ἣν παρεθέσαμεν ἀνωτέρω, ἐπιλέγει: «Ἐν τῇ ἀφελεί τούτῃ περιγραφῇ τοῦ τόπου και τοῦ δάσους ἐκφράζονται συναισθήματα, ἅτινα συμφωνοῦσι πρὸς τὰ τῶν νεωτέρων χρόνων πολὺ περισσότερο ἐκείνων, ἅτινα περιῆλθον εἰς ἡμᾶς ἐκ τῆς ἑλλητικῆς και ῥωμαϊκῆς ἀρχαιότητος. Ἀπὸ τῆς μονήρους ὀρεινῆς καλύβης, εἰς ἣν ἀπεσύρθη, τείνει τὸ βλέμμα εἰς τὸ πυκνὸν φύλλωμα τοῦ ὑπ' αὐτὸν βαθέως ἐκτεινομένου δάσους· οἱ δὲ ποιητικοὶ και μυθικοὶ ὑπαινιγμοὶ ἤχοῦσιν ὡς φωνὴ ἐρχομένη ἐξ ἄλλου προγενεστέρου κόσμου.»

Ἄλλ' εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ συναίσθημα τῆς φύσεως, ὅλον ἐννοοῦσιν αὐτὸ οἱ νεώτεροι, ἦτο παντελῶς ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀρχαίους;

Γενάρχης τῆς νεωτέρας συναισθηματικότητος δικαιούται νὰ θεωρηθῇ ὁ Εὐριπίδης, ὁ τολμηρὸς μετασχηματιστὴς τῶν παλαιῶν μύθων και παραδόσεων, ὁ ἀναβιδάσας τὴν Σκέψιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τοῦ ὁποῖου ὁ Ἰππόλυτος ἐκβάλλει κραυγὰς ἄλγους ὁμοιάζουσας ἐνλίτε πρὸς τὰς τοῦ Βερθιέρου. Ἐνῶ ὁ Σοφοκλῆς τὰς κρήνας καλεῖ ἄπνιους, ἀπλῶς ἐμψυχῶν αὐτάς, ὁ Εὐριπίδης, ἐν συντονισμῷ ψυχῆς και φύσεως, τὸν ἦχον τῶν ἀπὸ τῶν βράχων καταπιπτουσῶν σταγόνων φαντάζεται ὡς ἀκατάπαυστον γόον:

ἀπληστος ἄθε μ' ἐξάγει χάρις γόων
πολύπονος, ὡς ἐξ ἀλιβάτου πέτρας,
ὕγρα ρέουσα σταγίων,
ἀπαυστος ἀει γόων.

Οὕτω θρηνεῖ ὁ χορὸς τῶν Ἰκετίδων του.

Τὸ σύνθημα τῆς νεωτέρας συναισθηματικότητος, ἣ ἐπὶ τῇ λύπῃ ἠδονῇ, ἣ περιώνυμος *dolendi voluptas* τοῦ Πετράρχου, ἣ *Wonne der Wehmut* τοῦ Γκαίτε, εἶναι ἡ χάρις γόων τοῦ Εὐριπίδου.

Πρῶτος ὁ παθητικώτατος τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν προέβαλεν εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον τὴν βαθεῖαν μελαγχολίαν και ἔδωκε στεναγμοὺς και δάκρυα εἰς τὰ πράγματα. Τὸ συμπαθητικὸν τοῦτο συναίσθημα τῆς φύσεως διὰ τοῦ Καλλιμάχου και τῶν ποιητῶν τῆς Ἀνθολογίας, βαθμηδὸν ἐνδομυχώτερον, βαθμηδὸν ἰσχυρότερον δονουμένων τῶν χορδῶν, αἵτινες κατ'

ἀρχὰς ἤχουν ἐν ὑποκρούσει, μετεβιβάσθη εἰς τοὺς λατίνους ποιη-
τὰς καὶ ἐκ τούτων περιῆλθεν εἰς τὸν Πετράρχαν.

Πολὺ πρὸ τοῦ ὕμνητοῦ τῆς Λαύρας οἱ Ἕλληνες Πατέρες τῆς
Ἐκκλησίας ἠσθάνθησαν βαθέως τὴν φύσιν καὶ ἐζήτησαν ἄου-
λον εἰς τοὺς κόλπους τῆς. Δικαίως δὲ τινὰ τῶν ποιημάτων Γρη-
γορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἐχαρακτηρίσθησαν ὑπὸ τῆς κριτικῆς
ὡς πρόδρομοι τῶν θελκτικωτέρων στεναγμῶν τῆς μελαγχολικῆς
Μούσης τῶν νεωτέρων χρόνων.

Οἱ Ἕλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας παρέμειναν Ἕλληνες,
ἀποτελοῦσι δὲ τὴν ροδόχρουν ἀνταύγειαν τοῦ δύνοντος ἡλίου τοῦ
ἀρχαίου κόσμου. Εἶναι ὅμως καταβεβλημένοι ἐκ τῆς βαρυθυμίας
τῆς νέας θρησκείας, ἐγκλειούσης τόσα σπέρματα μελαγχολίας
καὶ ἀπαισιοδοξίας. Ἐὐ ἀρχαίον πνεῦμα ἐν αὐτοῖς φαίνεται ὡς
ἐπτοημένον ἐκ τοῦ ἀπείρου ἐγώ, ἐκ τοῦ ἀνεξερευνητοῦ βάλους,
τὸ ὅποιον ἠνολίχθη αἴφνης εἰς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τοῦ
Χριστιανισμοῦ.

Τὴν βαθεῖαν, ὄνειροπόλον καὶ κατανουκτικὴν ταύτην μελαγ-
χολίαν χαρακτηρίζει εὐστόχως ὡς ἐξῆς ὁ Βιλμάλιν: «Ἰδιάζον
θέλγητρον ἐπανθεῖ ἀναντιρρήτως εἰς τὸ κρᾶμα ἐκεῖνο τῶν ἀφη-
ρημένων ἰδεῶν καὶ τῶν πραγματικῶν συγκινήσεων, εἰς τὴν ἀντι-
θεσιν τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως πρὸς τὰς ἀνησυχίας καρδίας,
ἣτις βασανιζομένη ὑπὸ τοῦ αἰνίγματος τῆς ὑπάρξεως ζητεῖ
καταφύγιον εἰς τὴν πίστιν... Οὕτω δ' ἀνέβλυσεν ἀφ' ἑαυτῆς ἡ
ποίησις ἐκείνη, ἣν ἐπιζητεῖ ὁ κόρος τῶν νεωτέρων, ποίησις
σκέψεως ἅμα καὶ ὄνειροπολήσεως, ἣτις εἰσδύεται εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ ἀνθρώπου καὶ περιγράφει τοὺς μυχιαιτάτους διαλογισμοὺς
καὶ τοὺς μᾶλλον ἀορίστους αὐτοῦ πόθους.»

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΟΥ

ΟΙ ΙΠΠΟΙ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ

Ὁ πολυπράγμων ἀτμόμυλος.—Μία κυρία ὑψηλῆς περιουσίας.—Πωλεῖ αὐτὰ
καὶ ἵππους.—Ἡ μικρὰ Καναδὴ.—Ἡ ἱστορικὴ «φοράδα».—Ἱππολογία
τὸ ἀνάγνωσμα.—Δημοπρασίαι ἐντὸς χιῶνος.—Ἡμίονοι καὶ νοσταλγία.

Εἰς μίαν ὠραίαν ἐξοχὴν ἐν τῇ μέσῃ πρασίνων λιβαδιῶν,
ἐκεῖ ὅπου ὁ ποταμὸς σχηματίζει ζωηρὸν καταρράκτην, εἶναι ὁ
ἀτμόμυλος. Μακρὰ σειρὰ φορητῶν ἀμαξίων σταματᾷ πρὸ αὐτοῦ,
μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ τὸ ἰδικόν μας. Οἱ γεωργοὶ φέρουν
ἐκεῖ τὰ σιτηρὰ των καὶ περιμένουν νὰ τὰ ἀλέσῃ ὁ μύλος μὲ τὴν
σειράν. Ἐπειτα παραλαμβάνουν τοὺς ἀλεσμένους καρπούς των
καὶ φεύγουν. Ἄλλ' ὁ μύλος αὐτὸς εἶναι πολυπράγμων δὲν ἀλέ-
θει μόνον αἴτους, ἀλέθει ὅ,τι ἡμπορεῖ νὰ φαντασθῇ ὁ νοῦς: κρι-
θὴν, βρόμην καὶ τὰ παρόμοια, ἀλλὰ καὶ μερικὰ πράγματα ποῦ
δὲν φαντάζεσθε, π. χ. ἀλέθει καὶ «φηγόπυρον». Καὶ τί ἐστὶ
«φηγόπυρον»; Χαιρεκακῶ ἐκ τῶν προτέρων μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι
πολλοὶ λόγιοι καὶ λεξικογράφοι ἀκόμη δὲν θὰ γνωρίζουν αὐτὴν
τὴν λογιωτάτην λέξιν!

Λοιπὸν μάθετε, ὅτι εἶναι χόρτον, τοῦ ὁποίου οἱ τριγωνικοὶ
μαῦροι σπόροι ὁμοιάζουν ἐν μικρογραφίᾳ πρὸς τοὺς καρπούς
τῆς δεξίας, τῆς φηγού. Αὐτὸ τὸ χόρτον καλλιεργεῖται ἐδῶ ὡς
σιτηρόν. Ἐν Γαλλίᾳ ὀνομάζεται saignis — καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ
ἄλευρον φημιζεται ἐκεῖ ὅτι παράγει τὰς καλλιτέρας τηγανίτας
τοῦ κόσμου. Ἐδῶ τὸ ὀνομάζουν τραγόσιτον (hickwheat) καὶ
κατασκευάζουν ἐξ αὐτοῦ εἶδος λουκουμάδων. Ἐκάστην πρωΐαν
κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μακροῦ χειμῶνος εἴμεθα ὑποχρεωμένοι
νὰ τρώωμεν λουκουμάδες ἐκ φηγόπυρου μὲ σιρόπιον ἐκ χυμοῦ
σφενδάμνου. Ἄλλ' ὁ μύλος παράγει καὶ ἄλλα πράγματα, κόπτει
καὶ «στεγίδας» (shingles). Αἱ στεγίδες εἶναι μικρὰ λεπτὰ σανι-
δάκια μεγέθους κεράμων, τὰ ὅποια χρησιμεύουν πρὸς στέγασιν
τῶν οἰκιῶν ἀντὶ κεράμων. Ἰννοεῖται ὅτι τοιαῦτα ξύλινα κερα-

μίδια «ὁ Θεὸς δὲν τὰ βαστᾶ ξεκάρφωτα», ἀλλὰ μῶλα ταῦτα εἶναι πολὺ πρακτικά. Ὅταν αἱ στεγίδες εἶναι ἐκ ξύλου πεύκης, διατηροῦνται σχεδὸν ἐπ' ἀπειρον χωρὶς νὰ σήκωνται. Στοιχίζουσι περίπου 4 τάλληρα τὴν χιλιάδα.

Ἄλλ' ὁ πολυμήχανος ἀτμόμυλος πωλεῖ καὶ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔχει ἐν παρακαταθήκῃ χάριν τῆς σιδηροδρομικῆς διακλαδώσεως, ἥτις τὸν συνδέει μὲ τὸν σταθμὸν.

— Καλημέρα, κύριε μυλωνᾶ.

— Καλημέρα, τί ἀγαπᾶτε;

— Ἐνα-δύο τόννους φωσφορικὸν λίπασμα.

— Ἴδού, κύριε, ἐκεῖνο τὸ βαγόνι ἐκεῖ πέρα τὸ περιέχει πηγαίνετε ἐκεῖ καὶ «βοηθήσατε τὸν ἑαυτὸν σας».

Οἱ ἀμερικανοὶ ἀντὶ νὰ λέγουν «ὀρίστε», ἢ «σερβιρισθῆτε», ἢ «πάρτετε», λέγουν «βοήθησε τὸν ἑαυτὸν σου».

— Χμ! εἶπα, ξεύρω καὶ ἐγώ. Δὲν ἐπῆρα μαζὶ μου ἐργάτας νὰ μὲ βοηθήσουν, καὶ τέτοια βαρεῖα σακκιὰ χημικὸν λίπασμα δὲν τὰ σηκώνω μόνος μου!

— Never mind, ἠκούσθησαν μερικαὶ φωναὶ πλησίον μου. Ἦλθαν δύο τρεῖς νέοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀντιληφθῆ τὴν σκηνήν:

— Μὴ σᾶς μέλη, κύριε, σᾶς βοηθοῦμεν ἡμεῖς.

Καὶ ὁ ἴδιος ὁ διευθυντῆς τοῦ ἀτμομύλου δὲν εἶναι ὑπερήφανος. Ἦλθε καὶ αὐτὸς καὶ ἐφόρτωνε σάκκους μὲ ἐπιτηδεϊότητα Ἀρμενίου ἀχθοφόρου.

Μὴ νομίζετε ὅτι οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι μ' ἐβοήθησαν, ἀπέβλεπαν εἰς χρηματικὴν ἀμοιβήν· οὔτε πόρρωθεν καταδέχονται μπαξίσι.

Εἰς τοὺς Ἀμερικανούς, ὅπως εἰς τοὺς Ἑλληνας ἀγρότας, ἡ λέξις ὑπηρέτης ἠχεῖ κακῶς, διὰ τοῦτο ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἀγροτικούς ὑπηρέτας τοὺς λέγουν «παραγυιοὺς» καὶ ἐδῶ τοὺς ὀνομάζουσι «βοηθοὺς» (χέλπερς). Τί καλὰ παιδιὰ! Μόλις εἶδαν ὅτι δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ «βοηθῶ τὸν ἑαυτὸν μου», μ' ἐβοήθησαν καὶ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν δύο τόννοι χημικοῦ λιπάσματος εἶχον φορτωθῆ εἰς τὸ ἀμάξιόν μου. Ὁ Γλέν, ὁ νεαρὸς αὐτὸς Σκῶτος μὲ ἔλην τὴν δροσιὰν τῶν βουνῶν τῆς πατρίδος του ζωγραφημένην εἰς τὴν καθαρὰν φυσιογνωμίαν του εἶναι «σωιλῆς», δηλ. ἀντιπροσωπεύει γνησίως τὴν φυλὴν του, — ὅπως παρ' ἡμῖν οἱ ὀρεσίδιοι τῆς Ἑλλάδος ἐν γένει καὶ τῆς Κρήτης εἰδικῶς. Φαίνεται ὅτι

καὶ εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἰσχύει τὸ ῥητὸν ὅτι «οἱ κάμποι βγάζουσι ἄλογα καὶ τὰ βουνὰ λεβέντες». Οἱ Σκῶτοι εἰς τὴν πατρίδα των κάμνουν μεγάλην χρῆσιν μιᾶς εἰδικῆς τροφῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀποδίδουσι τινὲς τὴν σωματικὴν ὑπεροχὴν των. Ἐργάζουσι ἐν εἶδος τραχανᾶ, ἢ μᾶλλον «μπλιγοῦρι», ἐκ χονδροαλεσμένης βρόμης.

Ὁ ἄλλος, ὁ Ἰζάκ, δὲν ἀνήκει μὲν εἰς τὸ ἱπποτικὸν γένος τῶν Σκῶτων, διότι ἔλκει τὸ γένος ἀπὸ τὴν «πρασίνην νῆσον τῆς Ἰρλανδίας». Ἄλλ' ἂν καὶ οἱ Ἰρλανδοὶ εἶναι τὰ μάλα «φυλετικοὶ» δηλ. προτιμοῦσι νὰ βοηθῶνται μόνον μεταξὺ των, αὐτὸς κάμνει ἐξαίρεσιν, χάριν ἐμοῦ. Ἴσως μοῦ ὀφείλει ποιάν τινα εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν συμπεριφορὰν μου πρὸς τὴν σύζυγόν του. Πῶς; Ὅτ' εἰπῆτε, ἔχει καὶ σύζυγον αὐτὸ τὸ ἀμύστακον εἰσέτι παιδίον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνήλικον; ἔχει, μάλιστα. Καὶ ξεύρετε πῶς τὴν ἀπέκτησεν; Ἀπλούστατα, ἐπῆγεν εἰς τὸν Καναδᾶν καὶ ἐκεῖ ἔκλεψεν «ἕνα νόστιμο κοριτσάκι».

Ἐδῶ εὐρέθη κάπως περιφρονημένη. Ἦγὼ δμως, ὅταν τὴν βλέπω εἰς τὸν δρόμον, τὴν χαιρετίζω μετὰ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ὀφειλομένου εἰς πᾶσαν κυρίαν. Ἰδύτυχῶς δὲν ἦλθεν ἀκόμη κανεὶς ἀδελφός τῆς ἐκ Καναδᾶ διὰ νὰ μαχαιρίσῃ τὴν ἀμαρτήσασαν ἀδελφήν του. Ἐδῶ αἱ περίφημοι «Πηριωδίαὶ λόγιαι οἰκογενειακῆς τιμῆς» συμβαίνουν μόνον εἰς τὰς μεσημερινὰς πολιτείας. Ἄλλως τε, ὁ νόμος ἰστάμενος ὑψηλότερα τῶν ὀρησκευτικῶν καὶ φυλετικῶν ἐμποδίων γάμου, κηρύττει ὅτι «οἱ συμβιοῦντες ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐν κοινότητι κλίνης καὶ τραπέζης» θεωροῦνται ὡς νόμιμοι σύζυγοι καὶ τὰ τέκνα των νόμιμα.

⋮ ⋮

Καθ' ἣν ὥραν ἐφόρτωνα τὸ φορτηγὸν ἀμάξιόν μου, ἐπλησίασε μικρὰ κομψὴ ἀμαξία συρομένη ὑπὸ πελωρίου μαύρου ἵππου. Ἴδον ἵππον ὠδήγει μία ὠχρὰ μεσόκοπος κυρία, μὲ μαῦρον φόρεμα. Ἐσταμάτησε πρὸ τοῦ μύλου, διέταξε νὰ φέρουν ἕνα σάκκον «φαρίναν», ἔδειξε μὲ τὴν γαντοφόρον χεῖρά της πᾶς νὰ δέσουν τὸ ἄλευρον ὀπισθεν τῆς ἀμάξης της, καὶ ἀμέσως ἔσπευσαν νὰ ἐκτελέσουν τὰς διαταγὰς της οἱ ὑπάλληλοι τοῦ μύλου. Αἱ κυρίαι ἐδῶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διατάσσουν καὶ

ὄλοι φέρονται πρὸς αὐτὰς ὡς νὰ ἦσαν πριγκίπισσαι. Ἐπειτα ἡ «μαυροφόρα» πριγκίπισσα μὲ τὰς μικρὰς γαντοφόρους χεῖράς της ἐξήγαγε κάτωθεν τοῦ καθίσματός της μυστηριώδες κοφίνιον ἀρκετὰ ὀγκῶδες, καὶ ἐξάγουσα τὸ χρυσοῦν ὠρολόγιόν της, τὸ ἀδαμαντοκόλλητον, εἶπε μετὰ ὑψηλότητος πρὸς τὸν εἰς στάσιν προσοχῆς ἰστάμενον γραμματέα τοῦ ἀτμομύλου :

— Λάβετε τοῦτο, μετρήσατε τὸ περιεχόμενον, καὶ τηλεφωνήσατέ μου τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μετρήσεως εἰς τὴν κατοικίαν μου, διότι δὲν ἔχω καιρὸν νὰ περιμένω ἐδῶ. Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ὑψηλότης της ἐμαστίγωσε τὸν ἵππον καὶ ᾄχετο ἀπιούσα, νεύουσα καταδεκτικῶς πρὸς ἀποχαιρετισμόν· ἡμεῖς δὲ ὑπεκλιθίμεν μετὰ σεβασμοῦ.

Ὡς ἐνόησατε ἤδη, ἡ ὑψηλῆς περιωπῆς κυρία μὲ τὸ χρυσοῦν ὠρολόγιον καὶ τὰ γάντια glacé χρώματος chocolat au lait κτλ. ἦτο μία χωριάτισσα ἐκ τῶν περιχώρων καὶ τὸ κοφίνιον της περιεῖχεν αὐγά, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσε τὸ ἄλευρον. Ὁ γὰρ ἀτμόμυλος ἐν τῇ πολυπραγμοσύνῃ του, ὅπως ὄλοι οἱ ἔμποροι τοῦ τόπου ἐδῶ, δέχεται αὐγά ἀντὶ μετρητῶν, καὶ τὰ φορτῶνει χονδρικῶς διὰ τὰς μεγάλας πόλεις.

Μ' ὄλην τὴν βίαν της νὰ φύγῃ ἡ κυρία χωριάτισσα κἀτι θὰ ἐλησιμόνησε, διότι ἐπέστρεψεν ἐλαύνουσα πλησίον μου, τόσον πλησίον, ὥστε τὰ ἀμάξιά μας παρ' ὀλίγον νὰ συγκρουσθῶν, ἀν αὕτη δὲν ἐπρόφθανε μετὰ θαυμασίου ἐλιγμοῦ νὰ σταματήσῃ τὸν ὠραῖον ἵππον της εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς ἀχύρου. Εἶτα χαιρετίζουσα με καταδεκτικῶς εἶπεν :

— Ἐχετε ὠραίους ἵππους, κύριε !

— Μάλιστα, κυρία. Ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγὼ ὅτι ἔχω τοιοῦτους ἵππους. Ἐὰν παιδιὰ μου ἔχουν τόσην μανίαν μὲ καλοὺς ἵππους, ὥστε προέβην εἰς τὴν σπατάλην νὰ διατηρῶ ζεῦγος ἀξίας 500 δολλαρίων διὰ φορτηγὸν ἀμάξαν καὶ . . .

— Καλά, καλά, διέκοψε τὴν ἀπολογία μου ἡ καταδεκτικὴ κυρία, παρετήρησα ἐν τούτοις, ὅτι δὲν συμφωνοῦν εἰς τὸ χρῶμα, ὃ εἰς εἶναι «καρᾶς» καὶ ὃ ἄλλος «ντορῆς» σχεδὸν «ἀλιτζές». Παρατηρήσατε ὅτι ὃ «καρᾶς» ὃ ἰδικὸς σας ὁμοιάζει καταπληκτικῶς πρὸς τὸν ἵππον μου ὑπὸ ἔποψιν χρώματος, ἀναστήματος καὶ σχήματος ;

— Oh yes — τὸ παρετήρησα ἤδη, κυρία μου.

— Well how d'ye trade horses ?

Ἡ κυρία, ἡ ὁποία μέχρι τοῦδε ἠμίλει ἀπταιστον καθαρεύουσαν, αἰφνης ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου μὲ εἶχε πλησιάσῃ καὶ εἶπε σιγὰ σιγὰ ἐμπιστευτικῶς εἰς τὸ χωριάτικον ἰδίωμα τῶν ἵπποκόμων περίπου τὰ ἐξῆς : «Κάμνομεν τράμπα τὰ ἀλόγατά μας !» Βλέπετε ἡ ὑψηλῆ ξένη δὲν ἐπιώλει αἰσθήματα, ἀλλ' ἐπιώλει ἵππους.

— Τράμπα, λέγετε, δηλαδὴ ἀλλαγήν.

— Τράμπα.

— Καὶ πῶς ;

— Even. "Ὁ ἐστὶν ἐν ἰσοτιμίᾳ· δηλ. χωρὶς ὃ εἰς νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν ἄλλον διαφορὰν.

— Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλωσύνην σας, ἀλλά, ξεύρετε, δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀποχωρισθῶμεν αὐτῶν τῶν ἵππων· τὰ παιδιὰ τοὺς ἀγαποῦν τόσον πολὺ. Δὲν βαστᾷ ἡ καρδιά μου.

— Πολὺ καλὰ, κύριε, τότε ἠμπορεῖτε ν' ἀγοράσετε τὸν ἵππον μου τὸν μαῦρον διὰ νὰ τὸν ταιριάσετε μὲ τὸν ἰδικόν σας μαῦρον καὶ θὰ ἔχετε ὠραῖον ζεῦγος.

— Ἀλλὰ τί θὰ κάμω τότε τὸν «ἀλιτζέ» ;

— Αὐτὸν τὸν ξεύγετε εἰς τὸ ἀμαξάκι· εἶναι πολὺ δυνατὸς καὶ ἔχει βῆμα ταχὺ, ἀκριβῶς ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ μόνον ἀμάξι. Λοιπὸν δώσατέ μοι 150 δολλάρια διὰ τὸ ἀλλογόν μου καὶ πάρτε το.

Ἐνόησα ὅτι ἡ ἐπιβλητικὴ κυρία, ἡ ὁποία ἔλα τὰ ἤξευρε, μὲ εἶχε «βάλη εἰς τὸ μάτι» καὶ θὰ μὲ «κατάφερνε» τέλος νὰ πάρω τὸν ἵππον της, ὅθεν δειλιάσας ἐτράπην εἰς ἀτακτον φυγὴν, φωνάζων :

— Θὰ σκεφθῶ, θὰ σκεφθῶ· θὰ συνεννοηθῶ μὲ τὰ παιδιὰ μου !

Ὀύτως ἀπηλλάγην ἀπὸ τὴν κυρίαν αὐτὴν τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς, ἡ ὁποία δὲν ἦτο πριγκίπισσα, ἀλλὰ χωριάτισσα, πωλοῦσα βούτυρον, αὐγά, μαρούλια καὶ ἵππους.

* *

Ἡ πρὸς τοὺς ἵππους ἀγάπη ἐδῶ εἶναι πάλλος ὅχι μόνον τῶν ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ τῶν γυναικῶν.

Μίαν φορὰν μετέβην εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς κομητείας μας (τοῦ νομοῦ) μὲ τὴν ἐλαφρὰν buggy μου (εἶδος σούστας) συρο-

μένην ὑπὸ τῆς παλαιᾶς φοράδας μου. Εἶναι μὲν αὕτη 20 ἐτῶν, δηλ. ζῶον γεροντικῆς ἡλικίας, ἀλλὰ τὸ ζωηρὸν ὕφος, αἱ κομφαι γραμμαὶ τοῦ σώματός της, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀραδικῆς γενεᾶς, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἰδιαίτερον παράδοξον χρῶμά της στακτερὸν ἀνοικτὸν (gris perle) τὴν κάμνουν νὰ φαίνεται ἀρκετὰ «ντιστεγκέ», μολονότι ὁμοιάζει ἔνεκα τοῦ χρώματός της πρὸς ἡμίονον.

Διὰ τοῦτο δὲν ἐξεπλάγην, ὅτε ἐξερχόμενος τοῦ διοικητηρίου εἶδα μίαν κυρίαν «πολὺ καθὼς πρέπει» νὰ ἴσταται πλησίον τῆς ἀμάξης μου καὶ νὰ χαϊδεύῃ τὴν φοράδα μου.

— Σὰς ἀρέσει αὐτὸ τὸ ζῶον; τὴν ἠρώτησα.

— Ἄχ, κύριε, ποῦ νὰ ἤξεύρετε τί μὲ συνδέει μὲ αὐτὴν τὴν φοράδα!

— Τί; Ἄν τυχὸν θέλετε νὰ τὴν ἀγοράσετε, εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας, εἶναι μάλιστα πολὺ εὐθηνή, ἀπήντησα πλήρης προθυμίας.

— Σὰς εὐχαριστῶ· δυστυχῶς ἡ κατοικία μας δὲν ἔχει σταῦλον καὶ δὲν διατηροῦμεν ἵππον.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων τί σὰς συνδέει μὲ αὐτὸ τὸ ζῶον.

— Ἴδού, κύριε· μίαν φορὰν ὅταν ἤμην νέα...

— Μὰ καὶ τώρα εἰσθε νέα.

— Ἀφήσατε αὐτὰ — ὅταν ἤμην «χορίτσι» λοιπόν, τὸ ζῶον τοῦτο ἦτο «πουλάρι» γεννηθὲν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου καὶ ἐγὼ τὸ ἐδάμασα εἰς τὸ πρῶτον ζεύξιμόν του.

Καὶ συγκεκινημένη μὲ τὰς νεανικὰς ἀναμνήσεις της ἢ λεπτοφυῆς κυρία ἀπεμακρύνθη, ἐνθουσιωμένη τὴν ἐποχὴν, ὅτε αὐτὴ νέα καὶ ζωηρὰ ἔξευξε τὸν ἀτίθασον πῶλον διὰ πρώτην φορὰν καὶ ἔτρεξε μὲ τὴν τρελλὴν χαρὰν τῆς νεότητος ἀνὰ τοὺς ἀγρούς.

Μὴ νομίζετε ὅτι ἐδῶ τὰ κοράσια εἶναι τοῦ εἴδους «σουφραζιστὴ» ἢ τοῦ εἴδους «κυανῆς περικνημίδος» — εἶναι θηλυκά, θηλυκώτατα. Τὸ μόνον ἀξιοσημείωτον ἔχουν ὅτι ἀντὶ νὰ «καμπουριάξουν» πρὸ τῶν ἐργοχειρῶν ἢ νὰ θολώνουν τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς των μὲ ἐκεῖνα τὰ ἀνούσια κεντήματα, θεωροῦν ὡς ἀπόλαυσιν καὶ δόξαν νὰ δαμάξουν ἵππους, νὰ τιθασεύουν πῶλους.

Ποῦ νὰ ἤξευρεν ἢ ἐν λόγῳ κυρία πῶς ἀπέκτησα ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἵππον! Ἀκούσατε καὶ φρίξατε.

Ἦτο ὠραία ἑαρινὴ ἡμέρα. Εἰς τὴν ἑπαυλίαν τοῦ ἀποθανόντος πρὸ τινῶν μηνῶν Α. ἦτο μεγάλη κίνησις. Ἑκατοντὰς ἑλκλήθρων ἐφθασεν ἐξ ὄλων τῶν σημείων τοῦ ὀρίζοντος, πλῆθος ἀνθρώπων ἴστατο ὑπὸ τὸν φλέγοντα ἥλιον ἐντὸς τῆς ὀλονέν τηκομένης χιόνος. Ὅλοι ἐπερίμεναν τὸν «auctioneer» δηλ. τὸν πλειστηριαστήν. Ἐπρόκειτο νὰ πωληθοῦν τὰ κτήνη καὶ τὰ ἐργαλεῖα δι' ἐκουσίου πλειστηριασμοῦ χάριν ἐκκαθαρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοπρασίας παῖδες ἔτρεχον διὰ μέσου τοῦ πλήθους προσφέροντες τὸ «lunch». Τὰ κοφίνια των περιεῖχον χαρτίνας σακκούλας μὲ «φραντζόλαις», χοιρομήριον, παξιμάδια κ.τ.λ. καὶ ἐτρώγαμεν τὸ πρόγευμά μας, ἰστάμενοι μέχρι γονάτων ἐντὸς τῆς τηκομένης χιόνος.

Μὴ φοβεῖσθε μήπως κρυολογήσωμεν. Ἐφοροῦμεν ὄλοι ὑποδήματα ἐκ «καουτσοῦ» καὶ ἐντὸς αὐτῶν θερμὰς ἐμβάδας.

Ὁ κήρυξ τῆς δημοπρασίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸ πλῆθος ἐναρκτήριο λόγον, ἐν τῇ ὁποίῳ ἐξέθεσε τοὺς ὅρους τῆς δημοπρασίας. Ἐκαμε συνάμα τὸν «κααραγκιόζην», διηγούμενος διάφορα ἀνέκδοτα προκαλοῦντα τὴν εὐθυμίαν τοῦ πλήθους.

Κατ' ἀρχὰς ἐπωλοῦντο «πιάτα» καὶ λοιπὰ οἰκιακὰ σκεύη.

Ἦλθε καὶ ἡ σειρά μιᾶς «κούνιας».

Ἐπλειοδότουν ἐπ' αὐτῆς δύο γεροντοπαλλήκαρα.

— Μὰ τί τὴν θέλετε σεῖς τὴν κούνιαν;

— Τί σὰς μέλει; Ἴσως ὑπανδρευθῶμεν ἀργότερα!

Μετὰ πεισματώδη πλειοδοσίαν, ἐν τῇ μέσῃ γελώτων, ὁ εἰς γέρων ἐπῆρε τὴν «κούνιαν» καὶ τὴν ἐχάρισεν ἀμέσως εἰς ἕνα νέον, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε τελέσῃ τοὺς γάμους του.

Ἦλθεν ἡ σειρά τῶν ἵππων. Ἦκει ἡ γόρασα καὶ ἐγὼ τὴν περιφημον φοράδα μου. Ἦμην πολὺ εὐχαριστημένος ὅταν τὴν ἔξευξα εἰς τὸ ἑλκλήθρον μου καὶ βραδύτερον εἰς διαφόρους γεωργικὰς ἐργασίας, ἀλλ' ὁ ἐνθουσιασμός μου ἐπρόκειτο νὰ ὑποστῇ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἰσχυρὰν ψυχρολουσίαν.

— Κλωτσᾷ; Μὲ ἠρώτησεν κάποιος γεωργὸς ἐξετάζων τὴν φοράδα μου.

— Ὅχι! Διατὶ νὰ κλωτσᾷ;

— Χά, χά, μὰ δὲν τὸ ξεύρετε λοιπόν.

— Τι νὰ ξεύρω;

— "Οτι αὐτὴ ἢ φοράδα ἐσκότωσε τὸν πρῶην κύριόν της μὲ μίαν «κλωτσιάν», δι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὴν ἐπώλησαν τόσον εὐθηνά!

"Ἐκτοτε ὑποβλέπω τὴν ἀνθρωποκτόνον φοράδαν μου καὶ προσπαθῶ νὰ τὴν πωλήσω, ἀλλὰ δὲν εὔρον ἀκόμη ἀγοραστήν. Ἐν τῷ μεταξὺ τὴν δουλεύομεν μετὰ προφυλάξεως. Εὐτυχῶς εἰς χεῖράς μας οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἐδοκίμασε νὰ «κλωτσήσῃ».

"Ἴσως ὁ πρῶην κύριός της ἦτο πολὺ βάνουσος καὶ τὴν ἐδασάνιζε.

"Ἀποστρέφομαι φυσικὰ τὰ ἀνθρωποκτόνα ζῆα. Ἀλλὰ, ἐν παρόδῳ, θὰ συνεχώρουν ἐξαιρετικῶς τοὺς ἔθνους τῶν Ἀθηναίων ἐνίοτε — ἀπλῶς χάριν παραδειγματισμοῦ μόνον καὶ χάριν τοῦ θριάμβου τοῦ δικαίου — ἐὰν ἐλάκτιζον τοὺς κυρλοὺς τῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἢ ὠμότης διαφεύγει ἀκόμη τὴν ἀντίληψιν τῆς ἀστυνομίας.

* *

Εἰς ὄλην τὴν περιφέρειάν μας μόνον ἐν ζευγος ἡμιόνων ὑπάρχει. Καὶ ἐγώ, ὡς ἴσως τὰ βλέπω, κυριεύομαι ἀπὸ τὴν ἰδέαν νὰ τοὺς ἀγοράσω, διότι τοὺς συμπαθῶ φοβερά.

Διατί; Ἴδου διατί:

Τὰ «μουλάρια» αὐτά, μὲ τὰ μακρὰ αὐτιά των καὶ τὴν γυμνὴν οὐράν των, μοῦ ἐνθυμίζουσι ἀορίστως τὸν τόπον ὅπου δὲν ὑπάρχουν ἔλκηθρα καὶ πάγοι, ὅπου ὁ χειμὼν εἶναι ὄχι λευκὸς ἀλλὰ πράσινος, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει καὶ ἠρμιάζει τὰ σταφύλια καὶ τὰ χρυσᾶ πορτοκάλια, — αὐτὰ τὰ «μουλάρια» μὲ κάμνουν νὰ νοσταλγῶ.

P. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Αἱ γνώμαι τοῦ ἐν Βιέννῃ ἰατροῦ Λ. Βουργεστάιν (Leo Burgerstein) ἐπιζητημάτων τῆς Παιδιατρικῆς καὶ τῆς Σχολικῆς Ὑγιεινῆς, ἀποτελοῦσιν ἀθηνεῖαν, τὸ δὲ ἐγχειρίδιόν του «Schulhygiene» φέρεται εἰς χεῖρας τῶν διδασκάλων τῶν γερμανοφώνων χωρῶν ὡς ἀπαραίτητος δὴγηγός.

Αἱ κάτωθι συμβουλαί, τὰς ὁποίας συνώφισε κατὰ τρόπον ἀπλοῦν καὶ σαφῆ περὶ τῆς κατ' οἶκον διαίτης τῶν φοιτηντικῶν εἰς τὸ σχολεῖον παιδῶν, χάριν τῶν γονέων καὶ τῶν διευθυντῶν οἰκοτροφείων ἔχουσιν ἐκδοθῆ εἰς τεύχος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Καισαροβασιλικοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Βιέννης. Σ. τ. Σ.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΓΟΝΕΙΣ

ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΣ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Λ. ΒΟΥΡΓΕΡΣΤΑΪΝ

Ἦρῆπει νὰ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ εἰς τὰς μαθητρίδας, μετὰ τὴν ἀφύπνισίν των, νὰ μὴ μένουσιν εἰς τὴν κλίνην, ἀλλὰ νὰ ἐγείρωνται αὐτῆς ἀμέσως. Ὀφείλουσιν νὰ ἔχουσιν ὄλον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ ἐνδύσθωσιν, νὰ προγευματίσωσιν καὶ νὰ μεταδοῦσιν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἦρῆπει λοιπὸν νὰ τοῖς δίδεται τὸ πρόγευμα ἐγκαίρως καὶ νὰ μὴ τοῖς προσφέρεται ζεστὸν πολὺ, διὰ νὰ ἡμπορῆ τὸ παιδίον νὰ τριύγῃ μὲ ἀνεσιν. Καὶ διὰ νὰ δύναται ὁ μαθητὴς νὰ ἐκπληρώσῃ ὄλους αὐτοὺς τοὺς ὄρους, Ἦρῆπει νὰ κατακλίνεται ἐνυπρίως.

Ἐὰν τὸ παιδίον ἔχῃ καλὴν ὄρεξιν (ἢ ὅποια, ὡς ἡξεύρομεν, ἔρχεται πολλάκις ἐν ἡ τριύγομεν), Ἦρῆπει νὰ τῇ παρέχεται πρόγευμα Ὁρεπτικόν: βρασμένον γάλα, κακάον, γάλα μὲ ἀραιὸν καφέν, ἐλαφρὸν τέϊον μὲ πολὺ γάλα, καὶ πρὸς τούτοις, ἀναλόγως μὲ τὰ ὕλικὰ μέσα ἐκάστου, φέται ψωμίου βουτυρωμένου μὲ κρέας, ψάρι, αὐγά.

Μετὰ τὸ πρόγευμα θὰ πλύνῃ τὸ στόμα του μὲ δροσερὸν νερὸν καὶ θὰ καθάρσῃ τοὺς ὀδόντας, τὸ αὐτὸ δὲ Ἦρῆπει νὰ κάμνῃ καὶ κατόπιν ἐκάστου γεύματος καὶ δείπνου.

Ἄλλ' ἐὰν τὸ παιδίον δὲν ἔχη ἀρκετὴν ὄρεξιν δι' ἀφθονον πρόγευμα, πρέπει νὰ τῷ δίδεται κάτι θρεπτικὸν διὰ νὰ ἔχη νὰ φάγη κατὰ τὴν ὥραν τοῦ διαλείμματος εἰς τὸ σχολεῖον, ὡς π. χ. μία φέτα ψωμίου βουτυρωμένου μὲ κρέας, ἀλλ' ὄχι καὶ τόσον ὥστε νὰ χάνῃ τὴν ὄρεξιν του διὰ τὸ γεῦμα· ἢ φέτα αὐτὴ πρέπει νὰ τίθεται ἐντὸς κυτίου ἀπὸ λευκοσίδηρον καλῶς κασσιτερωμένον καὶ νὰ μὴ τυλίσσεται εἰς ἀκάθαρτον χαρτίον.

Δυνάμεθα ἐπίσης νὰ δώσωμεν εἰς τὰ παιδιά καὶ χρήματα πρὸς ἀγορὰν τροφίμων, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σύστημα δὲν εἶναι ἀξιό-
σύστατον διὰ λαίμαργα παιδιά.

Οἱ μαθηταὶ δὲν πρέπει ν' ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν οἰκίαν των οὔτε πολὺ ἔνωρῖς οὔτε πολὺ ἄργά, ἀρκεῖ νὰ φθάνουν εἰς τὸ σχολεῖον ἐν τέταρτον τῆς ὥρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων. Ὁμοίως πρέπει νὰ φροντίζωμεν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των νὰ μὴ φθάνουν πολὺ ἄργά εἰς τὴν οἰκίαν. Πεῖρα πολυετῆς εἰς διάφορα σχολεῖα ἀπέδειξεν, ὅτι πολλοὶ μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων κάμνουν τῆς ἐλευθερίας των χρήσιν ἀξιόμειπτον καὶ βλαβερὰν εἰς τὴν ὑγείαν των· συναθροίζονται ἰδίως εἰς καφε-
νεῖα, ἐνίοτε ὄχι ἀξιόσύστατα, παραδιδόμενοι ἐκεῖ εἰς τὸν πότον.

Εἰς τοὺς γονεῖς ἐναπόκειται νὰ ἐποπτεύουν τὴν χρήσιν τοῦ ἐλευθέρου χρόνου τῶν τέκνων των καθὼς καὶ τὰς σχέσεις των, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν παρεκτροπῶν τούτων. Εἶναι ἄλλως τε ἀπρεπέστατον διὰ πάντα μαθητὴν νὰ συχνάζῃ εἰς τὰ καφενεῖα καὶ τὰ ἐστιατόρια χωρὶς τὴν συνοδείαν ἀνωτέρων.

Ἐπιστρέφοντα τὰ παιδιά τὴν μεσημβρίαν πρέπει νὰ πλύνουν τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ γεύματος.

Ἐὰν θὰ ἐπανέλθουν πάλιν εἰς τὴν σχολὴν μετὰ μεσημβρίαν, ἀρκεῖ νὰ τοῖς δοθῇ ἑλαφρὰ μόνον καὶ εὐπεπτος τροφή.

Χάριν τῆς καλῶς ἐννοουμένης ἀγωγῆς τὰ παιδιά πρέπει νὰ τρώγουν μαζί μὲ τοὺς γονεῖς των.

Μετὰ τὸ κύριον γεῦμα ἢ διαγνωητικὴ ἀνάπαυσις εἶναι ἀπαραι-
τήτως ἀναγκαῖα καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγωνται αἱ βλαβερὰ σωμα-
τικαὶ ἀσκήσεις.

Ἐὰν τὸ γεῦμα εἶναι ἑλαφρὸν, τὸ δεῖπνον πρέπει νὰ εἶναι τονωτικώτερον· ἀπαιτεῖται δὲ τοῦτο ἰδιαιτέρως διὰ τὰ παιδιά τὰ τρώγοντα τὴν ἡμέραν ὀλίγον καὶ ἔχοντα πολλὴν ὄρεξιν τὴν ἑσπέραν. Ἀφετέ τα νὰ χορτάσων, ἀλλὰ νὰ τοῖς δίδετε εὐπέ-
πτους μόνον τροφάς, αὐτὰ νιωπὰ μὲ μικρὰ ψωμιάκια, γαλατό-
σουπαν, ζωμόν, τρυφερὸν ψαχνὸν κρέας. Μὴ τὰ στέλλετε εἰς τὴν κλίνην εὐθὺς μετὰ τὸ φαγητόν.

Τὰ παιδιά ἔχουν ἀνάγκην τροφῆς ἀφθόγου, ποικίλης καὶ ὄχι πολὺ καρυκευμένης, διότι πρέπει ὄχι μόνον ν' ἀναπληρώ-
σουν ὅσας βλας ἐξώδευσαν, ἀλλὰ καὶ νὰ σχηματίσουν νέας —
διὰ νὰ μεγαλώσων. Ἦὰ ζαχαριωτὰ καὶ τὰ λιχνεύματα, καὶ ἂν δὲν βλάπτουν, ποτὲ βεβαίως δὲν ὠφελοῦν. Προσέχετε νὰ μὴ δίδετε εἰς τὰ παιδιά ἄβραστα πράγματα ἢ νιωπὸν καὶ ἄβραστον γάλα. Μόνον τὰ ὠμά ὀπωρικά, ξεφλουδισμένα καὶ πλυμένα μὲ καθα-
ρὸν νερὸν ἢ καθαρισμένα μὲ προσοχὴν εἶναι ἀκίνδυνα.

Αἱ τροφαὶ πρέπει νὰ λαμβάνωνται εἰς ὁρισμένης ὥρας· τὸ παιδίον πρέπει νὰ τρώγῃ χωρὶς βίαν καὶ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ εἶναι μήτε πολὺ ζεστὰ μήτε πολὺ ψυχρὰ τὰ φαγητά. Πρέπει δὲ τὸ παιδίον νὰ μισήσῃ καλῶς τὴν τροφήν του. Νὰ πίνῃ νερὸ ἢ γάλα εἰς τὴν τράπεζαν καὶ οὐδέποτε νὰ τοῦ δοθῶν οἰνοπνευμα-
τώδη, διότι εἶναι πλάνη φρικτὴ, δυστυχῶς ἀκόμη πολὺ διαδεδο-
μένη, τὸ νὰ νομίζωμεν ὅτι τὸ οἶνόπνευμα δυναμῶνει. Οἶνόπνευμα δὲν θὰ δοθῇ εἰς τὰ παιδιά παρὰ μόνον μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ
ιατροῦ. Ἦὸ κρασί καὶ τὰ πνευματώδη ποτὰ πρέπει ν' ἀπαγορευ-
θοῦν αὐστηρῶς εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν κατωτέρων τάξεων τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ παροχὴ διεγερτικῶν (τεῖου ἢ δυνατοῦ καφέ) εἶναι ἐπι-
κίνδυνος, ἰδίως εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦς προπαρασκευαζομένους δι' ἐξετάσεις.

Ἐκαστον παιδίον νὰ ἔχη καὶ ἓν ποτήριον, τὸ ὅποιον νὰ τῷ ἀνήκῃ καὶ τὸ ὅποιον νὰ δίνεται νὰ μεταχειρισθῇ καὶ εἰς τὸ σχολεῖον. Νὰ τῷ δοθῇ δὲ καὶ ἡ συμβουλὴ νὰ μὴ θανεῖζῃ τὸ ποτήριόν του εἰς τοὺς ἄλλους μαθητὰς.

Μεγίστη προσοχὴ πρέπει νὰ καταβάλλεται ὡς πρὸς τὴν χρή-

σιν τοῦ νεροῦ, διότι ὅπου δὲν εἶναι ἀπολύτως πόσιμον, ἐκεῖ ἐν καιρῷ ἐπιδημίας ἐπιπολάζει ἡ χολέρα καὶ ὁ τυφοειδῆς πυρετός. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν τὸ νερὸν πρέπει νὰ βράζεται διὰ τὴν καθημερινὴν χρῆσιν, αἱ φιάλαι αἱ ὅποιαι τὸ περιέχουν νὰ τοποθετῶνται εἰς μέρος ψυχρὸν καὶ ἡ γεύσις του νὰ διορθῶνεται μὲ χυμὸν λεμονίων π. χ.

Ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐξαπλώνεται δυστυχῶς ὀσημέραι εἰς τὰς τάξεις τῆς σχολικῆς νεότητος, ἀκόμη δὲ καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν μικρῶν παιδίων. Γνωρίζομεν ὅτι τὸ κυριώτερον θέλγητρον τῆς κακίας ταύτης ἔγκειται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ. Ὁ παιδαγωγὸς μὲ λεπτότητα καὶ ἀναλόγως πρὸς τὰ ἰδιώματα τοῦ μαθητοῦ ἄς προσπαθήσῃ νὰ εὕρῃ τὸν καταλληλότερον τρόπον πρὸς καταπολέμησιν τῆς προώρου χρήσεως τοῦ καπνοῦ.

Θὰ ὠφελήθῃ ἡ υἡγεία τῶν μαθητῶν, ἂν ἀποκτήσουν τὴν συνήθειαν νὰ μεταδίδουν εἰς τακτικὰς ὥρας εἰς τὸ ἀποχωρητήριον· πρέπει νὰ μάθουν νὰ ἐκλέγουν πρὸς τοῦτο μίαν στιγμὴν ἔξω τῆς ὥρας τῶν μαθημάτων. Τα ἀποχωρητήρια πρέπει νὰ εἶναι πρότυπα καθαριότητος καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνας τὰς κατοικίας, ὅπου πολλοὶ σύνοικοι ἀναγκάζονται νὰ καταφεύγουν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης μολύνσεως προτιμότερον εἶναι ἐκάστη οἰκογένεια νὰ ἔχῃ καὶ τὸ ἰδικόν της ἀποχωρητήριον.

Πρὶν ἢ σταλῇ τὸ παιδίον εἰς τὴν κλίνην, πρέπει νὰ ὑποχρεῖται νὰ ἐκτελῇ μερικὰς ἐλευθέρως γυμναστικὰς ἀσκήσεις, μὲ τὴν βράδον ἢ μὲ τοὺς ἀλτήρας. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀπαιτεῖται προσοχὴ νὰ μὴ πίνῃ πολὺ καὶ νὰ κενήσῃ τὰ οὐρά του.

Καθημερινῶς πρέπει νὰ νίπτῃ τὰς χεῖρας, τὸ πρόσωπον καὶ τὸν λαιμὸν του. Τὸν χειμῶνα τὸ νερὸν δὲν πρέπει νὰ εἶναι πολὺ ψυχρὸν. Μὲ μίαν ὀδοντογλυφίδα ν' ἀφαιρῇ τὰ μόρια τῆς τροφῆς, ὅσα ἐχώθησαν εἰς τὰ διαστήματα τῶν ὀδόντων, καὶ ἔνωρις νὰ μάθῃ νὰ καθαρίζῃ τοὺς ὀδόντας του μὲ μαλακὴν βοῦρτσαν (ἢ τριβὴ αὐτῇ πρέπει νὰ ἔχῃ διεύθυνσιν ἀπὸ τοῦ τραχήλου τῶν ὀδόντων πρὸς τὴν στεφάνην των) καὶ τέλος νὰ

πλύνη καλὰ τὸ στόμα μὲ νερὸν ἀνακατωμένον μὲ ὀλίγον ἄλας ἢ μὲ ὀλίγον οἰνόπνευμα. Ἡ χρῆσις μικρᾶς ποσότητος ἀνθρακικοῦ ἀσβεστοῦ, τὸ ὅποιον πᾶν φαρμακεῖον ἢμπορεῖ νὰ προμηθεύσῃ, διευκολύνει πολὺ τὸν καθαρισμὸν τῶν ὀδόντων.

Πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μὴ ἀφνιώμεν τὸ παιδίον νὰ μελετᾷ τὸ ἑσπέρας μετὰ τὸ φαγητόν, ἀλλὰ νὰ ἐπιδίδεται εἰς ἐλαφρὰν ἐνασχόλησιν τῆς ἀρεσκείας του. Προσέχετε ὅμως νὰ μὴ ἐπιτρέψετε διασκεδάσεις διεγερτικὰς ἢ μεγάλης διαρκείας, τὴν ἀνάγνωσιν συγκινητικῆς π. χ. ἢ ἐπαγωγῆς ἱστορίας.

Ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου ποικίλλει κατὰ τὰ διάφορα ἄτομα. Διὰ τὰς διαφόρους ὅμως ἡλικίας ὑπάρχει εἰς μέσος ὅρος, μὲ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ συμμορφωνώμεθα: 11 ὥραι διὰ τὰ παιδία 6—8 ἐτῶν, 10—11 ὥραι διὰ τὰ παιδία 9—10 ἐτῶν, 10 ὥραι διὰ τὰ 10—12 ἐτῶν, 9 1/2 ὥραι διὰ τὰ 13—14 ἐτῶν, 9 ὥραι διὰ τὰ 14—15 ἐτῶν καὶ 8 1/2 ὥραι διὰ τὰ μεγαλύτερα. Τὸν χειμῶνα ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου ὑπερβαίνει τὴν τοῦ θέρους κατὰ 1/2 — 1 ὥραν. Ἡ ὥρα τῆς κατακλίσεως τοῦ παιδίου θὰ κανονίζεται συμφώνως πρὸς τὰ ἐκτελέντα ἀνωτέρω.

Θὰ ἦτο συνετὸν νὰ συνηθίσουν τὰ παιδία νὰ κοιμῶνται μὲ τὰς χεῖρας ἔξω τῶν ἐφαπλωμάτων καὶ νὰ μὴ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ τῆς βάρχεις (ὑπτια).

Ἐκαστος μαθητῆς πρέπει νὰ ἔχῃ καθημερινῶς ὀλίγην ἐλευθερίαν, εἴτε διὰ νὰ κινήθῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον (νὰ παίξῃ, νὰ τρέξῃ κτλ.), εἴτε διὰ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ἐργασίας τῆς ἐκλογῆς του καὶ τῆς ἀρεσκείας του. Κατὰ τὰς ὥρας ταύτας δὲν πρέπει νὰ καταγίνεται μὲ ἀνάγνωσιν, μουσικὴν ἢ μὲ ἐργασίαν τῶν χειρῶν ἐπιβεβλημένην. Πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἀσχολίας του, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἰδικὰς του καὶ πρωτοτύπους ἀτομικὰς ἐμπνεύσεις. Καὶ εἶναι τοῦτο ἀπαραίτητον ὄχι μόνον διὰ τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διάπλασιν τοῦ ἀτομικοῦ του χαρακτῆρος. Ἐν τοσοῦτῃ πρέπει ν' ἀποφεύγωνται αἱ ὑπερβολαὶ εἰς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις π. χ. εἰς τὸ ποδήλατον γίνεται κατάχρησις καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει τὸ παιδίον

νά επιδίδεται εις αὐτὸ πρὸ τοῦ 14^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας καὶ τότε πάλιν νά μὴ ἔχη τὴν ἄδειαν νά ποδηλατοδρομῇ πέραν τῶν 15 χιλιομέτρων τὴν ὥραν. Ἐὐὶδιον γίνεται καὶ μὲ τὴν κολυμβητικὴν τὸ παιδίον θέλει νά μένη εἰς τὸ νερὸν ὅσον τὸ δυνατὸν μακρότερον. Ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἀρκεῖ καὶ ὑπεραρκεῖ καὶ διὰ τὰ μάλλον βωμαλέα.

Ἐξ ἀπόψεως τῆς καθόλου ἀγωγῆς θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἢ κυριακὴ ἀνάπαυσις ὄχι μόνον νά δίδεται, ἀλλὰ καὶ νά τηρηται. Εἰς τὰ λύκεια καὶ εἰς τὰ γυμνάσια οἱ μαθηταὶ ἔχουν τόσην ἐργασίαν, ὥστε ἀναγκάζονται νά ἐργάζονται καὶ τὰς Κυριακάς διὰ νά μὴ μένουν ὀπίσω. Δι' αὐτὸ ἀποτρέπομεν νά ζητῆται ἀπὸ τοὺς ὀλιγώτερον εὐμαθεῖς μαθητὰς ἄλλη ἐργασία ἐκτὸς τοῦ μαθήματος (μουσικὴ, ξέναι γλῶσσαι ἐκτὸς τῶν διδασκομένων ἐν τῇ σχολῇ). Τοῦτ' αὐτὸ ἐφαρμοστέον καὶ εἰς τὰς μαθητριάς. Ἐὰ παιδία, ὅσα διὰ ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν καταναλλίσκουν ὄλον τὸν ἐλεύθερον καιρὸν τῶν πρὸς τοῦτο καὶ συντομεύουν μάλιστα καὶ τὸν ὕπνον τῶν, δὲν πρέπει νά ὠθῶνται εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς, διότι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν προσπάθειάν τῶν ταύτην θὰ τὴν πληρώσουν ἀκριβὰ καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἀπώλειαν πολυτίμου ἀγαθοῦ, τῆς ὑγείας τῶν. Διὰ ν' ἀποφύγουν τὴν ὑπερκόπωσην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐξετάσεων, πρέπει νά ἐκτελοῦν τακτικῶς τὰ καθήκοντά τῶν καὶ νά μελετοῦν καλῶς τὰ μαθήματα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

Ἡ βοήθεια ἐκ μέρους τῶν παιδίων εἰς τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας καὶ ἐργασίας δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ γινόμενη μὲ ὑπερβολὴν ἢμπορεῖ ἐπίσης νά προκαλέσῃ ἀσθένειαν.

Κατόπιον ἀσθενείας δὲν πρέπει ν' ἀπαιτῶμεν πολλὴν ἐργασίαν ἀπὸ τὸ παιδίον οὔτε νά τὸ στείλωμεν εἰς τὴν σχολὴν προῶριως. Κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν ἢ κατάστασίς του ἔχει ἀνάγκην περιθάλψεως, ἐπειδὴ δὲν ἔχει πλέον τὴν αὐτὴν καὶ πρότερον δύναμιν ἀντοχῆς. Προτιμότερον νά μένη στάσιμον εἰς μίαν τάξιν. Καὶ ἐπειδὴ ἐμφανίζεται τῶρα κατὰ πρῶτον ἢ μυωπία, δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς αὐτὸ τὴν ἀνάγνωσιν διαρκούσης τῆς ἀναρρώσεως.

Γνωρίζομεν ὅτι εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τὰς νεάνιδας τὰ πρὸ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας ἔτη παρέχουν τὴν ἐλαχίστην σχετικῶς ἀντοχὴν καὶ δι' αὐτὸ οἱ παιδαγωγοὶ ὀφείλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην νά καταβάλλουν τὴν μεγαλειτέραν προσοχὴν. Ἄς μὴ θεωρήσουν ὡς ἀπώλειαν χρόνου τὴν ὀλίγην ἀνάπαυσιν μετὰ τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνον. Ὅταν ὁ μαθητὴς, κεκμηκῶς πλέον ἢ διαρκούσης τῆς πέψεως, ἀναλαμβάνῃ διανοητικὴν ἐργασίαν, τὰ ἀποτελέσματά της εἶναι μηδαμινὰ καὶ ἡ διεξαγωγὴ της γίνεται ἐπὶ βλάβῃ τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν οἱ μαθηταὶ πρέπει νά ἐκτελοῦν μετὰ τὴν ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ τότε πρέπει καὶ νά ἐργάζονται σοβαρῶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ τοὺς κάμωμεν νά κερδίσουν πολλὰς ὥρας, τὰς ὁποίας θὰ διήρχοντο ἔμπροσθεν τῶν βιβλίων τῶν χωρὶς καμμίαν ὠφέλειαν.

Πολὺ ὀλιγώτερον τῶν ἀρρένων ἀντέχουν τὰ κοράσια εἰς τοὺς κόπους, ὅταν φθάσουν εἰς ἡλικίαν νά φοιτήσουν εἰς τὸ σχολεῖον (ἀναιμία, ἀνορεξία, ἡμικρανία, διαστροφαι τῆς σπονδυλικῆς στήλης). Τοῦτο ἀπέδειξαν ὀριστικῶς πλέον αἱ ἔρευναι, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν εἰς διαφόρους χώρας. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα καὶ ἡ παραμικρὰ ἀπροσεξία ἢμπορεῖ νά ἔχη σοβαρώτατα ἐπακόλουθα δι' ὅλην τὴν ζωὴν. Ἐὐὶ τοιοῦτον παρετηρήθη ἰδίως εἰς νεάνιδας κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἡβῆς.

Ἡ ἐκμάθησις τῶν γλωσσῶν καὶ τῆς μουσικῆς, ἢ κατάχρησις τῶν ἐργοχειρῶν βλάπτει τὴν ὑγείαν τῶν κορασίων, ἰδίως κατὰ τὴν ὥραν τῆς διαπλάσεώς τῶν. Καὶ οἱ γονεῖς θὰ κάμουν φρόνιμα νά συμβουλεύωνται τὸν ἰατρὸν προτοῦ λάθουν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἐκλογῆς σταδίου διὰ τὰς θυγατέρας τιν.

Ὅταν τὸ παιδίον ἀναγινώσκη, γράφῃ ἢ κάμνῃ ἐργόχειρα, ὅς φροντίσωμεν νά ἔχη τὸ καλλίτερον φῶς, ἐμποδίζοντες τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου νά πίπτουν ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν.

Ἐὐὶ φῶς τῆς λυχνίας νά εἶναι ἰσχυρὸν, ὄχι ὕμνω καὶ ἀπότομον ἢ ὑποτρέμον καὶ κινούμενον.

Διὰ τὸ γράψιμον, τὸ σχέδιον, τὸ βράψιμον τὸ φῶς πρέπει νά ἔχη διεύθυνσιν ἐξ ἀριστερῶν (παράθυρον ἀριστερὰ, λυχνία ἀρι-

στερά). Ἐὰν στρογγύλα τραπέζια δὲν εἶναι κατάλληλα διὰ γράψιμον. Κατὰ τὴν ἐργασίαν οἱ γονεῖς ὀφείλουν νὰ ἐπιτηροῦν συντόμως τὴν στάσιν τοῦ παιδίου.

Δὲν πρέπει νὰ κάθεται λοξά, οὔτε νὰ κύπτῃ, οὔτε νὰ πιέξῃ τὸ στήθος του εἰς τὸ χεῖλος τῆς τραπέζης. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ συνηθίσῃ ἔνωρὶς εἰς τὴν ἀρμόζουσαν στάσιν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καὶ ἡ τραπέζια καὶ τὸ κάθισμα νὰ μὴ παρέχουν ἐμπόδιον. Ἐὸ ὕψος τῆς τραπέζης πρέπει νὰ εἶναι τοιοῦτον, ὥστε οἱ ἀγκῶνες νὰ φθάνουν τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπιφανείας τῆς, ὅπως ὁ μαθητὴς κάθεται καὶ ἀφίγη τοὺς βραχίονάς του νὰ κρέμονται. Διὰ τοὺς μικροὺς μαθητάς τὸ κάθισμα πρέπει νὰ φέρεται εἰς τὸ ἀναγκαῖον ὕψος. Ἐὰν ἡ τραπέζια εἶναι πολὺ χαμηλή, ὁ μαθητὴς θὰ κύψῃ διὰ νὰ γράψῃ (ἐνόχλησις τῆς ἀναπνοῆς). Ἡ ἔδρα πρέπει νὰ ἔχῃ πλάτος ἱκανὸν νὰ δέχεται ὅλον σχεδὸν τὸ μῆκος τῶν μηρῶν. Σημαίνει πολὺ τὸ βᾶρος τὸ κορμοῦ νὰ μὴ στηρίζεται ἐπὶ ἐπιφανείας πολὺ στενῆς, διότι ὁ κάματος ἐπέρχεται λίαν ταχέως (ὁμοίως καὶ τὰ κοράσια δὲν πρέπει νὰ μαζεύουν τὰ φορέματά των ἀπὸ τὸ ἓν μέρος). Ἡ ἔδρα νὰ τοποθετῆται πλησίον τῆς τραπέζης καὶ ἐν ἀνάγκῃ κάτωθεν αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀπόστασις τοῦ ἐρείσματος τῆς καθέκλας ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς τραπέζης νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ πολὺ τὸν ὄγκον τοῦ κορμοῦ τοῦ σώματος.

Ἐὸ πλάτος τῆς ἔδρας μετρεῖται ἐκ τῶν ἐμπρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πρέπει νὰ εἶναι κατὰ τι μικρότερον τοῦ μηροῦ. Πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἀτόπου τούτου θέτομεν ἐν προσκεφάλαιον εἰς τὸ νωτιαῖον ἔρεισμα τῆς καθέκλας.

Παρομοία φροντίς λαμβάνεται καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ὄσφυς τοῦ παιδίου. Ἐὰς δύο του κνήμας πρέπει νὰ στηρίζῃ ὀριζοντίως ἐπὶ τῆς σανίδος, εἰς τρόπον ὥστε τὰ γόνατά του νὰ μὴ ἀκκουμποῦν εἰς τὴν κοιλίαν.

Ἀπαγορεύεται νὰ σταυρώνῃ τὰ σκέλη, νὰ τὰ διπλώνῃ ὑπὸ τὸ κάθισμα καὶ νὰ τὰ κινῇ εἰς τὸν ἀέρα. Διὰ τοὺς μικροὺς μαθητάς καλὸν εἶναι νὰ μεταχειρίζομεθα ἐν σκαμνίον. Ἐὸ ὕψος τῆς τραπέζης καὶ ἡ ἀπόστασις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ νωτιαίου ἐρεί-

σματος τῆς ἔδρας ἔχουν πολλὴν σπουδαιότητα· εἶναι γνωστὸν πόσον δυσκολεύονται τὰ παιδιά νὰ τηρήσουν στάσιν εὐθυτενῆ, ὅταν κάθονται ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Νὰ προσπαθῆτε νὰ κλίνουν μόνον ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν. Διὰ τὰ πολὺ μικρὰ παιδιά εἶναι ἀδύνατον ν' ἀπαιτήσωμεν κατὰ τὸ γράψιμον τὴν ἀπόστασιν τῶν 30 ἑκατοστομέτρων, τὴν ὅποιαν θέλομεν. Κατὰ τὸ γράψιμον οἱ βραχίονες δὲν πρέπει ν' ἀφίστανται ἀπὸ τὸ σῶμα, τὰ δὲ δύο τρίτα τῶν ἀντιβραχίων ν' ἀναπαύονται ἐπὶ τῆς τραπέζης. Κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τὸ παιδίον ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὸ ὑπόδειγμα ἀπέναντί του καθέτως καὶ ὄχι ἀριστερᾶ ἢ ἐξηπλωμένον ὀριζοντίως.

Ὁ λιχανὸς πρέπει νὰ σχηματίζῃ ἐλαφρὸν τόξον ἐπὶ τοῦ κονδυλοφόρου, ὁ ὁποῖος δὲν πρέπει νὰ εἶναι πολὺ λεπτὸς καὶ ὀλισθηρὸς (λεῖον μέταλλον) καὶ νὰ ἔχῃ ἀρκετὸν μῆκος. Ἐὰ δάκτυλα δὲν θὰ σφίγγουν τὸν κονδυλοφόρον πλησίον τῆς γραφίδος διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζεται τὸ παιδίον νὰ κλινῇ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἀριστερὰ διὰ νὰ βλέπῃ τί γράφει. Ἡ γραφικὴ ἀσκήσις δὲν πρέπει νὰ παρατείνεται ἐπὶ πολλὴν ὥραν, διότι, ἐὰν γίνεται καταλλήλως, εἶναι κοπιαστικὴ. Ἡ μελάνη πρέπει νὰ εἶναι καλὴ καὶ μαύρη καθ' ἣν ὥραν σύρονται αἱ γραμμαὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Ἐὰν τὸ παιδίον μεταχειρίζεται ἀθάκιον, πρέπει νὰ τὸ διατηρῇ καθαρὸν καὶ διὰ νὰ μένουν ὀραταὶ αἱ γραμμαὶ του, πρέπει ν' ἀναχαράσσονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν. Προτιμότερον νὰ μὴ γίνεται χρήσις ἀθακίου κατ' οἶκον, ἀλλὰ νὰ γράφουν τὰ παιδιά ἐπὶ χάρτου καὶ μὲ μολυβδοκόνδυλον· μετὰ ἕξ μῆνας πρέπει νὰ διδάσκωμεν τὴν χρήσιν τῆς γραφίδος καὶ τῆς μελάνης.

Διὰ τὴν ἀνάγνωσιν τὸ παιδίον πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὴν στάσιν, τὴν ὅποιαν λαμβάνει ὅταν ἀναπαύεται· πρέπει ν' ἀκκουμπῆ εἰς τὸ ἔρεισμα τῆς ἔδρας, καὶ τοῦτο νὰ εἶναι ὀλίγον ἐπικλινές. Ἡ καλὴ στάσις τηρεῖται εὐκολώτερον κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν παρά κατὰ τὴν γραφὴν. Καὶ διὰ νὰ ἔχῃ τὸ βιβλίον θέσιν κατάλληλον, ἀνάγκη ἢ νὰ τὸ στηρίζωμεν ἐπὶ ἀντικειμένου τινὸς ἢ νὰ τὸ κρατῶμεν ἀνὰ χεῖρας. Ὅσοι γονεῖς εὐκολύνονται ν' ἀγοράσουν ἀναλόγιον κατάλληλον διὰ τὰ διάφορα ἀναστήματα, θὰ κάμουν καλὰ νὰ προμηθευθοῦν τοιαῦτα διὰ τὰ τέκνα των.

Τὰ διάφορα σχολικὰ ἀντικείμενα μεταφέρονται ἐντὸς δερματίνου σάκκου, ὁ ὁποῖος δὲν πρέπει νὰ εἶναι πολὺ βαρὺς (τὸ βάρος του δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τὸ ἕν ὄγκοον τοῦ βάρους τοῦ σώματος). Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἢ μήτηρ ἄς ἐπιθεωρῇ τὸν σάκκον τοῦτον διὰ νὰ βλέπῃ μὴ ὁ μαθητὴς μεταφέρῃ ἀνωφελῆ ἀντικείμενα.

Ἀπαγορεύεται εἰς τὰ παιδία πᾶσα ἐργασία κουράζουσα τὴν δρασίαν των, ἢ ἀνάγνωσις εἰς τὸ ἡμίφως καὶ πᾶσα ἐργασία ἐντὸς τῆς κλίνης, ἢ μελέτη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ φαγητοῦ καὶ ταξιδίου, ἢ συνεχῆς ἀνάγνωσις βιβλίων μὲ λεπτοὺς χαρακτῆρας, μικροὺς καὶ πυκνοτέρους τῶν ἐν χρήσει εἰς τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐπισήμως εἶναι ἐγκριμένα. Δὲν ἐπιτρέπεται ἐπίσης ν' ἀποκτήσουν τὴν συνήθειαν νὰ γράφουν λεπτὰ καὶ δυσανάγνωστα γράμματα καὶ εἰς τὰ κοράσια νὰ ἐργάζωνται πολλὴν ὥραν εἰς λεπτὰ ἐργόχειρα.

Ἡ ἐνδυμασία τοῦ παιδίου πρέπει ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῇ οὔτε τὴν ἀναπνοήν, οὔτε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, οὔτε τὴν πέψιν. Ἄς ἀποφεύγωμεν τὰ στενὰ περιλαίμια, τὰς ζώνας, τὰς περικνημίδας καὶ τὰ στενόχωρα ὑποδήματα, τὰ ὑψηλὰ τακούνια, τοὺς στηθοδέσμους μὲ χαλύβδινα ἢ ἐκ φαλλαίνης ἐλάσματα, τοὺς λαιμοδέτας καὶ τὰ βαρῆα ὑφάσματα περὶ τὸν λαιμόν. Προτιμότεραι αἱ καλτσοδέται αἱ ὀπίσθαι, ὡς ἐλαστικαὶ ταινίαι, προσδέονται μὲ τὸ ἕν ἄκρον εἰς τὴν ζώνην καὶ μὲ τὸ ἄλλο εἰς τὸ περιπόδιον.

Ἐὰν τὸ παιδίον κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας δὲν φορῇ γαλόσας, συμβουλευόμεν ν' ἀλλάσῃ τὰ ὑποδήματά του εὐθὺς ὡς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν, διὰ νὰ ἔχῃ τοὺς πόδας στεγνοὺς καὶ θερμοὺς καὶ διὰ νὰ μὴ λασπώνῃ τὰ δωμάτια. Ἐὰν φορῇ γαλόσας, νὰ τὰς ἀφαιρῇ καὶ εἰς τὰς παραδόσεις καὶ εἰς τὴν οἰκίαν του.

Τὰ μάλλινα ἐσώρρουχα εἶναι προτιμότερα ἀπὸ τὰ βαμβάκερά διὰ τὰς βιαίας σωματικὰς ἀσκήσεις. Τὴν δερματίνην λωρίδα τοῦ ἐσωτερικοῦ χεῖλους τῶν πέλων, ἢ ὁποῖα δὲν ἀπορροφᾷ τὸν ἰδρῶτα, ἀντικαθιστῶμεν μὲ μάλλινον ὕφασμα.

“Ὅσα παιδία πάσχουν τὰ ὦτα, τὰ φράττουν μὲ ὀλίγην βάταν, ἔταν ὁ καιρὸς εἶναι ψυχρὸς καὶ βροχερός.

Ἐν τοῦλάχιστον λουτρῶν καθ' ἑκάστην δεκαπενθημερίαν εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη διὰ τὰ παιδία. Εἰς τὰς πόλεις ἐνθα τὰ σχολεῖα εἶναι προικισμένα μὲ ψυχρόλουτρα (σύστημα ἀξίον νὰ εἰσαχθῇ πανταχοῦ), οἱ γονεῖς ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν φροντίδα ταύτην. Ὅπου δὲ ὑπάρχουν λαϊκὰ λουτρά, ἐκεῖ εἶναι καλὸν νὰ στέλλωνται τὰ παιδία, ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν δὲν ἔχουν πολλοὺς πελάτας καὶ ἀφ' οὗ περατωθῇ ἢ πέψις των. Κατὰ τὴν ψυχρὰν ὥραν τοῦ ἔτους πρέπει νὰ μεταβαίνουν θερμῶς ἐνδεδυμένα καὶ νὰ ἐπιστρέφουν εὐθὺς μετὰ τὸ λουτρόν. Οἱ γονεῖς πρέπει προσέτι νὰ ἐπιτηροῦν τὰ τέκνα των κατὰ τὸ θέρος καὶ νὰ μὴ κολυμβοῦν εἰς ἐπικίνδυνα μέρη.

Καλὸν εἶναι ἐπίσης νὰ τὰ συνηθίσωμεν καὶ εἰς τὰς ψυχρολογίας δι' αὐτῶν θὰ σκληραγωγηθοῦν καὶ εὐκολώτερα θ' ἀντέχουν εἰς τὰς προσβολὰς τῆς κακοκαιρίας. Ἄλλ' ἐὰν εἶναι προσβεβλημένα ἀπὸ ἀσθενείας τῶν πνευμόνων, τῆς καρδίας, τῶν ὠτων, οἱ γονεῖς πρέπει νὰ συμβουλευθοῦν τὸν ἰατρὸν πρὶν ἢ τοῖς ἐπιτρέψουν νὰ πάρουν μαθήματα κολυμβητικῆς.

Τὰ σινδόνια τῆς κλίνης ν' ἀλλάσσονται τὸ βραδύτερον κατὰ δεκαπενθημερίαν καὶ τὰ ἐσώρρουχα τοῦλάχιστον δις τῆς ἐβδομάδος.

Τὰ δωμάτια ὅπου τὰ παιδία μελετοῦν καὶ κοιμῶνται νὰ εἶναι φωτεινά, προσήλια καὶ εὐάερα. Τὸν χειμῶνα οἱ κοιτῶνες πρέπει νὰ θερμαίνωνται ὀλίγον (12") χάριν τῶν μικρῶν παιδίων ἄλλως χάνουν πολὺ ποσὸν ἀπὸ τὴν φυσικὴν θερμότητα τοῦ σώματός των. Τὰ μεγαλείτερα καὶ ῥωμαλεώτερα δύνανται νὰ κοιμῶνται καὶ εἰς ψυχροὺς κοιτῶνας, ἀρκεῖ νὰ μὴ ξεσκεπάζωνται τὴν νύκτα. Ἐὰν ἄτοπον αὐτὸ δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν, ἀνφοροῦν νυκτικὰ ἀπὸ φανέλλαν. Ἐὰν τὴν νύκτα κλείωμεν τὰ παράθυρα, πρέπει τὴν ἡμέραν νὰ τὰ ἔχημεν ὀρθάνοικτα.

Ἀπὸ τὰ διαμερίσματα ὅπου ἐργάζονται πρέπει πάντοτε νὰ φαίνεται μία γωνία τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ ἐργάζωνται κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ δωμάτια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμβαίνει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Είναι ασύμφορον εις τὴν ὑγείαν νὰ κατοικῶμεν εἰς ὑπόγεια, εἰς κατοικίας δυσκόλως θερμαινομένας καὶ ὑγρὰς, ὅπου τὸ δάπεδον εἶναι ψυχρὸν εἰς τοὺς πόδας καὶ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας δὲν εἰσέρχεται παρὰ μόνον μὲ τὴν ἀντανάκλασιν.

Ἐκαστον παιδίον ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη γύρω του 20 τοῦλάχιστον κυβικὰ μέτρα καθαροῦ ἀέρος. Ὁ ὄγκος αὐτὸς ἀντιστοιχεῖ μὲ μικρὸν δωμάτιον ὕψους 3 1/2 μέτρ., πλάτους 2 μέτρ. καὶ μήκους 3 μέτρ.

Ἀπὸ τὸ δωμάτιον τοῦ παιδίου πρέπει ν' ἀπομακρύνεται πᾶν ὅ,τι καθαρίζεται δύσκολα καὶ ἀπορροφᾷ τὸν κομπορτὸν (μεγάλα παραπετάσματα εἰς τὰς θύρας καὶ εἰς τὰ παράθυρα), χρησιμεύει δὲ μόνον πρὸς ἐπίδειξιν καὶ παρεμποδίζει τὸ φῶς. Καλὸν εἶναι νὰ φράσωμεν ἐπίσης καὶ ὅλας τὰς χαραμάδας τοῦ πατώματος μὲ κηρωτὸν (κηρόχυτον διάλυμα) ἢ μὲ βερνίκιον.

Προτιμότερον ἢ κλίνη νὰ μὴ ἔχη ἀπαλὸν, ἀλλὰ σκληρὸν καὶ καλὰ παραγεμισμένον στρώμα ἢ ἀχυρόστρωμα. Ἐὰ κλινωσκεπάσματα ὅχι πολὺ βαρέα. Ἐκαστον παιδίον πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἰδικήν του κλίνην καὶ ἐὰν τεθοῦν δύο εἰς ἓν δωμάτιον, πρέπει ν' ἀπέχουν ἀπ' ἀλλήλων εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς βραχίονος.

Εἰς ἕκαστον δωμάτιον νὰ τοποθετῆται νιπτήρ.

Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς νὰ πτύουν εἰς τὸ πάτωμα ἢ εἰς τὸ μανδύλιον, καὶ ὁσάκις ἀναγκάζονται νὰ πτύουν, πρέπει νὰ μεταχειρίζονται πτυελίστραν ἀπὸ ὕαλον ἢ ἀπὸ μέταλλον σιαλωμένον, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀναποδογυρίζεται καὶ νὰ περιέχῃ ὀλίγον νερὸν ἀνανεούμενον καθ' ἑκάστην. Ἐὸ πτυελοδοχεῖον δὲν κενοῦται ποτὲ εἰς τὸν κάδον, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει διὰ τὸ σφουγγάρισμα τοῦ πατώματος.

Ἐὰ δωμάτια πρέπει ν' ἀερίζωνται ἀφθόνως καθ' ἑκάστην (ρεῦμα ἀέρος).

Ν' ἀνοίγουν τὰς κλίνας καὶ νὰ τὰς ἀερίζουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον. Οἱ διευθύνται τῶν οἰκοτροφείων θὰ πράξουν καλῶς, ἐὰν πάντα νέον μαθητὴν ὑποβάλλουν προηγουμένως εἰς

ιατρικὴν ἐξέτασιν διὰ ν' ἀποφύγουν τὴν εἰσαγωγὴν κολλητικῶν νοσημάτων ἐντὸς τοῦ ἰδρύματος, τὰ ὁποῖα ἀργότερα δυσκόλως παρατηροῦνται, ὡς ἡ φυματίωσις, τὰ τραχώματα κλπ.

Ἐὰν ὁ διευθυντὴς σχολείου παρατηρήσῃ μαθητὴν νὰ ἀδυνατίξῃ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, πρέπει νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἰατρὸν καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ἀκόμη ὁ μαθητὴς δὲν αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἄρρωστον. Ἐν περιπτώσει κολλητικῆς ἀσθενείας ὁ ἰατρὸς θ' ἀποφασίσῃ ἂν πρέπει ἢ ὄχι ν' ἀπομονωθῇ ὁ τρῶφιμος.

Ὅσα παιδία ἔχουν τὴν ὄρασιν ἀσθενῆ, πρέπει νὰ φοροῦν ὀφθαλμοκάλυπτα, ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀγοράσουν τοιαῦτα πρέπει νὰ συμβουλευθοῦν τὸν ὀφθαλμίατρον.

Πρέπει νὰ διδαχθῇ τὸ παιδίον ν' ἀναπνέῃ μὲ τὸ στόμα κλειστόν. Ὅσα ἐν τούτοις δὲν ἠμποροῦν ν' ἀναπνέουν μὲ τὴν μύτην, πρέπει νὰ ἐξεταστοῦν ἀπὸ ἰατρὸν. Πολλάκις παρατηρήθη ὅτι μέτριοι μαθηταὶ ἔγιναν οἱ καλλίτεροι τῆς τάξεως μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἀδενοειδῶν ἐκθλαστήσεων.

Εἶναι σπουδαῖον διὰ τὴν καθόλου ὑγείαν νὰ ἔχωμεν τοὺς ὀδόντας (καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς γαλαξίας) εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ τοὺς ὑποβάλλωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὀδοντοῖατροῦ τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους. Ἡ προφύλαξις αὐτῆ εἶναι ὀλιγώτερον δαπανηρὰ παρ' ὅσον νομίζομεν, διότι μόλις παρουσιασθῇ ἐν μικρὸν ἐλάττωμα εἰς τὸν ὀδόντα μας, ἀρκεῖ πολλάκις κάτι μικρὸν νὰ τὸν ἐπανορθώσῃ διὰ πολὺν καιρὸν. Ὅταν ἡ σηπεδῶν τὸν καταλάβῃ, πρέπει νὰ τὸν γομώσωμεν ἀνευ ἀναβολῆς, πρὶν ἀκόμη ἀρχίσουν οἱ πόνοι, διότι, ὅταν αὐτοὶ ἐμφανισθοῦν, σημαίνει ὅτι τὸ κακὸν ἐπροχώρησε πλέον πολὺ. Οἱ ἐφθαρμένοι ὀδόντες εἶναι καὶ δοχεῖα παντοειδῶν ἀοράτων εἰς ἡμᾶς νοσογόνων σπερμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται πολλάκις τὰ σπέρματα τῆς διφθερίτιδος καὶ τῆς φυματίωσης. Ὅσα παιδία ἔχουν τοὺς ὀδόντας τινὸν πολὺ ἐφθαρμένους, πρέπει νὰ ἐπισκέπτονται συχνὰ τὸν ὀδοντοῖατρον.

Ἐὰ παιδία, ὅσα προσεβλήθησαν ἀπὸ κολλητικὰ νοσήματα καὶ ὅσα κατοικοῦν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, δὲν πρέπει νὰ μετα-

θαίνουν εις τὸ σχολεῖον μήτε νὰ δέχωνται τὴν ἐπίσκεψιν ἄλλων παιδίων, καὶ ταῦτα πάλιν ν' ἀποφεύγουν νὰ παίζουσι μετὰ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς τῶν ἀσθενούντων συντρόφων των. Νὰ μὴ ἐπιτρέπεται εἰς τὰ παιδία ν' ἀκολουθοῦν τὴν ἐκφορὰν τῶν θανόντων ἀπὸ κολλητικὴν ἀσθένειαν. Οἱ ξένοι δὲν πρέπει ν' ἀσπάζονται τὰ παιδία εἰς τὸ στόμα καὶ ταῦτα πάλιν δὲν πρέπει νὰ θωπεύουν καὶ ν' ἀσπάζονται τὰς γάτας, τοὺς σκύλους καὶ τοὺς παπαγάλους.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἐκλογῆς ἐπαγγέλματος ἢ ἐπιτηδεύματος, οἱ γονεῖς ὡς προσέξουν πολὺ νὰ μὴ προέλθῃ ἐκ τούτου βλάβη εἰς τὴν υγείαν τοῦ τέκνου των: Ὁ νέος ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος εἶναι προσβεβλημένος ἀπὸ πάθησιν τῆς καρδίας, δὲν πρέπει νὰ ἐκλέξῃ ἐπάγγελμα ἀπαιτοῦν πολλοὺς σωματικούς κόπους· ὁ ἔχων τὸ στήθος ἀδύνατον δὲν πρέπει ν' ἀσπασθῇ ἔργον, τὸ ὅποσον θὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ μένῃ ἐντὸς κονιορτώδους καὶ ἐλαττωματικῆς ἀτμοσφαιρας· ὁ μύωψ ν' ἀποφύγῃ στάδιον ἀπαιτοῦν πολλὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ δυσμενεῖς τοῦ φωτὸς συνθήκας. Ὑπάρχουν ἐπαγγέλματα, μὲ τὰ ὅποια ἡμπορεῖ τις νὰ ζήσῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα μὴ ἀπαιτοῦντα πολλοὺς σωματικούς κόπους. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἰδιοσυγκρασίαν, θ' ἀποφύγωμεν πολλὰς συμφορὰς εἰς τὸν μέλλοντα βίον καὶ θὰ προφυλάξωμεν τὰ τέκνα μας ἀπὸ τὴν πρόωρον ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν.

Μετάφρασις Θ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΜΙΣΤΡΑΛ

Πεντήκοντα ἔτη συνεπληρώθησαν ἀφ' οὗτο εἶδε τὸ φῶς ἡ «Μιρέγια», τὸ παγκοσμίου φήμης ἐπικὸν εἰδύλλιον τοῦ Φρειδερίκου Μιστράλ, τοῦ μεγίστου τῶν ἐπιζώντων ποιητῶν τῆς Ἑσπερίας. Ἡ ὑποδοχὴ, τῆς ὁποίας ἠξιώθη τὸ ἔργον τοῦτο, σπανίως ἀπαντᾷ εἰς τὰ χρονικά τῶν φιλολογικῶν. Συνηθέστερον τὰ ἀριστουργήματα δὲν ἀναγνωρίζονται ἢ μετὰ κοπιώδη πάλην καὶ σφοδροὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν θιασωτῶν τετριμμένου καθεστῶτος· διότι καὶ μόνη ἡ ἐμφάνισις τῶν μεγάλων ἐπαναστατῶν τοῦ λόγου θεωρεῖται ὡς ὕβρις πρὸς ἐκεῖνο. Ἐξ ἐναντίας ἡ «Μιρέγια», μόλις ἐμφανισθεῖσα, ἐχαιρετίσθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὡς μεγαλόπνευστον ἔργον. Οἱ κριτικοὶ τῶν παρισινῶν περιοδικῶν καὶ τῶν ἐφημερίδων τῆς ἀφιέρωσαν ἐναμίλλως ἄριστα εὐνοϊκώτατα· καθιέρωσε δὲ ἐς αἰὲν τὴν δόξαν τῆς πολυσέλιδος μελέτης τοῦ κλεινοῦ Λαμαρτίνου, κηρύξαντος ἄξιον μαθητὴν τοῦ Ὀμήρου καὶ μέγαν ἐπικὸν ποιητὴν τὸν ψάλτην τῆς «Μιρέγιας», ὅστις διὰ τοῦ ἔργου του ἐκεῖνου δὲν ἐπρόκισε τὴν πατρίδα του μόνον μὲ νέαν πλοῦσιν ποίησιν, ἀλλὰ καὶ μὲ φιλολογικὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν μετὰ γενναίαν προσπάθειαν κατώρθωσε, γλωσσοπλάστῃς ἐνάμιλλας εἰς τοῦτο πρὸς τὸν Δάντην, νὰ ἀνυψώσῃ τὸ ἕως τότε πενιχρὸν καὶ καταφρονημένον ἰδίωμα τοῦ τόπου του.

Τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς «Μιρέγιας» ἀνέλαβε νὰ πανηγυρίσῃ μεγαλοπρεπῶς ἡ Προβηγγία. Διὰ τὸ ποίημα τοῦτο ἔγραψεν ἄλλοτε ὁ ποιητὴς Ρεμποῦ ὅτι εἶναι ὁ κάλλιστος καθρέπτης, εἰς τὸν ὅποσον ἡ Προβηγγία καθρεπτίζεται. Ἴσονται διοργανοῦνται ἐν Ἀρλῇ, εἰς τὴν πόλιν ἣτις ὑπήρξε κατ' ἐξοχὴν τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας τῶν λεγομένων Felibres, δηλονότι τῶν νέων ἐκεῖνων λογίων καὶ ποιητῶν τῆς προβηγγιανῆς Γαλλίας, οἵτινες, παρὰ τὸν Μιστράλ, διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς καλλιερ-

γείας τῆς γλώσσης τῆς ἰδιαιτέρας των πατρίδος, ἐφιλοδόξησαν νὰ ἀναγεννήσωσι τὴν πατρίδα των ἀπὸ γλωσσικῆς, κυρίως εἰπεῖν, ἀπόψεως, ἐφ' ἧς ἐβάσισαν ὁμοῦ τὴν πραγματοποίησιν, εὐρυτέρας ἀναστάσεως αὐτῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς. Κατὰ τὰς ἐορτὰς ταύτας μέλλει νὰ ἀναστηλωθῆ καὶ ὁ ἀνδριάς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ.

* *

Ὁ Φρειδερίκος Μιστράλ ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1848 ἐκ πατρὸς ὑπερήλικος, ἄγοντος ἡλικίαν πενήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, εὐπόρου κτηματίου τῆς πολίχνης Μαγιάνης, καὶ νεαρᾶς ἀγρότιδος, καρπὸς ἐρώτων, οἵτινες, ὡς εὐφυῶς ἐλέχθη, ἀναπολοῦσι τὸ βιβλικὸν εἰδύλλιον τοῦ Βοδῆ καὶ τῆς Ρούθ. Ἀνετράφη εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ ἄμεσος ὑπῆρξεν ἡ ἐπικοινωνία αὐτοῦ μετὰ τῆς φύσεως, τῆς ὁποίας ἐγένετο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ σταδίου του ὁ ἐμπειρότατος, εὐγλωττότατος καὶ ἁρμονικώτατος διερμηνευτής. Ἄλλ' ὁ Μιστράλ δὲν εἶναι μεγαλοφυῆς τις χωρικός, ἐμπνευσμένος, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἀσυνείδητος ἀπηχητῆς δημοτικῶν σκέψεων καὶ ρυθμῶν· ἔτυχεν ἐπιμελεστάτης ἀνατροφῆς καὶ τὴν ἔμφυτον ἐν αὐτῷ ἀγάπην τῆς φύσεως διεφώτισεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ καὶ διερρύθμισεν ὁ ἔρως τῆς μελέτης.

Περὶ τοῦ Μιστράλ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀκριβῶς ἐλέχθη περὶ τοῦ Θεοκρίτου. Εἶναι ποιητῆς ὁμοῦ φυσικὸς καὶ ἔντεχνος. Ὅμοῦ μελετητῆς καὶ μαθητῆς τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Βεργιλίου, τοῦ Θεοκρίτου καὶ τοῦ Λόγγου, προχύνει τοὺς στίχους κατηγουσμένους ἐν ταύτῳ ἀπὸ τὴν ἀφελῶς γραφικὴν εὐρυέπειαν τοῦ πρώτου, ἀπὸ τὴν λεπτὴν καὶ περίτεχνον ἁρμονίαν τοῦ δευτέρου, ἀπὸ τὴν παραστατικὴν δύναμιν τῶν ἀγροτικῶν ζωγραφικῶν τοῦ τρίτου, ἀπὸ τοῦ τετάρτου τὴν ἐρωτικὴν περιπάθειαν. Εἶναι ἔντονος καὶ ἐγκρατῆς. Δυνατὸς καὶ λιτός. Πλαστικὸς κατ' ἐξοχὴν. Ἕλλην ποιητῆς. «Ταπεινὸς μαθητῆς τοῦ μεγάλου Ὀμήρου», ὡς αὐτὸς ἀπεκάλεσεν ἑαυτόν. Ἰνῆσιος ὁμηρίδης, ἐν πλήρει δεκάτῳ ἐνάτῳ αἰῶνι, τὸ ἄσμά του δὲν ἐμυήθη παρ' οὐδενὸς τῶν μεγάλων κορυφαίων τῆς τέχνης, οἵτινες ἐλάμπρυναν τὸν Παρνασσὸν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Δὲν ἔχει προγό-

νους καὶ ἀρχηγούς, δὲν εἶναι οὐδενὸς τῶν νεωτέρων ἀπόγονος, ὡς εἶναι σχεδὸν πάντες οἱ περίδοξοι ποιηταὶ τῆς Γαλλίας, καὶ αὐτοὶ οἱ μεγάλοι σχολάρχαι, οἱ Ρουσσώ καὶ οἱ Σατωβριάνδοι, οἱ Οὐγκὼ καὶ οἱ Λαμαρτίνοι, τῶν ὁποίων τὸ γενεαλογικὸν δένδρον εὐκόλως ἀνευρίσκεται. Ὁ ποιητῆς τῆς «Μιρέγιας» ἐμφανίζεται ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν πατριάρχης ποιητῆς. Διὰ μιᾶς ἐπροίκισε τὴν πατρίδα του μὲ ἀπαράμιλλον ποίησιν καὶ μὲ γλώσσαν θαυμαστῶς ὀργανωμένην. Ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν, εἶδος τι Δάντου ὁμοῦ καὶ Λιτρέ. Ἐδὲ Λεξικὸν τῆς Προβηγγιανῆς γλώσσης, εἰς ὃ ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἀπένευμε πρὸ ἐτῶν τὸ μέγα δεκακισχιλιόδραχμον βραβεῖον, θὰ ἴηκει καὶ μόνον, ὡς εἶπεν ἐπιφανῆς τις ἐπιστήμων, διὰ τὴν δόξαν του. Ἀλλὰ τὸν κατ' ἐξοχὴν διδάσκαλον τοῦ Μιστράλ πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα. «Ὁ Ὀμηρὸς εἶναι ὁ ποιητῆς — λέγει εἰς τὴν περισπούδαστον περὶ Μιστράλ μελέτην ὁ Gaston Paris — ὁ μᾶλλον παντὸς ἄλλου προσιτὸς εἰς ἀριστοτέχνην, ὁποῖος ὁ Μιστράλ. Καὶ δὲν θέλω μὲ τοῦτο νὰ εἴπω ὅτι ὁ Μιστράλ ἀντέγραψε τοὺς Ἕλληνας. Πᾶσα ποίησις ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν, ὡσάκισ ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν πρὸς τὴν φύσιν, ὡσάκισ προσπαθεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὴν φύσιν εἰς πᾶν ὅ,τι ὠραῖον καὶ ἀφελές περικλείει αὕτη, ὡσάκισ διακρίνει μετὰ γνώσεως τὰ καθ' ἕκαστα καὶ συναρμολογεῖ ταῦτα πρὸς τὸ σύνολον, ὡσάκισ αἰσθάνεται τὴν συγγένειαν τῆς κινήσεως πρὸς τὴν μορφὴν, ἐξ ἧς ἡ χάρις, καὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ σῶμα, ἐξ ἧς τὸ πάθος, ὡσάκισ ἀγαπᾷ τὸν ἀνθρώπινον βίον, εἰς πᾶν ὅ,τι ἐνέχει οὗτος ὑγιές, ἐνεργόν, εὐγενές, καὶ πρὸ παντὸς ἀπλοῦν καὶ ἀυθόρμητον, οὐδὲ χωρίζει τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν φύσιν· ὡσάκισ ἐν μέτρῳ μετέχει ἡ ποίησις αὕτη τῆς μεγάλης χαρᾶς, τῆς ἐκ τῶν ἐμφύχων παραστάσεων, καὶ τῆς μελαγχολίας, τὴν ὁποίαν διαχέει τὸ πανταχοῦ καὶ πάντοτε φευγαλέον τῶν παραστάσεων τούτων· ὡσάκισ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἶναι τὸ εἰλικρινές κάτοπτρον καὶ ἡ πίστις, ἀλλ' ἁρμονικὴ καὶ εὐρυθμὸς ἀπήχησις παντὸς ὅ,τι παρέρχεται καὶ παντὸς ὅ,τι ψάλλει ὑπὸ τὸν ἥλιον». Ἰοιαύτη, ἀκριβῶς, ἡ ποίησις τοῦ Μιστράλ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Λαμαρτίνος, ὁμιλῶν περὶ τῆς «Μιρέγιας», ἠδυνήθη νὰ γράψῃ τόσον ἀκριβολόγως ὅσον καὶ περιλάμπρως: «Θὰ ἔλεγε τις ὅτι κατὰ τὴν νύκτα νῆσός τις τοῦ

Αιγαίου ἀπεσπάσθη τοῦ συμπλέγματος τῶν ἑλληνικῶν νήσων καὶ ἦλθεν ἀθορύβως νὰ προσκολληθῆ εἰς τὴν γῆν τῆς βαλσαμώδους Προβηγγίας! »¹

* *

Ὅλιγα τινὰ ἀσήμαντα δοκίμια συνέθεσεν ὁ Μιστράλ εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἀπὸ τῶν βάθρων τοῦ σχολείου συνέλαβε τὸ μέγα ὄνειρον τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του διὰ τῆς ἀναστάσεως τῆς γλώσσης αὐτῆς. Παιδίον ἀκόμη, τὸν ἐκυρίευσεν ὀργή, δσάκις ἀντελαμβάνετο τὴν βαθεῖαν περιφρόνησιν, τὴν ὁποῖαν ἔτρεφον κατὰ τῆς μητρικῆς τῶν γλῶσσης οἱ ἀστόχαστοι συμπολίται του. Τὴν προβηγγιανὴν διάλεκτον δὲν τὴν μετεχειρίζοντο εἰς τὸν γραπτὸν λόγον καὶ δὲν τὴν ἔκρινον ἱκανὴν ἢ πρὸς σύνθεσιν χονδροειδῶν παρωδιῶν, κωμικῶν παιγνίων, στιχαρίων χαμαιπετῶν. Ἄλλ' ἠγρύπνου, ἀγαθοὶ δαίμονες πανταχοῦ καὶ θησαυροφύλακες τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, οἱ ποιηταί. Τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἀφανεῖς καὶ μετριόφρονες πρόδρομοι τοῦ Μιστράλ, κατενόουν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὴν κατάπτωσιν τῆς μητρικῆς γλώσσης καὶ τὴν ἀνάγκην συνζόνου ἐργασίας πρὸς ἀνόρθωσιν αὐτῆς. Εὐγενῆ καὶ γενναῖον ποδηγέτην εἰς τὸν δρόμον του ἠτύχησεν ὁ μέγας ποιητὴς νὰ εὔρη, μαθητῆς ἔτι, ἓνα τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, τὸν Ρουμανίλ, ποιητὴν ταπεινῶν, ἀλλὰ καλαισθητῶν στίχων εἰς τὴν προβηγγιανὴν γλῶσσαν. Ἐμύησε τὸν Μιστράλ ὁ Ρουμανίλ τὰ κάλλη τῆς γλώσσης ταύτης, καθ' ὃν τρόπον περίπου παρ' ἡμῖν ὁ Τρικούπης τὸν Σολωμόν. Ἀπὸ τοῦ 1854 ἡ κίνη-

¹ Ἀδυνατοῦμέν δυστυχῶς ἐνταῦθα νὰ παράσχωμεν ἀκριβεῖς πληροφορίες περὶ τῶν κριτικῶν καὶ βιβλιογραφικῶν μελετημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα διδῆται ἀφορμὴν τὸ ἔργον τοῦ Μιστράλ καὶ τοῦ *félibrisme* ἐν Γερμανίᾳ, ἐνθα καὶ ἔδρα δημοσία ὑφίσταται διδασκαλίας τῶν ποιημάτων αὐτοῦ. Ἐν Γαλλίᾳ, μεταξὺ πλήθους κριτικῶν μοναγραφιῶν καὶ συγγραφῶν περὶ αὐτοῦ, περιοριζόμεθα νὰ ἀναφέρωμεν τὸ ἄρθρον «Mistral» τοῦ Paul Marieton εἰς τὴν Grande Encyclopédie. Τὴν μελέτην τοῦ Gaston Paris εἰς τὸ βιβλίον αὐτοῦ «Penseurs et poètes» Calmann Lévy, 1896. — Τὴν κριτικὴν τοῦ A. Albalat. «F. Mistral, sa vie, son oeuvre». Sansot.—1907.—Παρ' ἡμῖν βλ. «Κ. Παλαμᾶ Γράμματα» τόμ. Β. 1907. Ἐκ τῶν νέων Ἑλλήνων ποιητῶν θὰ ἠδύνατο νὰ παράσχη ἰδέαν τινὰ τῆς μιστραλικῆς ποιήσεως ὁ Βαλαωρίτης, ἰδίως εἰς τὸν «Φωτεινόν» του,

σις τῶν Φελιβρίων ποιητῶν ἤρχισε νὰ καθίσταται αἰσθητή. Περὶ τὴν πλειάδα ἐπιλέκτων ἀοιδῶν, οἵτινες ἐνθυμίζουσι τὴν κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα χορείαν τῶν ἑπτὰ φοιβολήπτων Γάλλων ποιητῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ρονσάρ, ἡ λύρα τῆς Προβηγγίας ἤρχισε νὰ κελαδῆ νέους, ἀξίους τοῦ ὀνόματος, ὕμνους. Ἄλλ' ὑπὸ τὸ πλῆγμα τῶν ἀριστοτεχνικῶν χειρῶν τοῦ Μιστράλ ἡ λύρα αὕτη ἀπέδωκεν ἤχους, ἀσυγκρίτως θεσπεσίους. Ἀπὸ τοῦ 1859 τὰ ἔργα τοῦ Μιστράλ διεδέχθησαν ἄλληλα, εἰ καὶ κατὰ μακρὰ κάπως διαλείμματα· διότι τὰ ποιήματα ταῦτα, τέχνα ὁμοῦ ἐμπνεύσεως καὶ μελέτης, δὲν ἠτύοσχεδιάζοντο γοργῶς, ὡς γίνεται τοῦτο εἰς πλείστα λυρικά ἔργα, ἀκόμη καὶ εἰς ἀριστουργήματα. Ἡ φύσις, ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἐναργείᾳ καὶ τῇ ἀπλάστῳ ὠραιότητι, ὀμιλεῖ ἐκεῖ διὰ μέσου τῆς τέχνης, εἰς στίχους σμιλευτούς, μετὰ λεπτολόγου, ρυθμικῆς καὶ γλωσσικῆς, ἀκριβείας ἠρμοσμένους. Παρὰ τὸν ἱεροφάντην ποιητὴν, τὸν ὁποῖον οἱ στρήλατον ἡ ἱερὰ μέθη ἀνυψοῖ, ὁ ἐπιστήμων γλωσσολόγος καὶ λεξικογράφος δὲν λησιμονεῖ τὸ ἄχαρι, ἀλλ' ἀπαραίτητον ἔργον τοῦ καθαρισμοῦ καὶ τοῦ γραμματικοῦ κανονισμοῦ τῆς πατρίδος διαλέκτου, δι' ὃν αἱ τοπικαὶ διάλεκτοι ἀνυψοῦνται εἰς περιωπὴν λογοτεχνικῶν γλωσσῶν.

Ἡ «Μιρέγια» εἶναι ὁ μέγας ἐπικός καθρέπτης τῆς ἀπαλῆς καὶ εἰδυλλιακῆς πατρίδος. Ὁ «Καλανδάλ», ὅστις εἶδε τὸ φῶς μετὰ τινα ἔτη, εἶναι ἡ πλατεῖα ἐπική καὶ συμβολικὴ εἰκὼν τῆς τραχείας ὀρεινῆς καὶ ἠρωϊκῆς πατρίδος. Ἡ «Νέρτη», τὸ ἔργον, ὁπερ ἀνεφάνη μετὰ τὸν «Καλανδάλ», ὑπενθυμίζει τὰς χαριέσσας μυθοπλαστίας τῶν ποιητῶν τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ἀποπνέει χάριν Ἀριόστειον. Εἰς τὰς «Χρυσᾶς Νήσους» περισυνέλεξεν ὁ ποιητὴς τὰ συντομώτερα συνθέματά του, μεταξὺ τῶν ὁποῖων λυρικά ἀριστουργήματα ἐξέχοντα διὰ τὴν δύναμιν, τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν εὐγλωττίαν, μεθ' ὧν ὁ ποιητὴς ἀνυμνοῖ τὰ κλέη τοῦ παρελθόντος, θρηνεῖ τὰς συμφορὰς τοῦ παρόντος καὶ ὑπερμαχεῖ τοῦ γλωσσοπλαστικοῦ αὐτοῦ ἔργου. Εἰς τὰς «Χρυσᾶς Νήσους» εὕρισκονται, κατὰ τὴν γνώμην κριτικοῦ τινος, τὰ μόνα ποιήματα, ἅτινα δύναται νὰ ἀντιτάξῃ ἡ γαλλικὴ Μοῦσα εἰς τὰς κλασσικὰς Ballades τοῦ Γερμανικοῦ Παρνασσοῦ. Ἡ «Βασίλισσα Ἰωάννα» εἶναι τὸ μόνον δραματικὸν ἔργον τοῦ

Μιστράλ, φημιζόμενον μάλλον διὰ τινὰς σκηναὺς λυρικῆς ἐξάρσεως ἢ διὰ τὴν ἔντεχνον αὐτοῦ ἐπεξεργασίαν· τὸ δὲ «Ποίημα τοῦ Ροδανοῦ», γεγραμμένον εἰς ἀνομοιοκαταλήκτους στίχους, εἶναι θαμβούσης ὠραιότητος, τόσον ἀβρὰ ἔσον καὶ ἀφελῆς ἐπικὴ ἀναπάστασις παραδόσεων καὶ μύθων, παραλλήλως πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ πορείαν τοῦ ποταμοῦ τούτου. Ἔλος τὰ ἔργα τοῦ Μιστράλ ἐπέστεψαν τὰ πρό τινων ἐτῶν ἐκδοθέντα «Ἀπομνημονεύματά» του, ἐν οἷς πιστῶς καὶ λαμπρῶς εἰκονογραφεῖται ὁ βίος τοῦ ἀγωνιστοῦ ἐν ταύτῃ καὶ ραψωδοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐνεργείας.

* *

Ὁ κριτικὸς Albalat εὕρισκει ὀρισμένα μέρη τοῦ ἔργου τοῦ Μιστράλ ἀξία νὰ τεθῶσιν ὑπεράνω τῶν στίχων καὶ αὐτοῦ τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Δάντου. Τοῦναντίον ὁ Gaston Paris λέγει ὅτι ἡ ἔλλειψις γενικῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἀπουσία εὐρυτέρας ἀνθρωπίνης ἐμπνεύσεως θέλουσιν ἐμποδίσει τὸν Φελίβριον τῆς Μαγιάνης νὰ μετέσχη τοῦ χοροῦ τῶν μεγάλων ποιητῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, οὔτινος ἠγοῦνται ὁ Δάντης καὶ ὁ Γκαίτε. Ἐν τούτοις ὁμολογεῖ ὅτι ἀκριδῶς ὁ τοπικὸς χαρακτῆρ τοῦ μιστραλικοῦ ἄσματος παρέχει εἰς τοῦτο ὑψίστην ἀξίαν καὶ ἀποτελεῖ τὸ μεγαλεῖόν του.

* *

Οἱ Ἕλληνες ἡμεῖς ἀρμόζει ἰδιαιτέρως νὰ μελετήσωμεν τὸ μεγαλόπνευστον ἔργον τοῦ Μιστράλ καὶ ἰδιαζόντως νὰ τιμήσωμεν τὸν ποιητὴν αὐτοῦ. Ὅχι μόνον διότι ὁ ποιητῆς οὗτος εἶναι χρυσοῦς κρίκος συνδέων τὴν κλασσικὴν ποίησιν τῶν ἀρχαίων πρὸς τὴν ἐμπνευσιν τῶν νεωτέρων χρόνων, ὅχι μόνον διότι ὁ ψάλτης τῆς «Μιρέγιας», τοῦ «Καλανδάλ» καὶ τοῦ «Θανάτου τοῦ Θεριστοῦ» δίκαιον εἶναι νὰ ἀποδῇ διὰ τὴν νέαν καὶ σπαργῶσαν, ἀλλ' ἀνησυχῶς ἔδῳ κ' ἐκεῖ διακυμαινομένην πλανήτιδα ποίησιν ἡμῶν διδάσκαλος ἀγνῶν καὶ φωτεινῶν ἀρμονιῶν καὶ ποδηγέτης εἰς δρόμον ἀσφαλῆ· ἀλλὰ καὶ διότι ὁ Φρειδερίκος Μιστράλ ἀξίζει νὰ χαιρετισθῇ ὡς φιλέλληνα ἐκ τῶν εὐγενεστάτων. Τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐξωτερικευσεν ὅχι μόνον ὡς φόρον εὐλαθείας καὶ τιμῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα τῶν προγόνων, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐνδειξὴν συμπαθείας καὶ στοργῆς πρὸς

τὴν νέαν ἡμῶν πατρίδα. Κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου ἢ σκέψις τῶν δυνατῶν τῆς Εὐρώπης, ἡ Θετικὴ σκέψις, δὲν προοιωνίζετο ἐκ τῆς ἐκρήξεως ἐκείνου αἵσια ὑπὲρ ἡμῶν, οὐδ' ἔδλεπε συμπαθῶς πρὸς ἡμᾶς. Ἄλλ' ἀντίθετος εἰς ταύτην, ὑπερόχως εὐγενῆς, τῆς χιμαίρας διῶκτις, τοῦ ἰδεώδους προφήτις, ὡσεὶ κυριευθεῖσα ὑπὸ ρωμαντικῆς τινος ἀδιαφορίας πρὸς τὴν πραγματικότητα τῆς παρούσης ὥρας καὶ θέλουσα νὰ συνδέσῃ διὰ τολμηροῦ πτερυγίσματος τὸ ἀπώτατον παρελθὸν πρὸς τὸ ἀγέννητον μέλλον, ἡ Θεία ποίησις, ἡ «μουσικὴ σκέψις» τῆς Εὐρώπης, ὡς τὴν ἀποκαλεῖ ὁ Καρλάυλ, ἠκούσθη μεγαλόφωνος, ἀναπέμπουσα πρὸς τοὺς θεοὺς δεήσεις καὶ ὕμνους ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας, φεῦ! τῶν ἑλληνικῶν ὄπλων. Τρεῖς ποιηταί, αἱ ὑψηλόταται κορυφαὶ τοῦ Ἑσπερίου Παρνασσοῦ, ὁ ἰταλὸς Καρδούτσης, διὰ λόγου πυρίνου καὶ κλασσικῶς καλλιεποῦς, ὁ ἀγγλος Σόεμπορν, διὰ ποιήματος φέροντος τὴν σφραγίδα τῆς γοητευτικῆς του Μούσης καὶ ὁ γάλλος Μιστράλ διὰ τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὕμνου», ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἤθελαν νὰ μᾶς ὑπενθυμίσωσιν ὅτι δὲν ἔφυγαν ἴσως ἀνεπιστρεπτι αἱ ἡμέραι, καὶ ὡς ὁ Σέλλεϋ ἔγραφε τὴν «Ἑλλάδα», ὁ Οὐγκὼ τὰ «Ἀνατολικά ἄσματα», καὶ ὄνειρον τῶν εὐαισθητῶν νέων, τοὺς ὁποίους μέγα τι πάθος ἢ μέγα τι ὀλισθημα εἶχε καταστήσει κοινωνικοὺς ἀποσυναγώγους, ἦτο, καθὼς λέγει που ὁ Σαίנט Μπέθ, νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ Μεσολόγγιον, διὰ νὰ εὕρουν ἐκεῖ θάνατον ἡρωϊκόν, ἐξιλεοῦντα. Ἀλλὰ πολὺ μάλλον τῶν δύο πρώτων ποιητῶν ὁ ὕμνος τοῦ Προδηγιανοῦ ραψωδοῦ συγκινεῖ τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν· διότι ἡ ἐμπνευσις αὐτοῦ δὲν ἐπήγασεν ἐκ τῶν ἐνδομύχων κοινοῦ τινος φιλέλληνος, οὐδ' ἐκ τῆς φαντασίας φοιβολήπτου, τὸν ὅποιον μεταρσιοῖ καὶ τὸ ἄκουσμα τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος· ὁ ὕμνος οὗτος ἐπήγασεν ἐκ τῆς καρδίας ἐνδὸς Ἑλλήνου· ἀντὶ λυρικῶς νὰ ὑψώσῃ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν φωνὴν του, ὁ ἐπικώτατος ψάλτης μᾶς δανείζει τὴν ἰδικὴν του φωνὴν διὰ νὰ ψάλωμεν ἡμεῖς πόθους καὶ δόξαν, ἀπλήρωτα φεῦ! ὄνειρα καὶ ἀπατηλοὺς ἀντικατοπτρισμούς. Ὁ «Ἑλληνικὸς Ὕμνος» τοῦ Μιστράλ θὰ ἠδύνατο οὕτω νὰ θεωρηθῇ ὡς τι συμπλήρωμα, ἐπ' ἄλλου τόγου, τοῦ πρὸς τὴν Ἑλευθερίαν Ὕμνου τοῦ Σολωμοῦ.

Ὁ γεραρὸς ποιητῆς δὲν ἔπαυσε, καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ

ὕμνου του, νὰ μεριμνᾷ φιλοστόργως διὰ τὴν πατρίδα μας καὶ παντοιοτρόπως νὰ ἐπιδεικνύῃ τὸ διαφέρον του ὑπὲρ ταύτης καὶ τὴν ἀγάπην του. Μεγάλως ἐχάρη μαθὼν ὅτι μετεφράσθη ἐλληνιστὶ τὸ ποίημά του¹, πάντοτε δὲ εἰς τὰς ἐπιστολάς τὰς ὁποίας ἀνταλλάσσει μετὰ λογίων καὶ θαυμαστῶν αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι, διαχέει τὴν μεσημβρινὴν του ζωηρότητα εἰς ἐπιφωνήσεις θαυμασμοῦ καὶ ἔρωτος πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ἰδεώδη. «Mon village est un peu grec», ἔγραφε πρὸ

¹ Ὁ Ἑλληνικὸς ὕμνος τοῦ Μιατρᾶλ, κατὰ τὴν γενομένην τῷ 1897 μετάφρασιν τοῦ κ. Κ. Παλαμά, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μὲ τὴν αὐγὴ καὶ ἡ θάλασσα μενεξεδένια
Λάμπει καὶ μὲ τὸ φῶς τὰ πάντα ξανανιώνουν.
Νὰ ἡ Ἄνοιξη γυρίζει, νὰ τὸ χελιδόνι
Στὸν Παρθενῶνα ξαναχτίζει τὴ φωλιά του!
Πανίερη Ἀθηνᾶ, τίναξε τὸ πουλί σου
Στ' ἀμπέλια, μας ἀπάνου τὰ σαρακωμένα.
Κι' ἂν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Θεῖα εἰν' ἡ δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

Ἀγάλια ἀγάλια ἀποχρυσώνεται τὸ κῆμα,
Νὰ ἡ Ἄνοιξη γυρίζει, ἀλλὰ στὰ κορφοβούνια
Τοῦ Προμηθεᾶ τὰ σπλάγχνα σχίζοντας ἓνα ὄρνιο
Ἐτρανὸν ἀσάλευτο ξανολίγεται μακρυῦς.
Γιὰ νὰ διώξῃς τὸ μαῦρο γῦπα ποῦ σὲ τρώει,
Ἀρμάτωσε, νέε νησιώτη, τὸ καράβι.
Κι' ἂν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Θεῖα εἰν' ἡ δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

Ἐν ἀνάκραςμα τ' ἀκοῦτε τῆς ἀρχαίας Πυθίας;
«Νίκη στῶν ἡμιθέων τὰ γγόνια!» Ἀπὸ τὴν Ἰδα
Ὡς τῆς Νικαίας τ' ἀκρογιαλία ξανανθίζουν
Αἰώνιες οἱ ἐλιές. Μὲ τ' ἄρματα στὰ χέρια
Ἐμπρός! Ἐὰς ὑψη τῶν βουνῶν ὡς ἀνεδοῦμε,
Ἐτῶν Σαλαμίνων τοὺς ἀντιλαλοὺς ἔμπνῶντας!
Ἄν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Θεῖα εἰν' ἡ δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

Κ' ἔλα, ἐτοιμάστε τὰ λευκὰ φορέματά σας,
Ἀρραβωνιαστικῆς, γιὰ νὰ στεφανωθῆτε
Στὸ γυρισμὸ τοῦ ἀκριβοῦς σας' μέσ' στὸ λόγγο
Γι' αὐτοὺς ποῦ σὰς γλυτώσανε κόφτε τὴ δάφνη.
Ἀγνάντια στὴ σκυφτὴ καὶ ντροπιασμένη Εὐρώπη
Ἄς πιοῦμε ἔχειλη τὴ δόξα, καλλιηκάρια.
Κι' ἂν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Θεῖα εἰν' ἡ δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

ινος πρὸς τινὰ τῶν γνωρίμων αὐτῷ ἐν Ἀθήναις, ἀποστέλλων αὐτῷ τὴν εἰκόνα τῆς Μαγιαίνης, τοῦ χωρίου ἐν ᾧ ζῆ. Πέμψων δὲ τὴν προσωπογραφίαν του, κατὰ τὸ 1897, πρὸς τὸν λευθοντὴν τῆς «Ἑστίας», ἐσημείωνε κάτωθεν ταύτης μίαν τροφήν τοῦ «Ἑλληνικοῦ ὕμνου», εἰς τὸ πρωτότυπον, καὶ ἐλληνιστὶ ταῦτα: «Ζήτω ἡ Ἑλλάς, ζήτω ἡ Κρήτη!»

Ἀρίστη εὐκαιρία προσφέρεται τῶρα ἡ ἐορτὴ τῆς πεντηκοναετηρίδος τῆς «Μιρέγιας» διὰ νὰ ἐκδηλώσωσι τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς πνευματικὸν αὐτῶν τέκνον ἐκ τῶν ὑπερόχων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἡ Ἑλλάς, καὶ παρ' αὐτὴν ἡ Κρήτη, τὴν ὁποίαν θὰ ἠδυνάμεθα ἂ καλέσωμεν καρδίαν τῆς Ἑλλάδος.

X.

Ὅ,τι ἔγινε μπορεῖ νὰ ξαναγίνῃ, ἀδέρφια!
Στῶν πυρωμένων τοῦτων βράχων τὴ λαμπράδα
Μὲ σάρκα θεῖα μπόρεσ' ὁ ἄνθρωπος νὰ ντύσῃ
Τὸ φωτερώτερον ἀπ' ὅλα τὰ ὄνειρά του.
Κ' ἡ χριστιανὴ ψυχὴ βουβῆ ἐκεῖ πέρα θὰ εἶναι;
Κ' ἐμεῖς ἐνὸς κορμοῦ ξερόκλαδα ἐκεῖ πέρα;
Κι' ἂν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Ὡ θεῖα δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

Τὸ Μαραθίνιο πεζοδρόμο ἀκολουθώντας
Κι' ἂν πέσουμε, τὸ χρέος μας ἔχουμε κάμη!
Καὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ προγόνου μας Λειωνίδα
Τὸ αἷμά μας, θριαμβῶν αἷμα, ταιριασμένο,
Θὰ πορφύρωσῃ τὸν καρπὸ τὸν κοραλλένιο
Καὶ τὸ σταφύλι τὸ κρεμιάμενο στὸ κλῆμα.
Κι' ἂν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Ὡ θεῖα δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

Τῆς ἱστορίας μας φέγγουν τρεῖς χιλιάδες χρόνια.
Ὅρθοι! Καὶ πρόβαλε ἀπὸ τῶρα τὸ παλάτι
Στὸν τόπο ἐκεῖ ποῦ λύθησαν τὰ κακὰ μᾶγια,
Κι' ὁ Φοίνικας ξαναγεννιέται ἀπὸ τὴ στάχτη.
Στίς ἀμμουδιές τῆς Μέκκας διῶξέ το, ἦλιε,
Τὸ Μισοφέγγαρο μακρυὰ ἀπ' τὸν οὐρανὸ μας...
Ἄν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
Θεῖα εἰν' ἡ δάφνη! Μιὰ φορά κανεὶς πεθαίνει.

Ἡ ἐν Λονδίνῳ ἐδρεύουσα «Ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία» (Church Missionary Society) κατὰ τὴν πρώτην δεκαετηρίδα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἔστρεψε τὰ βλέμματά της καὶ πρὸς τὰ ἔθνη τὰ περιρριζοῦντα τὴν Μεσόγειον, καὶ ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ ἀντιπρόσωπόν της, ὅστις νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν αὐτῶν ἐκ τοῦ σύναγγυς· κατὰ συμβουλήν δὲ τοῦ Αἰθ. Δεσφ. Κλαυδίου Βούχαναν ἐξέλεξε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἄνδρα λόγιον, τὸν Αἰθ. Γουλιέλμον Τζόουετ, ὅστις κατὰ τὸ ἔτος 1815 ἐστάλη εἰς τὴν Μελίτην ὡς κέντρον τῆς μελλούσης Ἱεραποστολικῆς ἐργασίας. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἔμεινε τρία ἔτη καταγινόμενος εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς νεοελληνικῆς καὶ ἄλλων γλωσσῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1818 μετέβη εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ ἐκείθεν εἰς Σμύρνην· ἐκ δὲ τῆς Σμύρνης εἰς τὰς Κυδωνίας.

Ἐὰ ἐξῆς ἀποσπάσματα περιγράφουσιν ἐν συντόμῳ τὰ τοῦ ταξιδίου του εἰς Κυδωνίας καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκεῖ Σχολήν κ.τ.λ. Σ. τ. Σ.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΑΙ ΚΥΔΩΝΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ 1818

Τρίτη, Μαΐου 19, 1818. — Ἀποπλεύσαντες ἐκ Σμύρνης περὶ τὸ μεσονύκτιον μὲ καΐκιον διοικούμενον ὑπὸ δύο Ἑλλήνων ναυτῶν, κατὰ τὴν πρωΐαν εἶδομεν, ὅτι ἐπροχωρήσαμεν οὐκ ὀλίγον ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης.

Καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν ἡ θερμότης ἦτο καθ' ὑπερβολὴν πνιγυρά· περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς ὑδρευσιν. Παρηκολούθησα τὸν ἕνα ἐκ τῶν ναυτῶν μέχρι τῆς πηγῆς, ἣτις ἦτο δροσερωτάτη καὶ περιεβάλλετο ὑπὸ καταπρασίνων δένδρων ἐν πλήρει ἀνθήσει. Ἡ ἀτραπὸς, δι' ἣς μετέβημεν εἰς τὴν πηγὴν, διήρχετο δι' ἀμπελῶνος ἐν ἀκμαίᾳ βλαστήσει· ἔκοψα βλαστάρια τινὰ τρυφερὰ ἀμπέλου, ἀπερ' ἔφαγα μετ' ἄρτου, καὶ τὰ εὔρον νοστιμώτατα. Ἦθελα νὰ φάγω καὶ τι ξινόν, λεμόνια δὲ εἶχα λησμονήσῃ νὰ ἀγοράσω ἐκ Σμύρνης, ὥστε τὰ βλαστάρια ἀνεπλήρουν τὴν ἔλλειψιν.

Ὅτε ἐπανήλθομεν εἰς τὸ πλοῖον, ὁ ἥλιος εἶχε δύση καὶ ἡ σελήνη ἀνέβαινε μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸ στερέωμα ὑπεράνω τῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἡμῶν λόφιων. Ἡ θάλασσα ἦτο γαληνιαία, αὔρα δὲ δροσερὰ καὶ ἀρωματώδης ἔπνεεν ἐλαφρῶς ἀπὸ τῆς ξηρᾶς· οὐδεὶς ἄλλος ἤχος ἠκούετο, εἰμὴ ὁ κρότος τῶν κωπῶν, αἵτινες εὐρύθμως ἔτυπτον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἐτινάσσοντο ἐξ αὐτῆς φωσφορώδεις σπινθήρες. Οὐδέποτε ἄλλοτε ἐν τῇ ζωῇ μου διήλθον τόσον μαγευτικὴν καὶ τερπνὴν ἐσπέραν, οἶαν διήλθον νῦν παραπλέων τὴν τερπνὴν ταύτην παραλίαν.

Περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἠγκυροβολήσαμεν ἐντὸς μικροῦ σπηλαίου, ἐνθα ἐκοιμήθημεν μέχρι μεσονυκτίου.

Τετάρτη, Μαΐου 20. — Ὅτε ἠγέρθημεν, ὁ εἰς ἐκ τῶν ναυτῶν, ὅστις ἦτο καὶ ὁ πλοηγὸς τοῦ σκάφους, ἐκύτταξε πρὸς βορρᾶν καὶ εἶπεν, ὅτι δὲν ἦτο ἀσφαλὲς νὰ διέλθωμεν τὸν Ἀδραμυττηνὸν κόλπον, διότι ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο ἀπειλητικὸς καὶ προεμήνυε καταιγίδα. Ἐντὸς ἐνάτην π. μ. ἀπεπλεύσαμεν, περὶ δὲ τὴν δεκάτην ἐφθάσαμεν πρὸς τὰ μεσημβρινοανατολικά τῆς Μυτιλήνης. Κατὰ τὴν μίαν μ. μ. ἀπεδιβάσθημεν εἰς τὴν ξηρὰν δύο μίλια περίπου πρὸς μεσημβρίαν τῆς πόλεως καὶ ἠγοράσαμεν ὀλίγον οἶνον καὶ τινὰ μαρούλια. Ἐντὸς ἐσπέραν ἐν πλήρει γαλήνῃ ἐπλεύσαμεν πρὸς τὰς Κυδωνίας, περὶ δὲ τὰς δέκα ἠγκυροβολήσαμεν καὶ ἐκοιμήθημεν μέχρι τῆς 5^{ης} ὥρας τῆς πρωΐας. Περὶ τὰς ἑπτὰ ἐφθάσαμεν εἰς Κυδωνίας (Ἀἶβαλι).

Ὁ λιμὴν τῶν Κυδωνιῶν εἶναι λίαν ἀβαθής. Πλοῖα δύνανται νὰ πλησιάσωσιν εἰς αὐτὸν μόνον μέχρις ἀποστάσεως ὀκτῶ μιλίων, καὶ ἐνταῦθα γίνεται ἡ φόρτισις καὶ ἡ ἐκφόρτισις αὐτῶν διὰ λέμβων. Ἐκτὸς τούτου ἡ εἰσοδὸς εἶναι τόσον στενή, ὥστε ἔχει χῶρον μόνον διὰ μίαν φορτηγίδα. Ἀπέχει δὲ τὸ στενὸν τοῦτο ἀπὸ τῆς πόλεως τρία μίλια.

Πέμπτη, Μαΐου 21. — Μετέβην κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ὑποπρόξενον. Ἀφοῦ δὲ ἀνεπαύθην σχεδὸν μίαν ὥραν, με' ὠδήγησεν εἰς τὴν Σχολήν. Εἰσῆλθομεν εἰς τὰ δωμάτια τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Γρηγορίου. Ἐνεχείρισα αὐτῷ ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Σμύρνης, ἣτις ἦτο λίαν μακρά. Ἀφοῦ δὲ διήλθον αὐτὴν, ἔθεσεν ἠπίως τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ εἶπε:

— Καλῶς ἦλθετε· χαίρω ἐγκαρδίως ὅτι σᾶς βλέπω.

Τσιμπούκια, γλυκόν και καφές έκομίσθησαν κατά σειράν, και κατά τὸ διάστημα τοῦτο ἠδυνήθην νὰ ἐξηγήσω αὐτῷ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μου. Μετὰ ταῦτα μετέβημεν πάντες ὁμοῦ εἰς τὸ διαμέρισμα, ἐνθα διέμενεν ὁ δεύτερος διδάσκαλος Θεόφιλος Καίρης, ἐνθα ἐπεδαφιλεύθησαν εἰς ἡμᾶς αἱ αὐταὶ περιποιήσεις. Ἀκολούθως μοι ἔδειξαν τὴν βιβλιοθήκην τῆς Σχολῆς συνισταμένην ἐξ 700 ἢ 800 τόμων, ἐν οἷς ὑπῆρχε πλήρης σειρά τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Ἐχουσι προσέτι πολλὰ ἀστρονομικὰ και ἄλλα ἐπιστημονικὰ ὄργανα. Ἦλθε και ὁ τρίτος διδάσκαλος, ὅστις ὀνομάζεται Εὐστράτιος.

Περιῆλθον τὴν Σχολήν, ἣτις εἶναι μέγα τετράγωνον οἰκοδόμημα μήκους 140 ποδῶν και πλάτους 90. Εἰς τὰς τρεῖς πλευρὰς αὐτοῦ εἶναι τὰ δωμάτια τῶν ἐκ ξένων μερῶν προσερχομένων μαθητῶν· τοιοῦτοι δὲ νῦν ὑπάρχουσι περὶ τοὺς ἑκατόν, και ἄλλοι ἑκατόν ἀνήκουσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἐὰν δωμάτια εἶναι ἑβδομήκοντα και δύο τὸν ἀριθμόν. Οἱ ξένοι μαθηταὶ δὲν πληρῶνους τίποτε, οὔτε διὰ τὰ δωμάτια, οὔτε διὰ τὴν διδασκαλίαν· ἡ μόνη δαπάνη, εἰς ἣν ὑποβάλλονται, εἶναι ἡ τῆς τροφῆς και τῶν ἐνδυμάτων. Ἐὸ οἰκοδόμημα τῆς Σχολῆς ἔχει δύο πατώματα· ἐν τῷ ἄνω πατώματι ὑπάρχει μέγα κυκλοτερές δωμάτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων· ὑπάρχει προσέτι και μέγα ἐπίμηκες δωμάτιον πρὸς κατοικίαν τοῦ τρίτου διδασκάλου και τῶν ὑποδιδασκάλων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τετραγώνου τῆς οἰκοδομῆς ὑπάρχει κήπος περιέχων παντοίας βοτάνας και δύο ἢ τρεῖς ὠραίας ἀμυγδαλάς. Μία πλευρὰ τοῦ σχολείου βρέχεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

Παρασκευῆ, Μαΐου 22. — Ταύτην τὴν πρώτην μετέβην εἰς τὴν Σχολήν ἵνα ἴδω τίνι τρόπῳ γίνεται ἡ διδασκαλία. Ἐδίδασκεν ὁ Γρηγόριος, ἠκροῶντο δὲ τοῦ μαθήματος πεντήκοντα περίπου μαθηταὶ καθήμενοι κυκλοτερώς ἐν τῷ μεγάλῳ δωματίῳ. Ἐὸ μάθημα ἦτο Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ, ἣν ἐδίδασκεν ἐπιστημονικῶς· τὸ δὲ μέρος ἦτο τὸ περὶ χρόνων. Ἐξεπλάγην δὲ ὅτι ἐν τέλει τοῦ μαθήματος ἤρχισε νὰ πλέκη σύντομον πανηγυρικόν εἰς τὸν ἐκεῖ παρόντα ξένον. Ἐξήγησεν εἰς τοὺς μαθητὰς πόσον μεγάλη τιμὴ ἦτο εἰς αὐτοὺς και πόσον ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐπιθαρρύνῃ ἡ παρουσία ξένων σοφῶν ἐκ χωρῶν λίαν μεμακρυ-

σμένων, οἵτινες ἔρχονται ὡς ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις, ὅπως ἴδωσι τὴν εἰς τὰ γράμματα προκοπὴν αὐτῶν, ἣτις, φεῦ, ἀπώλεσε μὲν νῦν τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς λαμπρότητα, ἀλλ' ἤρχισε πάλιν νὰ ζωογονῆται.

Μετὰ τὸ μάθημα τοῦ Γρηγορίου μετέβην εἰς τὸ τοῦ Θεοφίλου. Τριάκοντα περίπου ἦσαν οἱ ἀκροαταὶ αὐτοῦ· ἠρμήνευε δὲ πρὸς ἐκπληξίν μου τὸ ἐνδέκατον μέρος τοῦ Νεύτωνος· πάντες ὁμῶς δὲν ἐφαίνετο ὅτι κατενόουν τὸ μάθημα. Ἐξέλεξεν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τὰ κοινότερα ἀστρονομικὰ διδάγματα, ἀπερ παρίστανε διὰ κιμωλίας ἐπὶ μεγάλου μαύρου πίνακος. Μοι ἤρρεσεν ἡ συνήθεια τῶν μαθητῶν νὰ κάμνωσιν ἐρωτήσεις εἰς τὸν διδάσκαλον.

Μετὰ τὸ τέλος τούτων τῶν μαθημάτων διῆλθον οὐκ ὀλίγον χρόνον συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν διδασκάλων τῆς Σχολῆς περὶ παντοίων θεμάτων ἀφορώντων εἰς τὴν παιδείαν· συνέλεξα δὲ τὰς ἐξῆς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις:

Πρὸ ἑκατόν περίπου ἐτῶν ὁ Μελέτιος (οὐχὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς Γεωγραφίας) πρῶτος αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν Ἰωαννίνοις. Πρὸ πενήκοντα περίπου ἐτῶν ἐδίδασκεν ἐκεῖ ὁ περίφημος διδάσκαλος Μεθόδιος. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἤρχισεν ἡ ἀναγέννησις τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων παρὰ τοῖς Ἕλλησι, μάλιστα ἐν Ἰωαννίνοις. . . . Μετὰ τὸν Μεθόδιον ἀνεφάνη ὁ Εὐγένιος, ὅστις ἐδίδασκεν ἐν τῇ Σχολῇ τοῦ Ἄθω, προσέτι Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, ὅστις ἐδίδασκεν ἐν Κερκύρᾳ και ἀκολούθως ἐχειροτονήθη ἀρχιεπίσκοπος Ἀστραχανίου. Ἀμφότεροι οὗτοι οἱ ἄνδρες ἀπολαύουσι μεγίστης φήμης παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὡς συγγραφεῖς μεγάλης ἀξίας.

Περὶ τὰ 1770 ἠκίμασεν ἐν τῇ ἐν Πάτρῳ Σχολῇ ὁ Δανιήλ, ὅστις ἀπέλαυεν οὐ μικρᾶς φήμης· οὗτος ἐδίδασκε γραμματικὴν συστηματικῶς. Ἡ σχολὴ τῆς Πάτρου δὲν ἀπολαύει νῦν τῆς ἀρχαίας αὐτῆς φήμης· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς ἐξῆλθον οὐκ ὀλίγοι καλοὶ διδάσκαλοι.

Ἡ Σχολὴ τῶν Κυδωνιῶν ἐκτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1803, ἀλλὰ και πρὸ τῆς κτίσεως αὐτῆς ὑπῆρχε σχολεῖον πλησίον τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, ἐνθα ἐδίδασκεν ὁ ἐκ Βρυούλων Εὐγένιος·

ἐκεῖ ἐδίδαξαν καὶ ὁ Βενιαμὴν καὶ ὁ Ἰρηγόριος πρὸ τῆς οἰκοδομῆσεως τῆς μεγάλης Σχολῆς.

Ὁ Θεόφιλος εἶναι νέος διδάσκαλος. Ἐσπούδασεν οὗτος δύο ἔτη ἐν Παρισίοις καὶ τρία ἐν Πισῇ τῆς Ἰταλίας. Τὸ σύστημα τῆς διδασκαλίας τοῦ Θεοφίλου εἶναι σειρά μαθηματικῶν καὶ φιλοσοφικῶν μαθημάτων, ἧτις συντελεῖται ἐντὸς τριῶν ἐτῶν. Ἦδη εὐρίσκετο εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης τριετίας. Τὸ ἐπιστημονικὸν μέρος τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς νηπιῶδη κατάστασιν.

Εἰς ἐν πρᾶγμα ὁ τρόπος τοῦ διδάσκειν ἐνταῦθα ὁμοιάζει πρὸς τὸν Ἀγγλικόν. Ὅτε ἐξέφρασα τὴν ἀπορίαν μου πῶς ἦτο δυνατόν τέσσαρες μόνον διδάσκαλοι νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς διδασκαλίαν διακοσίων μαθητῶν, μοι ἀπεκρίθησαν, ὅτι οἱ πρεσβύτεροι τῶν μαθητῶν ἐδίδασκον τοὺς νεωτέρους, ὡς συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῶν.

Ἡρώτησα ἂν ἐξῆλθον πολλοὶ διδάσκαλοι ἐκ τῆς σχολῆς ταύτης, ἔμαθον δὲ ὅτι δώδεκα σχολεῖα εἰς διαφόρους πόλεις καὶ νήσους ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς σχολῆς ταύτης· πρὸς τὸ παρὸν εἶναι μικρά, ἀλλ' ἐλπίζεται ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θὰ προαχθῶσιν. Ἐν ἑξ' αὐτῶν εἶναι ἐν τῇ μεσημβρινῇ παραλίᾳ τοῦ Εὐξείνου. Αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων ἐν τῇ Σχολῇ ἄρχονται τῇ 15^ῃ Ἰουνίου καὶ λήγουσι τῇ 31 Αὐγούστου.

Κυριακῇ, Μαΐου 23.— Σήμερον πρωτὶ μετέβην εἰς τὸ μάθημα τοῦ Ἰρηγορίου, ἐδίδαξε δὲ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. Ἡδὲ χαριστήθην μέγας. Τοιαῦτα μαθήματα οὐ μόνον εἶναι εὐχάριστα, ἀλλὰ καὶ πολλῆς ὠφελείας πρόξενα. Ἐπραγματεύθη τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς πρώτης μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος. Μετὰ τὸ τέλος τῆς διδασκαλίας διήλθον οὐκ ὀλίγας ὥρας συναλεγόμενος κατὰ τὸ σῶνθες μετὰ τῶν διδασκάλων. Εἰς τὰ περίχωρα τῶν Κυδωνιῶν ὑπάρχει ἀποικία Μωραϊτῶν, ἧτις χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς καταστροφῆς ἐν Πελοποννήσῳ τῆς γενομένης ἐξ αἰτίας τῶν Ρώσων, δηλ. πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν. Προτιμῶσι νὰ ζῶσι κατ' ἰδίαν, καὶ διατηροῦσι τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ τόπου τῶν.

Παραέξω, πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, ὑπάρχουσι δύο νοσοκομεῖα. Εἰς τὸ ἐν ἑξ' αὐτῶν νοσηλεύονται αἱ πάσχοντες ἐκ παντοίων νόσων. Εἰς αὐτὸ εἶναι προσηρτημένον καὶ φαρμακεῖον

χάριν τῶν ἀπόρων ἀρτίως ἰδρυθέν. Εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπ' αὐτοῦ εἶναι τὸ ἄλλο νοσοκομεῖον, ὅπερ εἶναι ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς λεπρούς· ἰδρυθῆ δὲ τῇ δαπάνῃ λεπροῦ τινος εὐποροῦντος.

Ἡ σχολή, ἢ βιβλιοθήκη, τὸ τυπογραφεῖον καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐγένοντο καὶ συντηροῦνται φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῆς κοινότητος. Τὸ πρὸς τὴν πρόοδον γενικὸν αἶσθημα τῶν Ἑλλήνων εἶναι πολλῶν ἐπαίνων ἄξιον.

Πρὸ τῆς ἀπελεύσεώς μου ἐκ Κυδωνιῶν συνεγευμάτισα μετὰ τῶν διδασκάλων καὶ συνωμίλησα μετ' αὐτῶν ἐπὶ πολλῶν θεμάτων· ἀπεχωρίσθημεν δὲ εὐχηθέντες ἀλλήλοις τὰ βέλτιστα.

Μετάφρασις ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, Καθηγητοῦ.

Τὸ διηγημάτιον τοῦτο τοῦ μεγάλου Πολωνοῦ συγγραφέως στηρίζεται ἐπὶ ἀληθοῦς γεγονότος, ἀλλὰ διεπλάσθη ἐλευθέρως. Ὁ Πλάτων πράγματι παρεδόθη ὑπὸ Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου εἰς τὸν Σπαρτιάτην Πόλλιν, ὅστις ἐξέθηκεν αὐτὸν εἰς πώλησιν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν δούλων ἐν Αἰγίνῃ. Ἠγόρασε δ' αὐτὸν ὁ φιλόσοφος Ἀντίκκρις ὁ Κυρηναῖος, ὁ νεώτερος, ὅστις τὸν ἀφῆκεν ἀμέσως ἐλεύθερον.

Σ. τ. Σ.

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΡΡΙΚΟΥ ΣΙΕΓΚΕΒΙΤΣ

Ἡ Ἀκρισιόνη οἰκοκυρά, ἀλλ' ἀρκετὰ δύστροπος, ἐκυβέρνησε μετ' αὐστηρὰν χεῖρα τοὺς δούλους τῆς καὶ τὸν ἄνδρα τῆς Κτήσιππον, κουρέα ἐν Αἰγίνῃ. Ἡμέραν τινὰ, κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸν εἶδεν ἐπιστρέφοντα ἀπὸ τὸν λιμένα μετὰ βῆμα ἀσταθές καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ ἑνα ἀγνωστον, ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας καὶ στηρίξασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων τὸν ἠρώτησε τραχέως:

— Παιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ προκομμένος ποῦ σέρνεις μαζὶ σου; Βάζω στοίχημα δύο δραχμάς, πῶς ἀγόρασες πάλι κανένα καινούργιο δοῦλο.

— Μὴ χαλᾶς τὴν καρδιά σου, Ἀκρισιονοβλά μου, εἶπεν ἐκελευτικῶς ὁ πειθήνιος Κτήσιππος. Ξεύρεις πῶς μοῦ χρειάζονται τρεῖς τεχνῖται γιὰ νὰ προφθάσω τὴν δουλειὰ τοῦ κουρέου. Ὁ Καλλίας ἐγέρασε πλειὰ. Χθὲς ἔσχισε μετὰ τὸ ψαλίδι τὸ αὐτὸ τοῦ Ἀρχύτα, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ μετὰ κάμη νὰ χάσω τέτοιον πελάτη. Ἐπρεπε νὰ φροντίσω... ν' ἀγοράσω κάποιον βοηθό του. Αὐτὸ ἔκαμα. Ἀγόρασα ἕνα δοῦλο φθηνά, ναί, πολὺ φθηνά!...

— Κ' ἐπῆγες χωρὶς ἄλλο κ' ἐμεθοκόπησες μετ' αὐτὸν ποῦ σοῦ τὸν ἐφόρτωσε; δὲν ἔφθασε ποῦ σὲ γέλασε εἰς τὸ πούλημα.

— Κάτι κουτσοήπιαμε, μὰ δὲν μετὰ γέλασε εἰς τὴν τιμὴν. Αὐτὸς ποῦ μοῦ τὸν ἐπούλησε εἶναι ἕνας Σπαρτιάτης, Πόλλις... ναί, Πόλλις... καὶ δὲν εἶνε κανένας πρόστυχος. Ἔρχεται ἀπὸ τὰς Συρακούσας γιὰ κάποια δουλειὰ τοῦ τυράννου Διονυσίου· αὐτὸς τοῦ τὸν ἐχάρισε τὸν δοῦλο.

— Σὰν ἦταν αὐτὸς κουτὸς νὰ τὸν πάρῃ δῶρο, σὺ ἐφάνηκες ἀκόμη κουτότερος νὰ τὸν ἀγοράσῃς. Μιὰ ματιὰ φθάνει νὰ βίξῃς ἐπάνω του γιὰ νὰ ἰδῆς πῶς δὲν ἀξίζει τίποτε...

— Θὰ τὸν ἔχη πειράξῃ ἡ θάλασσα, γι' αὐτὸ φαίνεται ἔτσι σὰν ἀρρωστημένος· μὰ κύτταξε τὸ πρόσωπό του καὶ τοὺς ὤμους του! Εἶνε γερὸ κόκκαλο. "Ἄς ξεκουρασθῇ μιὰ φορὰ κι' ἄς φάγῃ, νὰ πιάσῃ ἡ ψυχὴ του καὶ νὰ ἰδῆς..."

— Νὰ φάγῃ, βέβαια. Γιὰ δική σου κακοκεφαλιά θάχωμε τώρα τέσσαρας λιμασμένους νὰ χορταίνωμε· καὶ νὰ καταχωινιάζουσι πειὸ πολλὰ ἀπ' ὅσα θὰ βγάξουσι μετὰ τὸ ξουράφι τοὺς ὅλην τὴν ἐβδομάδα.

Καὶ ἐξετάζουσα τὸν δοῦλον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μετὰ βλέμμα ὀργίλον, τὸν ἠρώτησε:

— Τί ἔχεις σὺ καὶ μετὰ κυττάζεις ἔτσι ἀδιάντροπα;

Ὁ δοῦλος ἀπεκρίθη μετὰ εὐγένειαν:

— Θὰ πληρώσω τὰ λύτρα, κυρία, εἶμαι ἀπὸ καλὸν γένος καὶ ἔχω φίλους δυνατοὺς...

— ὦ Ἀθηναῖ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀκρισιόνη. Τὸ καλὸν γένος σου καὶ οἱ δυνατοὶ φίλοι σου δὲν περνοῦν σὲ μένα. Ἀλλοῦ νὰ τὰ πουλᾶς αὐτά. Κάθε καινούργιος δοῦλος τὰ ἴδια μᾶς ψάλλει. Ἄλλο δὲν συλλογίζεται παρὰ πῶς νὰ φάγῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ χωρὶς πληρωμὴ καὶ χωρὶς δουλειά. Πῶς σὲ λέγουσι;

— Εἶμαι υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος, Ἀθηναῖος, τὸ ὄνομά μου εἶναι Ἀριστοκλῆς, ἀλλὰ μετὰ λέγουσι καὶ Πλάτωνα. Ἴσως ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκοήν σου αὐτὸ τὸ ὄνομα...

— Πλάτων; Ὁχι, ποτέ. Ξεύρεις τοῦλάχιστον νὰ ξυρίξῃς καὶ νὰ κουρεύῃς;

— Ὁχι, κυρία.

— Δὲν σοῦ τίλλεγα ἐγὼ πῶς δὲν ἀξίζει τίποτε!... εἶπεν ἡ κυρά Ἀκρισιόνη στραφεῖσα πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς.

ΓΝΩΜΑΙ ΤΟΥ ΚΑΡΛΑΪΛ

Ὁ γενναῖος ἄνθρωπος πρέπει νὰ χαρίζῃ τὴν ζωὴν του. Χάρισέ την, σὲ συμβουλεύω, διότι δὲν περιμένεις βέβαια νὰ τὴν πωλήσῃς εἰς κατάλληλον περίστασιν. Καὶ μὲ πόσα θὰ ἱκανοποιεῖσο; Ὅλη ἡ πλάσις, τὸ σύμπαν, ἡ αἰωνιότης, δὲν θὰ ἦσαν ἀρκετὰ νὰ σὲ ἱκανοποιήσουν. Ἡ ζωὴ σου εἶναι τὸ πᾶν σου καὶ ἀντ' αὐτῆς θὰ ἠθέλες καὶ σὺ τὸ πᾶν. Ποτὲ δὲν θὰ πωλήσῃς τὴν ζωὴν σου ἢ ἐν ὁποῖον δήποτε μέρος τῆς ζωῆς σου ὑπὸ συμφέροντας ὄρους. Χάρισέ την λοιπὸν μὲ ἡγεμονικὴν μεγαλοδωρίαν. Ὁ ἥρωϊκὸς ἄνθρωπος — καὶ πᾶς ἄνθρωπος εἶναι λανθάνων ἥρωϊς — καὶ εἰς τοὺς ἥκιστα ἥρωϊκοὺς χρόνους πρέπει καὶ δύναται νὰ τὸ κάμῃ.

*

Ἐργάζεσθαι σημαίνει προσεύχεσθαι, καὶ μάλιστα ὑπὸ σοβαρὴν ἐννοιαν, τὴν ὁποῖαν ὅμως εἰς τὴν παροῦσαν κατάπτωσιν πάσης προσευχῆς καὶ πάσης λατρείας οὐδεὶς δύναται ἀκριδῶς νὰ ἐρμηνεύσῃ. Ἄλλ' ὅστις τὴν ἐννοεῖ ὀρθῶς, αὐτὸς ἐννοεῖ τὸν χρησιμὸν ὄλου τοῦ μέλλοντος, τὸ ὑστατον εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἐγκλελεῖ πάντα τὰ λοιπά. Καθεδρικός ναὸς του εἶναι ὁ θόλος τοῦ ἀπείρου. Στέγη του εἶναι ὁ Γαλαξίας. Βάσις του εἶναι τὸ πράσινον φηφιδωτὸν τῶν ἡπείρων καὶ τῶν θαλασσῶν. Βιωμὸς του εἶναι ὁ ἀπτερόεις θρόνος τοῦ Αἰωνίου. Διτανεία του καὶ φαλμὸς του εἶναι αἱ εὐγενεῖς πράξεις, τὰ ἥρωϊκὰ κατορθώματα καὶ ἡ εἰλικρινὴς φωνὴ τῆς καρδίας πάντων τῶν γενναίων υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.

⋈

Ἔργασία εἶναι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ μὴ ἔχων ἐργασίαν δὲν θὰ θεωρῆται φρόνιμον νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος καὶ θὰ ζητῆ νὰ εὕρῃ ἀλλαχοῦ ἀεργὸν τινα ἀστέρα.

⋈

Ἄφρονες ἄνθρωποι! Πιστεύουν, ἐπειδὴ ἡ τιμωρία διὰ τὰς κακὰς πράξεις δὲν ἐπέρχεται ἀμέσως, ὅτι ἐπὶ γῆς δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη, ἢ ὅτι εἶναι αὕτη τυχαία. Ἡ τιμωρία διὰ τὴν κακὴν

πράξιν βραδύνει πολλάκις ἐπὶ ἡμέρας, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ αἰῶνας, ἀλλ' εἶναι τόσο βεβαία, ὅσον καὶ ἡ ζωὴ, τόσο βεβαία, ὅσον καὶ ὁ θάνατος. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἀνεμοστροβίλου οἰκεῖ καὶ ὀμιλεῖ Θεὸς τόσο ἀληθινός, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ κόσμου εἶναι δικαία.

⋈

Δὲν λυποῦμαι τὸν πτωχὸν διὰ τὴν κοπιώδη ἐργασίαν του. Ὁ πτωχὸς πεινᾷ καὶ διψᾷ, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ δι' αὐτὸν τροφή καὶ ποτόν. Εἶναι βαρέως φορτωμένος καὶ κουρασμένος, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς καὶ εἰς αὐτὸν δίδει ὕπνον, καὶ μάλιστα βαθύτατον. Εἰς τὴν καπνισμένην καλύβην του τὸν περικυκλῶνει φαιδρὰ καὶ δροσοβόλος ἀτμόσφαιρα ἀναπαύσεως καὶ ποικιλόχρους λάμπες νεφελωδῶν ὀνείρων. Ἄλλὰ τὸν λυποῦμαι, διότι ἡ λυχνία τοῦ λογικοῦ του θὰ σβεσθῇ, χωρὶς νὰ εἰσδύσῃ ἐντὸς τοῦ ἀκτίς οὐρανόθεν, ἔστω καὶ ἐπιγείου, ἐπιστήμης, ἢ μόνον ὡς δύο φάσματα εἰς ζοφώδες σκότος, ὁ φόβος καὶ τὸ πείσμα. Ἀφοῦ τὸ σῶμα ἔχει τόσην βώμην, διατὶ ἡ ψυχὴ νὰ κοίτεται ἐκμηδενισμένη, τυφλὴ, ἀνάπηρος, ἀναίσθητος; Ἦτο καὶ αὐτὴ πνοὴ Θεοῦ, ἢ ὅποια ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ δὲν ἀνεπτύχθη ἐπὶ τῆς γῆς. Ἴδ' ὅτι ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος θὰ ἀπέλλῃ ἀγνοῶν, ἐνῆ εἶχε τὴν ἱκανότητα πρὸς γνῶσιν, αὐτὸ ἐγὼ ὀνομάζω τραγῆδιον.

⋈

Ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ὀμιλοῦμεν πολὺ περὶ τοῦ κόσμου. Ἄς ἀφήσῃ ὁ καθεὶς μας τὸν κόσμον νὰ γίνῃ ὅ,τι θέλει, νὰ σωθῇ ἢ νὰ χαθῇ. Εἰς ἡμᾶς ἐδόθη ζωὴ ἰδική μας. Μία ζωὴ, μία μικρὰ σπιθαμὴ χρόνου μεταξὺ δύο αἰωνιοτήτων. Μακάριοι, ἐὰν ζῶμεν ὄχι ὡς ἄφρονες καὶ ὑποκριταί, ἀλλ' ὡς σώφρονες καὶ εἰλικρινεῖς ἄνθρωποι. Ἐὶν σιωτηρίαν τοῦ κόσμου τὴν ἀφίνω μὲ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Πλάστην του καὶ θὰ φροντίσω μόνον περὶ τῆς ἰδικῆς μου σιωτηρίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχω καὶ περισσότερα δικαιώματα.

⋈

Ἄνθρωπος θέλων νὰ ἐργασθῇ καὶ μὴ εὕρισκων ἐργασίαν εἶναι τὸ τραγικώτατον θέλημα ἐξ ὅσων μᾶς παρουσιάζει ὑπὸ τὸν ἥλιον ἢ ἀνισότης τῆς εὐτυχίας.

Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὁ ἀνδρεῖος, ἀφοῦ εἶναι ἐν ἀβεβαιότητι διὰ τόσα ἄλλα, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ εἶναι βέβαιος περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του.

*

Τώρα ἀρχίζουν πανταχοῦ νὰ ἐννοοῦν, ὅτι ἡ πραγματικὴ δύναμις, εἰς τὴν ὁποῖαν ὄλα τὰ πράγματα ὀφείλουν νὰ ὑποτάσσονται, εἶναι φρόνησις καὶ ἀποφασιστικότης.

*

Ἡ σκέψις εἶναι μήτηρ τῆς πράξεως καὶ εἶναι μάλιστα ἡ ψυχὴ τῆς, διότι ὄχι μόνον τὴν παράγει, ἀλλὰ καὶ τὴν διατηρεῖ.

*

Ἀληθὴς κυρίαρχος τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος διευθετεῖ τὴν πλάσιν κατὰ βούλησιν, εἶναι ὁ ἐνθεὸς ἐκεῖνος νοῦς, ὁ καλούμενος ποιητής.

*

Εἶναι μεγάλη πλάνη τὴν βιαιότητα καὶ τὴν ἀκαμψίαν νὰ ὀνομάζωμεν δύναμιν. Ὅστις καταλαμβάνεται ὑπὸ παροξυσμῶν καὶ σπασμῶν, δὲν εἶναι ἰσχυρὸς, ἔστω καὶ ἂν ἔξ ἄνδρες δὲν δύνανται νὰ τὸν συγκρατήσωσι. Ἰσχυρὸς εἶναι, ὅστις ἄνευ κλονισμοῦ δύναται νὰ βαστάσῃ τὸ μέγιστον βᾶρος.

*

Τιμὴ εἰς τὰς μικρὰς μειονοφηφίας, ὅσαι εἶναι ἀνόθευτοι. Ὁ ἀγὼν αὐτῶν εἶναι ἐνίοτε βαρῦς, ἀλλὰ πάντοτε νικηφόρος, καθὼς ἡ πάλη τῶν θεῶν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν δύναμιν τῆς «κοινῆς γνώμης», τὴν γνωρίζομεν ὅλοι πολὺ καλά. Ἴσως εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ὠφέλιμος, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ἀποφασιστικὴ ἢ θεία δύναμις. Ἦθελον νὰ ἐρωτήσω τί πράγματι μέγα ἐπετελέσθη διὰ τῆς κοινῆς γνώμης; Μήπως αὐτὴ ὤθησε τὸν Κολόμβον εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἢ μήπως αὐτὴ παρεκίνησε τὸν Κέπλερον νὰ μὴ διάγῃ βίον τρυφῆς καὶ ἀπολαύσεως μετὰ τῶν ἄλλων ἀστρολόγων καὶ ἀγυρτῶν, ἀλλὰ ν' ἀποβάνῃ πεινῶν καὶ πένης, ἐνῶ ἀνεκάλυπτε τοὺς ἀληθεῖς νόμους τῶν ἀστέρων;

Μετάφρασις Φ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΛΛΑΣ

Ὁ ἐν Οὐάσιγκτὼν πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Α. Κορομηλάς ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ἰξωτερικῶν τὴν ἑξῆς στατιστικὴν περὶ τῶν εἰς Ἀμερικὴν ἔξ Ἑλλάδος μεταναστευσάντων: Ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1907 μέχρι Ἰουνίου 1908 εἰσῆλθον εἰς τὸ ἔδαφος τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν 28.808 Ἑλληνες. Ἐξ αὐτῶν 21.415 προῆλθον ἐκ τῆς κυρίως Ἑλλάδος, 6.114 ἐκ τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ κυρίως τῆς Μακεδονίας, 225 ἐκ τῆς λοιπῆς Ἑυρώπης, 1295 ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, 13 ἐκ τῆς Κίνας καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσίας, 115 ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ κυρίως τῆς Αἰγύπτου, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἀμερικῆς 601, ἐξ ὧν 433 ἐκ τοῦ Καναδά. Ἔξ 450 ἀπηγορεύθη ἡ παραμονὴ εἰς τὴν Δημοκρατίαν, εἰς 100 διὰ τραχώματα καὶ δι' ἄλλας ἀσθενείας, εἰς 277 διότι ἦσαν ἐντελῶς ἀποροὶ καὶ ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν, εἰς 44, διότι ἀπεδείχθη ὅτι ἦλθον ἐπὶ προκαταρκτικῆς ἐργατικῆς συμβολαίῃ, καὶ εἰς 11, διότι ἦσαν ἀνήλικοι καὶ μετέβησαν ἄνευ κηδεμόνος. Ἀπηλάθησαν δὲ 67 ἐν ὄλῃ, ἐξ ὧν 10 ὡς λάβρα εἰσελθόντες, 17 ὡς παράφρονες, 13 ὡς ἐργαζόμενοι παρὰ ἐργολάβοις σωματεμπόροις. Ἐκ τῶν ἀποβιβάσθέντων 1021 εἶχον διαμείνη πρότερον εἰς τὰς Ἰνωμένας Πολιτείας. Ἄνδρες μετέβησαν 26.972, γυναῖκες δὲ 1836. Καθ' ἡλικίας διαιρούμενοι ἦσαν 868 κάτω τῶν 14 ἐτῶν, 27.617 ἦσαν 14-44 ἐτῶν, καὶ 823 ἄνω τῶν 45 ἐτῶν. Ἀγράμματοι ἐν ὄλῃ ἦσαν 7145 ἄνδρες καὶ 806 γυναῖκες. Ἐπέδειξαν κατὰ τὴν ἀποβίβασίν τινος οἱ μετανάσται οὗτοι θολάρια 577.879 (3.014.000 φράγκα), ὅπερ ἀναλογεῖ πρὸς 104 περίπου φράγκα κατ' ἄτομον. Ἐάν δημοῦς ὑπολογίσῃ τις τὰ παρ' αὐτῶν διατε-

θέντα ὅπως μεταβῶσιν ἑκατὶ, τὸ ποσόν, δι' ὃ ἐχρεώθησαν οἱ μετανάσται, ἀνέρχεται περίπου εἰς 16 ἑκατομμύρια φράγκων. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρξατο εὐτυχῶς τηρουμένη καὶ ἡ στατιστικὴ τῶν παλινοσσοῦντων μεταναστῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων (ὑπηκόων καὶ μὴ) ἀνήλθεν εἰς 6783, ἐξ ὧν γυναῖκες 166. Ἀφαιρούμενου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπελθόντων ἀπὸ τοῦ τῶν μεταβάντων, τὸ ποσόν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες προστίθενται εἰς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ διαβιῶντας κατὰ τὸ 1907-1908 ἀνέρχονται εἰς 22.045. Οἱ πλείστοι τῶν μεταβάντων κατὰ τὸ 1908 ἀπῆλθον ἐξ Ἑλλάδος πρὶν ἀντιληφθῶσι τὴν σπάνιν τῆς ἐργασίας, ἥτις ἐμελλε νὰ ἐπακολουθήσῃ τὴν οικονομικὴν κρίσιν. Μόνον 92 ἐκ τῶν μεταναστῶν ἦσαν οἱ δηλώσαντες ὅτι ἐνασχόησιν ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα. Ἐκ τούτων 18 εἶνε ἱερεῖς, μόνον δὲ 1082 ἦσαν ἐξησκημένοι εἰς τέχνην τινά. Ἐκ τούτων 284 ἦσαν ναυτικοί, 26 μεταλλευταί, 71 ξυλουργοί, 42 ἄρτοποιοί, 22 σιδηρουργοί, 99 ὑποδηματοποιοί, 80 ράπται, 156 γραφεῖς καὶ ὑπάλληλοι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κοινῶν ἐργατῶν τῶν μεταβαινόντων δι' ἄπλοῦν ἡμερομισθίων, ἀνήλθεν εἰς 21004. Οἱ ἐργάται γεωργοί ἦσαν 2876, οἱ ἔμποροι 291 καὶ οἱ ὑπηρέται 748.

— Ἡ ἔταιρεία Ἰσορτῶν καὶ Διακοσμήσεων προσεκήρυξεν ἀγῶνα πρὸς σύνθεσιν ὕμνου εἰς τὴν 25 Μαρτίου, τάξασα βραβεῖον δρ. 200 διὰ τὸν ποιητὴν καὶ δρ. 300 διὰ τὸν μουσουργὸν αὐτοῦ.

— Ἐπὶ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Β. Γ. τοῦ πρίγκιπος Χριστοφόρου συνέστη ἐν Ἀθήναις Σύλλογος Ἰερασιτεχνῶν, σκοπὸν ἔχων τὴν ἀσκήσιν τῶν μελῶν αὐτοῦ ἢ καὶ ἄλλων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μουσικῶν συναυλιῶν καὶ δραματικῶν παραστάσεων.

— Η υπό του Συλλόγου προς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων ὀρι-
σθεῖσα ἐπιτροπή τῶν κριτῶν ἐπὶ
τοῦ διαγωνίσματος πρὸς συγγραφήν
ἱστορίας τῆς Ἠπείρου, ἀποτελου-
μένη ἐκ τῶν κ.κ. Σ. Λάμπρου ειση-
γητοῦ, Ν. Γ. Πολίτου καὶ Ι. Λαμ-
πρίδου, ἐδράβευσεν τὸ μόνον ὑποβλη-
θέν ἔργον, τοῦ ὁποῦ συγγραφεὺς
εἶναι ὁ ἀκόλουθος τοῦ Ὑπουργείου
τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μάκος. Ἀγω-
νοθέτης, ὡς γνωστὸν, ἦτο ὁ ἐν Αἰγύ-
πτῳ κ. Μ. Φιλίππου.

ΑΓΓΛΙΑ

Τὸ ἔτος 1908 ὑπολείπεται τῶν
προηγουμένων ὡς πρὸς τὰ ναυπηγη-
θέντα πολεμικὰ καὶ ἔμπορικὰ σκάφη.
Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν δια-
φόρων κρατῶν ἔχει ἡ Ἀγγλία, κατα-
σκεύασσα ἐν ὄλῳ σκάφη 1.003.855
τόνων, τὴν δευτέραν αἱ Ἡνωμένοι
Πολιτεῖαι 304.643 τρίτη ἔρχεται ἡ
Γερμανία 207.777, κατόπιν δὲ ἡ Γαλ-
λία 83.249, ἡ Ἰαπωνία 59.725, ἡ Ὀλ-
λανδία 58.704, ἡ Νορβηγία 52.839,
αἱ Ἀγγλικά Ἀπαικία 34.181, ἡ
Ἰταλία 26.864, ἡ Αὐστρία 23.502,
ἡ Δανία 19.172 τόννων. Τὸ σύνολον
τῶν ναυπηγηθέντων ἀνὰ τὴν ὑψήλιον
σκαφῶν ἦτο 2.142.975 τόννων, ὡστε
τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἀνήκει εἰς τὴν
Ἀγγλίαν.

— Ὡς εἶναι γνωστὸν, ὁ Γάλλος ἀ-
στρονόμος Λεβερριέ ἀνεκάλυψε κατὰ
τὸ 1846, πρῶτον μὲν δι' ὑπολογι-
σμῶν, κατόπιν δὲ καὶ διὰ παρατη-
ρήσεων, τὸν πλανήτην Ποσειδώνα.
Βραδύτερον διετύπωσε τὴν ὑπόθε-
σιν περὶ ὑπάρξεως καὶ ἑτέρου πλα-
νήτου πλέον μεμακρυσμένου, τὸν
ὁποῖον καὶ ἐκ τῶν προτέρων ὠνό-
μασε Πλούτωνα. Τοῦτον ὁμῶς οὔτε
ὁ Λεβερριέ ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ, οὔτε
ἄλλος τις τῶν μετ' αὐτὸν ἀστρο-
νόμων. τῶν ἐπιδοθέντων εἰς ἀναζή-
τησίν του. Ἐν τούτοις, τελειοποι-
θέντων βαθμηδὸν καὶ τῶν ὀπτικῶν
ὀργάνων, ἡ ἀναζήτησις ἐξακολούθει,
ἐπετάθη μάλιστα ἐσχάτως, καθόσον
ὁ καθηγητὴς Forbes εἰς τὴν Βασι-
λικὴν Ἀστρονομικὴν Ἐταιρείαν τοῦ
Λονδίνου, διὰ νέων ἐπιχειρημάτων

ἐνίσχυσε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Λεβερριέ,
ὁ δὲ καθηγητὴς Pickering ἰσχυρί-
σθη ὅτι ὁ πλανήτης Πλούτων εὐρί-
σκεται νῦν κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς
του εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῶν Διδύμων.
Μ' ὅλα ταῦτα δὲν κατωρθώθη καὶ
πάλιν ἡ ἀνεύρεσις τοῦ μυστηριώδους
ἀστερος, δυσχερεστάτη ἄλλως ὡς
ἐκ τῆς σμικρότητός του, διότι θὰ
εἶναι δρατὸς ὡς ὀγδόου μεγέθους.

— Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐνε-
καίνισεν εἰδικὸν «Διδασκαλεῖον διὰ
τὸ προσωπικὸν τῶν Κυριακῶν σχο-
λεῖων». Εἰς τὸ Διδασκαλεῖον τοῦτο,
πλὴν τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων,
θὰ διδάσκονται ἐν ἐκτάσει καὶ τὰ
ὀρησκευτικὰ καὶ τὰ ἀφορῶντα ἐν
γένει εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λει-
τουργίαν τῶν Κυριακῶν σχολείων.

— Αἱ Ἀγγλίδες διδασκάλισσαι νυμ-
φεύμεναι δὲν θὰ δύνανται εἰς τὸ
ἔξῃς νὰ διατηρήσωσι τὴν θέσιν των.
Εἰς τὴν Γερμανίαν τοῦτο εἶναι γενι-
κὸς κανὼν, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγγλίαν
ἐφημερίζετο μόνον εἰς τινὰς πόλεις.
Ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως διδακτικῶν
προσωπικῶν ἀνείχοντο καὶ τὰς δι-
δασκαλίσσας, ὅσαι ἐπεδαρύνοντο καὶ
διὰ συζυγικῶν καὶ μητρικῶν καθη-
κόντων. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε, ὑπαρχού-
σης καὶ πληθῆρας διδασκαλισσῶν ἐν
ἐνεργείᾳ καὶ ἄλλων ὑποψηφίων, ἐ-
λήφθη τὸ μέτρον τῆς ἀπολύσεως
πάσης νυμφευομένης διδασκαλίσης.

— Ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου
Ἰβρίθη ἐν Λονδίῳ Ἰνστιτούτον τοῦ
Ραδίου, τοῦ ὁποῦ σκοπὸς εἶναι ἡ
ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τῶν ἀφορῶν-
των εἰς τὸ Ράδιον καὶ ἡ ἐξακριβωσις
τῶν θεραπευτικῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ.
Τοῦ Ἰνστιτούτου προσταταὶ ἐπι-
τροπὴ ἐξ ἐπιφανεστάτων ἐπιστημό-
νων. Ἐὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα κατέ-
βαλον δύο πλουσιώτατοι Ἀγγλοὶ.
Ὡς γνωστὸν, ἡ κυριωτάτη δυσχέρεια
διὰ τὰς βαθιολογικὰς ἐργασίας εἶναι
ἡ ὑπέρογκος τιμὴ τοῦ Ραδίου, τι-
μωμένου 400 φράγκα κατὰ χιλι-
στόγραμμον.

— Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς Ἀγ-
γλου φυσιοδίφου δὲν ὑπολείπονται ἐπὶ
τῆς γῆϊνης σφαίρας περισσότεροι τῶν
100 χιλιάδων πηλίκων ἐκ τοῦ γέ-
νους τῶν Χιμπαζήθων, οἱ δὲ Γορίλ-

λαι δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 10 χιλιάδας.
Μετὰ ἓνα αἰῶνα καὶ τὰ δύο ταῦτα
γέννη τῶν πηλίκων, τὰ ὁποῖα ἀπη-
γῶς καταδιώκονται, προφανῶς θὰ ἐκ-
λείψωσιν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς.

ΑΜΕΡΙΚΗ

Ὁ ἰατρὸς Κάρολος Δουγκαν τῆς
Νέας Ὑόρκης κατασκεύασεν ὀπτικὸν
ὄργανον χρήσιμον διὰ τὴν διδασκα-
λίαν τῆς χειρουργικῆς, τὸ ὁποῖον
ὠνόμασε Προβολοσκοπίον. Διὰ τοῦ-
του κατορθοῦται, ὥστε νὰ προβάλ-
λεται ὡς φωτεινὴ εἰκὼν ἐπὶ λευκῆς
θόδνης ἡ ἀναπαράστασις ἐκτελουμέ-
νης χειρουργικῆς ἐγχειρήσεως, μεθ'
ὅλων τῶν λεπτομερειῶν αὐτῆς, καὶ ἡ
ὄραν ἐκτελεῖται, χωρὶς οἱ διδα-
σκίμενοι φοιτηταὶ νὰ περιστοιχίζωσι
τὸν ἀσθενή, ὅστις ἀγνοεῖ οὕτως ὅτι
παρυστανταὶ καὶ ἄλλοι θεαταὶ τῆς
ἐγχειρήσεως πλὴν τοῦ χειρουργοῦ
καὶ τῶν βοηθῶν του. Πρόσθετον
ὄφελος εἶναι καὶ ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπό-
ψεως ἡ ἐλλείψις τῶν φοιτητῶν ἀπὸ
τοῦ μέρους τῆς ἐγχειρήσεως, διότι
διὰ τούτων εισάγονται ἐνίοτε μολύ-
σματα ἐπικίνδυνα εἰς τὸν πάσχοντα,
φερόμενα ἐκεῖ διὰ τῶν ὑπόδημάτων
καὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν. Τὸ Προ-
βολοσκοπίον τοῦ Δουγκαν ἐδοκιμά-
σθη ἤδη ἐπιτυχῶς εἰς τὸ νοσοκο-
μεῖον τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τῆς
Νέας Ὑόρκης.

— Τὸ Σικάγον, παρεκτός τοῦ μο-
νοπωλίου τῶν ἐντός δοχείων διατη-
ρουμένων κρεάτων, ἔχει τῶρα καὶ
τὸ μονοπώλιον τῶν παγωμένων αὐ-
γῶν καὶ πουλερικῶν. Ἡ μεγαλειτέρα
ἐξαγωγή τούτων γίνεται εἰς τὴν Ἀγ-
γλίαν διὰ Λονδίνου καὶ Λίβερπουλ.
Ἐὰ αὐτὰ τοῦ ἀπριλίου καὶ μαῖου
πωλοῦνται μέχρι δεκεμβρίου καὶ Ἰα-
νουαρίου εἰς τὰς Ἀγγλικὰς ἀγοράς,
ἦτοι διατηροῦνται ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας.
Αἱ γενόμεναι ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι
τὰ διὰ τοῦ πάγου διατηρούμενα
αὐτὰ ὅχι μόνον δὲν φθείρονται, ἀλλὰ
καὶ ὑφίστανται μεταβολὴν τινὰ χημι-
κὴν καὶ φυσιολογικὴν, ἡ ὁποία τὰ
κάνει καλλίτερα. Δὲν συμβαίνει
ὁμῶς τὸ αὐτὸ διὰ τὰ πουλερικά,
τῶν ὁποίων ἢ ὅλα ἐκατομμύρια χι-

λιογράμμων ἐξάγονται ἐτησίως εἰς
τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ διατήρησις των
δύναται νὰ παραταθῇ ἐπίσης ἐπὶ
ὀκτώμηνον, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἕκτον
μῆνα δὲν εὐρίσκουσι ἀγοραστὴν. Ἐξ
ἐβδομάδες ἀρκοῦσι διὰ ν' ἀφαιρέσω-
σιν ἀπὸ τὰς διὰ πάγου διατηρουμένας
ὄρνιθας τὰς θρεπτικὰς τῶν ἰδιότη-
τας, ἡ δὲ ὄψις των μετὰ τὸν τρίτον
μῆνα δὲν εἶναι πλέον διόλου ὀρε-
κτικὴ.

— Τὴν 12 φεβρουαρίου ν. ε. ἐωρ-
τάσθη πανδήμιος ἡ ἑκατοστὴ ἐπέ-
τειος τοῦ Λίγκολν, τοῦ φιλανθρω-
που καὶ φιλελευθέρου Προέδρου τοῦ
καταλύσαντος τὴν δουλείαν εἰς τὰς
Ἡνωμένας Πολιτείας.

ΕΛΒΕΤΙΑ

Παρατηρήσεις γενόμεναι εἰς χω-
ρία τινὰ τῆς μεσημβρινῆς Ἑλβετίας
δίδουσι λαθρῶν εἰς ὑποθέσεις περὶ τῆς
ἐπιδράσεως τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς μα-
κροβιότητος τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰ χω-
ρία ταῦτα εἶναι εἰς τὰ περίξ τοῦ
Λουγάνου, παρὰ τὴν ὀμίονον λί-
μνην, καὶ τοῦ Λοκάρνου, ὅπου ἀκρι-
βῶς ὁ ὁρῶνός εἶναι ἡλιοφώτιστος
327 - 331 ἡμέρας τοῦ ἔτους. Ἡ στα-
τιστικὴ βεβαίως, ὅτι εἰς τὸ καντόνιον
τοῦτο τοῦ Γεσσίνου ἐπὶ πληθυσμοῦ
149.384 κατοίκων ὑπῆρχον κατὰ τὸ
1904 ἐβδομηκοντούτεις 44 τοῖς 1000
καὶ ὀγδοηκοντούτεις 10 τοῖς 1000.

ΙΤΑΛΙΑ

Ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἀκαδημία τοῦ
Τουρίνου θὰ ἀπονεμίη, κατὰ τὸ 1911,
βραβεῖον 9300 φρ. κληροδοτηθὲν ὑπὸ
τοῦ Βρέσσα εἰς τὸν ἐπιστήμονα οἰας-
δήπουτς ἐθνικότητος, ὅστις κατὰ τὰ
ἔτη 1907 - 1910 συνέγραψε τὸ ἀρι-
στον ἐπιστημονικὸν βιβλίον ἢ ἐφεῦρε
τὸ χρησιμώτατον διὰ τὴν ἀνθρωπό-
τητα μηχανήμα.

— Μελετᾶται ἡ κατασκευὴ ἡλεκ-
τρικοῦ τροχοδρόμου μεταξὺ Μιλᾶ-
νου καὶ Γενούης. Τὸ μήκος τῆς
γραμμῆς θὰ εἶναι 136 χιλιόμετρα, ἡ
δὲ δαπάνη προβολογίζεται εἰς 230
ἐκατομμύρια φράγκων. Τὸ ποσὸν
εἶναι κολοσσικὸν ἔνεκα τῶν πολ-

λαπλών δυσχερειών του εδάφους. Μόνον διά την διάβασιν των Ἀπεννίνων θά κατασκευασθῶσι 19 σήραγγες, ὧν μία 20 χιλιομέτρων, καὶ 372 γέφυραι. Ἡ γραμμὴ θά εἶναι διπλῆ, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι θά εἶναι δυνατὴ ἢ καθ' ἡμέραν μεταφορὰ 6000 ἐπιβατῶν.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Νέα ἐκδρομὴ πρὸς ἔξερσύνησιν τοῦ Β. Πόλου παρασκευάζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρουνδσεν, γνωστοῦ ἤδη καὶ ἐξ ἄλ-

λης προγενεστέρως ἐκδρομῆς. Σκοπὸν δὲν ἔχει ἢ ἐπιχειρήσας αὐτὴ τὴν προσπέλασιν τοῦ Πόλου, ἀλλὰ τὴν ἔρευναν τῶν ἀρκτικῶν θαλασσῶν. Πρὸς τοῦτο θά ἐφοδιασθῶσι δι' εἰδικῶν μηχανημάτων πρὸς διατήρησιν τοῦ στρώματος τῶν πάγων, θά παρατείνωσι δὲ τὰς μελέτας των ἐπὶ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη. Ἡ ἀποστολὴ θά ἐπιβαίνη τοῦ περιφήμου Φράμ, τοῦ πλοίου τοῦ Νάνσεν, ὃ ἀναχωρήσῃ τὸν Ιανουάριον τοῦ 1910 καὶ θά ἐφοδιασθῇ διὰ ζωοτροφῶν ἐπαρκῶν πρὸς συντήρησιν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἀγγλικά :

Nineteenth Century (Λονδίνον, Ἰανουάριος). — Σφοδρότατον ἄρθρον κατὰ τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων ὑπὸ J. A. R. Marriott. Ὁ γράφων προτείνει τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς ταύτης, ἢ ὑποία οὐδὲν ἄλλο πράττει ἢ νὰ ἀντιδρῇ συστηματικῶς κατὰ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. — Ὁ στρατηγὸς Russel πραγματεύεται ἀνδιαφέρον ζήτημα, τὴν ἀμυναν τῆς Ἀγγλίας, ὑποστηρίζων ὅτι καὶ οἱ φόβοι περὶ τοῦ εὐχεροῦς ξενικῆς ἐισβολῆς εἶναι ἀδικαιολόγητοι, ἀλλὰ καὶ ἡ αἰσιοδοξία τῶν θεωρούντων ταύτην ἀδύνατον εἶναι ὑπερβολικὴ. — Ὁ πρόεδρος τοῦ Βαλκανικοῦ κοιμητηρίου N. Buxton ἐξάγει τὴν φιλοπατρίαν τῶν Νεοτούρκων.

Quarterly Review (Λονδίνον, Ἰανουάριος). — Ἄρθρον J. M. Bressel περὶ τῶν νεωτάτων ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν Ἀρχαίαν Αἴγυπτον.

Review of Reviews (Λονδίνον, Φεβρουάριος). — Περὶ τοῦ δυνατοῦ

ξενικῆς ἐισβολῆς εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπὸ M. Mariner (ψευδώνυμον). Ὁ γράφων φρονεῖ ὅτι μόνον διὰ τοῦ στόλου εἶναι δυνατὴ ἢ ἀπόκρουσις τοιοῦτου κινδύνου, οὐδεμίαν δ' ἐμπιστοσύνην ἔχει εἰς τὴν διὰ τοῦ στρατοῦ ἀμυναν τῶν παραλλίων. — Ἐπὶ τῇ 100ετηρίδι τοῦ μουσουργοῦ Μενδελόωνος - Βαρντόλδη, κριτικὴ μελέτη ὑπὸ E. Newman ἐξαιρῶντος τὸ ἔργον αὐτοῦ, τὸ ὅποσον θεωρεῖ μὴ ἐπαρκῶς ἐκτιμηθῆν μέχρι τοῦδε. — Παρατηρήσεις τοῦ J. L. Mann περὶ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκ Γερμανίας μεταναστῶν, μετ' ὅλην τὴν σημαντικὴν ἀξίησιν τοῦ πληθυσμοῦ. Σήμερον δὲ πληθυσμὸς τῆς Γερμανίας ἀνέρχεται εἰς 63.200.000, ἀξάνει δὲ ἑτησίως κατὰ 850 χιλ. Ἰδίως παρατηρεῖται ἀξίησις τεραστία εἰς τὴν Γερμανικὴν Πολωνίαν.

Fortnightly Review (Λονδίνον, Φεβρουάριος). — Ἀνώνυμον ἄρθρον περὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος. Ὁ ἀρθρογράφος θεωρεῖ ἀποσοδθθέντα τὸν κίνδυνον γενικῆς συρράξεως.

World's Work (Λονδίνον, Φεβρουάριος). — Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ διακεκομμενιστοῦ Ροκφέλλερ. — Σκιαγραφία ἐγκληματικῆ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας.

Ἀμερικανικά :

Forum (N. Ἰόρκη, Ἰανουάριος). — Ὁ Lichtfield - West προσδοκᾷ παρὰ τοῦ νέου προέδρου Ἰάφτ τὴν ἀποσόδησιν πάσης συρράξεως μεταξὺ τῆς νομοθετικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

North American Review (N. Ἰόρκη, Ἰανουάριος). — Μελέτη περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς γυναικὸς ὑπὸ τῆς δουλείας Marlborough. Ἡ γράφουσα συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς γυναικείας χειραφετήσεως καὶ τῆς πλήρους ἐξισώσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν δύο φύλων.

Βελγικά :

Revue de Belgique (Βρυξέλλαι, Ἰανουάριος). — Ἡ ἐκπαιδεύσις τῶν Τυφλῶν ὑπὸ M. Desacher. — Μελέτη κριτικὴ περὶ τοῦ Σενίερου καὶ Λαμαρτίνου ὡς ποιητῶν τῆς φύσεως ὑπὸ G. Chailier.

Γαλλικά :

Correspondant (Παρίσι, 10 Ἰανουαρίου). — Ἔλεος τῶν Σοφοκλειῶν μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Βάττεμβεργ ὑπὸ E. Queillé. — Ἄρθρον τοῦ Y. du Bleil περὶ τῶν συμποσίων κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους αἰῶνας. (25 Ἰανουαρίου). — Μελέτη περὶ τοῦ Ἑλβετικοῦ πολιτεύματος ὑπὸ A. Joly. — Μεγαλεῖα καὶ ἀθλιότητες τῶν λογίων ὑπὸ F. Pussal. Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ἐξιστόρησις τῶν δυσχερειῶν, ὅσας ὑπέστησαν ὡς κερδίζοντες τὸν ἄρτον, οἱ Βαλζάκ καὶ οἱ Λαμαρτίνοι.

Grande Revue (Παρίσι, 10 Ἰανουαρίου). — Τὸ ζήτημα τῆς Γαλλικῆς κοινοῦτικῆς ὑπὸ P. Miranne. — Συνηγορία ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν ἀνωτέρων Δημοτικῶν Σχολείων ὑπὸ J. Boitel. — Ὁ Ch. Humbert θεωρεῖ ἀνεπαρκῆ τὴν διδασκαλίαν τῆς Γυμνασιακῆς εἰς τὰ γαλλικὰ σχολεῖα τῆς μέσης καὶ ἰδίως τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ζητεῖ τὴν μετατροπὴν πάντων τῶν δημοδιδασκάλων εἰς γυμναστάς, καθὼς

γίνεται εἰς τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν. — Ἐντυπώσεις τοῦ G. Lecomte ἐκ Βερολίνου. Ὁ γράφων ἐξάγει ἰδίως τὴν ἐλευθέρων κυκλοφορίαν ἀνὰ τὰς πυκνῶς συχναζομένας οδοὺς, τὴν καθαριότητα καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ φωτισμοῦ τῶν κεντρικῶν μερῶν.

Mercure de France (Παρίσι, 15 Ἰανουαρίου). — Ἡ Ἀνατολικὴ κρίσις, κατὰ τὸν P. Louis, ἐνῶ ἀφ' ἐνός ἀπειλεῖ τὴν εἰρήνην, ἐξ ἄλλου τὴν στερεοποιεῖ, διὰ τῆς ἀπομονώσεως τῆς Γερμανίας καὶ τῆς παραλύσεως τῶν θεσμῶν τῆς τριπλῆς συμμαχίας. — Μελέτη περὶ τοῦ Ἔδγυω Ἰόκ καὶ τῶν φίλων του ὑπὸ John Ingram. — Τὸ ποίημα τῆς Μιρένας, τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ προβηγγικανοῦ ποιητοῦ Μιστράλ, δίδει ἀφορμὴν εἰς μακρὰν μελέτην τοῦ P. Clairin, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως πεντηκονταετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του. — Ριζοσπαστικὸν ἄρθρον τοῦ A. Detrer, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ὁ γάμος, ὁ Ἔρωσ καὶ ἡ ἀνεξυμνησία τῶν ἡθῶν.

Nouvelle Revue (Παρίσι, 15 Ἰανουαρίου). — Μελέτη περὶ ἀερωματικῆς ὑπὸ H. de la Vaux. Ὁ γράφων ἐξετάζει ἰδίως τὸ μέλλον αὐτῆς καὶ τὰς ὑπηρεσίας ὅσας δύναται νὰ παράσχῃ ἐν ὄρα πολέμου. — Ὁ M. Bellon καθορίζει τὴν κοινωνικὴν ἀποστολὴν τοῦ κεινίου, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ ταυτοχρόνως διὰ τοὺς ὁμοίους του καὶ δι' ἑαυτόν, συμβάλλων διὰ τῆς ἰδίας μορφώσεως εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν βελτίωσιν τῶν λαϊκῶν τάξεων. Ὑπὸ τοιοῦτων ἰδεῶν ἐμπνευμένη ἢ κανεπιστημιακὴ νεολαία τῆς Ἑλβετίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐπέτελεσε μέχρι τοῦδε πλείστα ἀξία λόγου ἔργα. (1 Φεβρουαρίου). — Τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος ἐξετάζει ἀπὸ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως ὡς δικαίωμα τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος οἱ St. Saint-Aignan.

Revue des Deux-Mondes (Παρίσι, 15 Ἰανουαρίου). — Περὶ Φερνάνδου, κριτικὴ μελέτη ὑπὸ Strawski. — Ἡ Γαλλία κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν

τοῦ 17ου αἰῶνος ὡς πρὸς τὴν κοινοικίαν αὐτῆς θέσιν ὑπὸ G. Fagnier. — Ἡ κόμησσα Roger de Courson ἀφηγείται τὸ μυθιστόρημα μιᾶς πριγκιπισσῆς, ἣτοι τὸν μαρτυρικὸν βίον τῆς Σοφίας Δωροθέας συζύγου τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου Α'. (1 Φεβρουαρίου). — Ἄρθρον τοῦ Hanotaux περὶ τοῦ πολυκρότου ζητήματος τῆς Φασόδας, τὸ ὁποῖον πρὸ δεκαετίας ἠπειλήσε τὴν παγκόσμιον εἰρήνην.

Revue de Paris (25 Ἰανουαρίου). — Περὶ τοῦ Ἀυστρογγρικοῦ στρατοῦ ὑπὸ V. Duruy. Ὁ στρατὸς οὗτος ἔχει τὰ μειονεκτήματα ὅτι δὲν εἶναι ὁμοιογενής, ὅτι δὲν ἔχει ἐπαρκῆ ἀριθμὸν ὑπαξιωματικῶν, ὅτι ἔνεκα γαιωγραφικῶν λόγων δυσκόλως κινητοποιεῖται καὶ συγκεντροῦται. Ἐξ ἄλλου ὁμοῦ περιέχει ἐξαιρέτια στοιχεία, διοικεῖται ὑπὸ ἀξίων στρατηγῶν, τὸ ἐπιτελεῖόν του εἶναι πρῶτης τάξεως καὶ διαθέτει πολυαριθμὸν δυνάμεις. — Ὁ G. Simon ἐρευνᾷ τὰς πηγὰς τῶν Ἀθλίων τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ. — Κατὰ τὸν ἰατρὸν A. Beauvy Φυματώσεις καὶ βίος τῶν πόλεων θὰ γίνουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνώνυμα. Τὸ τέταρτον τοῦ θανάτου τῶν Παρισίων προέρχεται ἐκ φυματώσεως. — Περὶ τῆς σερβικῆς ἀνεξαρτησίας πραγματευόμενος ὁ V. Bégaré ὑπενθυμίζει, ὅτι αὕτη ἀνεγνωρισθῆ διὰ τῆς Βερολίνου συνθήκης ὑπὸ τῶν Δυνάμεων. Ἐν τούτοις οἱ Σέρβοι τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης προσηρτήθησαν ἤδη εἰς τὴν Αὐστρίαν. Τὸ πῦρ ὑποβάσκει εἰς τὴν Εὐρώπην, ἰδίως ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Μεσσηνίας, ἣτις παρέλυσεν τὴν Ἰταλίαν.

Documents du Progrès (Παρίσι, Ἰανουάριος). — Τὴν συμμετοχὴν τῶν γυναικῶν εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας θεωρεῖ ὁ M. Sembat, ὡς πρόβον χρῆσιμον καὶ ἀναπόφευκτον. Ὡς οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι ἰδίως φρονεῖ ὅτι θὰ ἠδδοκίμουν αἱ γυναῖκες, ἀφοῦ πλείστα διακρίνονται ὡς διευθύνουσαι τὰ οἰκονομικὰ τῆς οἰκίας των. — Τὸ μέλλον τῆς φυλῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ R. Broda. Κατὰ τὸν γράφοντα ἡ φυλὴ διατρέ-

χει σοβαρὸν κίνδυνον διαφθορᾶς καὶ ἐκφυλισμοῦ, ὃν μὴ ληφθῶσι μέτρα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς κοινοικίης ὑγιεινῆς. — Περὶ τῆς ἀνάγκης καθαροῦ ἀέρος ὑπὸ F. Mazade.

Journal des Economistes (Παρίσι, Ἰανουάριος). — Ὁ A. Raffalovich ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀγορὰ κατὰ τὸ 1908 παρουσιάζει χαλάρωσιν γενικὴν.

Reforme Sociale (Παρίσι, Ἰανουάριος). — Τὸ ζήτημα τοῦ ἔκτου πατώματος ὑπὸ A. Rey. Τὸ πάτωμα αὐτὸ εἶναι πληγὴ διὰ τὰς πολυανθρώπους πόλεις. Ἐκεῖθεν εισέρχονται πᾶσαι αἱ ἐπιδημιαί. Κατὰ τὴν στατιστικὴν ἡ θνητότης εἶναι κατὰ 50 % ἀνωτέρα τῶν ἄλλων μερῶν τῆς οἰκίας εἰς τὸ ἔκτον πάτωμα.

Revue politique et parlementaire (Παρίσι, Ἰανουάριος). — Ἡ προσάρτησις τῆς Βοσνίας καὶ τῆς Ἑρζεγοβίνης κατὰ τὸν J. Aulneau ἐπληξῆς βιαίως τὸ ἐθνικὸν αἰσθηματῶν κατοίκων, ἀλλὰ κατ' οὐλοῦν οὐδόλως μετέβαλε τὴν μέχρι τοῦδε ἀπὸ τριακονταετίας κατάστασιν. Ἐντέλει παροτρύνει τὴν Γαλλίαν, ἐάν θέλη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποῖαν ἔταξεν ὡς πρόγραμμά της, νὰ ἐνισχύσῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ρωσίας τοὺς ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας καὶ ἀναπτύξεως ἀγῶνας τῶν Βαλκανικῶν ἐθνῶν.

Science au XXe Siècle (Παρίσι, 15 Ἰανουαρίου). — Περὶ τῶν μεθόδων τῆς μετὰ χρομάτων φωτογραφίας ὑπὸ Dr Niewenkowski.

Educateur Moderne (Παρίσι, Ἰανουάριος). — Τὸ περιοδικὸν τοῦτο εἰσῆλθεν εἰς τὸ 4ον ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του ὑπὸ νέον διευθυντήν, γνωστότατον εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν κόσμον, τὸν κ. G. Compayré. Τὸ τεύχος τοῦ Ἰανουαρίου περιέχει ἄρθρον τοῦ G. Compayré περὶ τῶν ἐφήβων εἰς τὸ θέατρον καὶ τῆς ἀνατροπῆς αὐτῶν ἐξ ἀφορμῆς ἐνός δράματος τοῦ Γερμανοῦ Wedeking παρασταθέντος εἰς Παρίσι, τοῦ ὁποῦ τὰ κύρια πρόσωπα εἶναι νεανιαί σπουδασταί. — Ἐπίσης ἀξιανόγνωστα εἶναι: ἄρθρον τοῦ H. Frison περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἀνωτέρων δη-

μοικῶν Σχολείων. — Διάλεξις τοῦ ἰατροῦ Rauchet περὶ τῶν κατὰ φαντασίαν ἀσθενῶν. (Φεβρουάριος). — Δι' ἐπιστήμην καὶ τὰ γράμματα εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ὑπὸ R. Cousinet.

Larousse Mensuel Illustré (Παρίσι, Ἰανουάριος-Φεβρουάριος). — Ἀξιανόγνωστα ἄρθρα τῆς ὑπὸ τύπον μηνιαίου περιοδικοῦ ἐγκυκλοπαιδείας ταύτης: Τὰ γουναρικά μετὰ πολυχρόμων εἰκόνων ὑπὸ A. Picdallu. — Ἰανουάριος ἀπὸ ἀστρονομικῆς ἀπόψεως μετὰ εἰκόνων ὑπὸ G. Armelin. — Βιογραφία τῆς Ἰωάννας δ' Ἄρκ, κρίσις καὶ ἀνάλυσις τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀνατόλ Φράνς ὑπὸ G. Treffel. — Ἡ Ὀσμὴ ὡς διαγνωστικὸν μέσον ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ G. Koissière. — Πραγματισμός, ἐρμηνεία τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος, τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα τοῦτο, ὑπὸ E. van Biéna. — Δάντης, ἐξ ἀφορμῆς ἐνός νέου βιβλίου περὶ αὐτοῦ, ὑπὸ L. Coquelin. — Φωτισμός, πρόσοδοι τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, ὑπὸ M. Molinié. — Φεβρουάριος, ἀπὸ ἀστρονομικῆς ἀπόψεως, ὑπὸ G. Armelin. — Πολυβόλον ὑπὸ L. Marchand. [Ἡ ἐτησια συνδρομὴ τοῦ ἀξιολόγου τούτου δημοσιεύματος εἶναι 7 φράγκ. διὰ τὴν Ἑλλάδα].

Γερμανικά:

Deutsche Revue (Στουτγάρδη, Φεβρουάριος). — Μελέτη τοῦ R. de Gottschall περὶ τῶν διαφορῶν λογοτεχνικῶν σχολῶν εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 17ου αἰῶνος μέχρι τοῦδε. — Περὶ τῆς σημασίας τῶν ἀποστολῶν εἰς τὸν N. Πόλον ὑπὸ τοῦ Ἀββᾶ Moreux.

Deutsche Rundschau (Βερολίνον, Φεβρουάριος). — Θερμὸν ἐγκώμιον τοῦ ἀποθανόντος ποιητοῦ Βίλδεμβρουχ ὑπὸ J. Rodenberg. — Ἐπὶ τῇ ἐκατονταετηρίδι τοῦ Δαρβίνου ὁ W. Boelsche ἀπαριθμῶν τὰς προόδους, δσας ἐπετέλεσαν ἡ Βιολογία ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος, θεωρεῖ ὅτι αὐτὰ ἀκρι-

ῶς ἀποδεικνύουν τὴν μεγαλοφυίαν τοῦ Δαρβίνου.

Sozialistische Monatshefte (Βερολίνον, Ἰανουάριος). — Μελέτη περὶ τοῦ Σουηδοῦ συγγραφέως Στροίνδβεργ ὑπὸ A. Kuest, ἐπὶ τῇ 60αῖ ἐπετείῳ του. Ὁλόκληρον τὸ ἔργον αὐτοῦ, λέγει, καὶ ὡς δραματούργου καὶ ὡς μυθιστοριογράφου καὶ ὡς κριτικοῦ, ὁλόκληρος ἡ ζωὴ του δὲν εἶναι ἄλλο ἢ διαρκὴς καὶ ἀκαταπόνητος ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ ἐναντίον τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ὑποκρισίας.

Ἑλβετικά:

Bibliothèque Universelle et Revue Suisse (Λαζάννη, Φεβρουάριος). — Τὸ νέον σχολεῖον ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ A. Ferrière. Περιγραφή τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος τοῦ Lietz καὶ ἐκθεσις περὶ τῆς παιδαγωγικῆς μεθόδου του. Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται κυρίως εἰς τὴν κατάργησιν τῶν κλειστῶν καὶ πνιγρῶν σχολείων τῶν πόλεων καὶ εἰς τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν εἰς ἐξοχάς, εἰς μεταρρυθμίσειν δὲ καὶ τοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον καὶ θετικώτερον κατὰ τὰ νεώτατα πορίσματα τῆς ὑγιεινῆς, τῆς φυσιολογίας καὶ τῆς ψυχολογίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ὁ Πάν (Ἀθήναι, Ἰανουάριος). — Τὰ τρία φιλιὰ ὑπὸ K. Χρηστομάνου. — Τὰ ἰταλικά ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ γραμματολογικῆ μετάφρασις ὑπὸ Σπ. Δεβιάζη.

Παναθήναια (Ἀθήναι, 31 Ἰανουαρίου). — Ἐρωτικὸς ὑπὸ Γ. Σωτηριάδου. — Ἑλληνισταὶ καὶ Φιλέλληνες: Ἀδαλβέρτος Βούξεν. (15 Φεβρουαρίου). — Ἐναρκτήριος λόγος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης ὑπὸ Σ. Μενάρδου.

Νέα Ζωή (Ἀλεξάνδρεια, Δεκέμβριος - Ἰανουάριος). — Οἱ Πετροχάρηδες δράμα Παντελῆ Χόργ. — Ὁ μυθιστοριογράφος Ἡλιόδωρος ὑπὸ A. Κουρτίδου.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ

Ότε πρό ἡμερῶν ἀνέγνων ἐν τινι Ἀθηναϊκῇ ἐφημερίδι, ὅτι πρόκειται νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον «Περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ θείου κηρύγματος εἰς τὰς φυλακάς», τότε ἠδυνήθην νὰ δικαιολογήσω τὰς ἐν ταῖς Ἀθηναϊκαῖς ἐφημερίαις ἀναγραφόμενας ἀποτροπαίους ἐπικεφαλίδας: *Ἐπίθεσις ἐν ταῖς φυλακαῖς: Σύγκρουσις ἐν ταῖς φυλακαῖς* (τόσοι φονευμένοι: τόσοι πνέοντες τὰ λοιόσια: τόσοι νοσηλευόμενοι, βαρέως ἢ ἐλαφρῶς πληγωμένοι κτλ.). Αἱ πέδαι, αἱ ἑλύσεις, τὸ μαστίγιον καὶ τὰ ἀναγκαστικὰ ἔργα ἐμποδίζουσι τὰς χεῖρας ἀπὸ τῆς ἀδικίας, ἀλλὰ δὲν ἐκρίζουσι τὰς ρίζας τοῦ ἐγκλήματος, ὅπερ ἐμφωλεύει ἐν ταῖς καρδίαις καὶ φλογίζον τὸν ἐγκέφαλον κινεῖ τὰς τυφλάς χεῖρας. Αἱ διὰ τοῦ κηρύγματος εἰς τὴν καρδίαν ἐνέσεις τοῦ θείου λόγου εἶναι αἱ εὐστόχως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπιδρῶσαι πρὸς μετατροπὴν τῆς ἀγρίας φύσεως!

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπιβάλλει τὸ ἐν φυλακαῖς κηρύγμα ὡς ἐν τῶν ὑψίστων πρὸς τὸν πλησίον καθηκόντων. *Ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἦλθετε πρὸς με.* (Ματθ. Κεφ. 36). Πρὸς τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ Σωτῆρος συμμορφούμενος καὶ ἐγὼ, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς χειροτονίας μου (1901), κηρύττων ἐν Λευκωσίᾳ ἐζήτησα καὶ ἔλαβον τὴν ἀδειαν παρὰ τοῦ τότε Ἀρμοστοῦ Σερ Οὐίλλιαμ Χέϋνς Σμιθ, ὅπως κατὰ δεκαπενθήμερον κηρύττω ἐν ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς τῆς νήσου, κειμέναις εἰς ἀπόστασιν 15' ἀπὸ τῆς Λευκωσίας.

Ἡ ἀδεια τοῦ Ἀρμοστοῦ ὑπὸ τύπον διαταγῆς μοὶ ἀνεκαινώθη ἐσπέρας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἵνα κηρύξω τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς 9 πρῶϊνῆς

ῶρας τῆς ἐπομένης ἡμέρας τοῦ Πάσχα (ἔπειτα ἐκανονίσθη ἡ 3 μ. μ.). Ὁ Ἀγγλος ἀρχιδεσμοφύλαξ με εἰσήγαγε μετὰ πέντε στρατιωτῶν εἰς τὸ τμήμα τῶν βαρυπαίνων, οἵτινες ἦσαν προητοιμασμένοι ἐν τῇ διαδρομῇ αὐτῶν (οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν 180). Τοὺς ἐχαιρέτισα διὰ τοῦ Χριστοῦ ἀνέστη, ἀδελφοί, καὶ εἰσεχώρησα εἰς τὸ μέσον. Ὁ Ἀρχιδεσμοφύλαξ ἐκλείσει τὴν θύραν, ἐξελθὼν μετὰ τῶν στρατιωτῶν δύο μόνον φύλακας ἦσαν ἔσθθεν τῆς θύρας.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Ὅτε μετὰ μίαν ὥραν ἀπεσύρθην, μεταβαλὼν τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων εἰς ἡμερότητα προβάτων, ὡς ὁ Δανιὴλ ἐν τῇ λάκκῳ τῶν λέοντων, ὁ ἔξωθεν τῆς θύρας διὰ τῶν κυκλίδιον παρακολουθήσας τὰ γινόμενα Ἀγγλος Ἀρχιδεσμοφύλαξ ἐσφιγξέ τὴν χεῖρά μου καὶ συγχάριον μοὶ εἶπε: *Δὲν θὰ ἐπίστευον ποτὲ ὅτι αὐτὰ τὰ θηρία ἔχουσι πηγὰς δακρύων!* . . . Αἱ αὐταὶ συγκινητικαὶ σκηναὶ ἐπανεληφθῆσαν καὶ ἐν τῇ τμήματι τῶν ἐλαφροπαίνων, ὅπου ἦσαν οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν 240.

Διὰ τοῦ Ἀρχιδεσμοφύλακος, ὅστις εἶρε τὸ μαλακτικώτερον φάρμακον ἐν τῇ κηρύγματι, κατάρθωσα νὰ ἐπιτραπῆ ἢ εἰσαγωγὴ βιβλίων ἠθικῶν καὶ ὀρησκευτικῶν πρὸς ἀνάγνωσιν. Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐνέγραψε 30 συνδρομὰς εἰς τὸ περιοδικόν μου χάριν τῶν δεσμιωτῶν, οἵτινες καθ' ὠρισμένας ὥρας, καὶ μάλιστα τὰς Κυριακάς, ἀπλήστως ἀνεγίνωσκον αὐτό: καὶ ἂν τις ἐβλεπεν αὐτοὺς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, θὰ ἐλησμόνει, ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του κακούργους, καὶ θὰ ἐνόμιζεν, ὅτι παρίστατο ἐνώπιον ἀσκητῶν ἢ μοναχῶν ἐν Μονῇ ἢ μαθητῶν ἐν μελετητηρίῳ!

Ἡ εἰς τὰς φυλακάς φαιτησίς μου

ἦτο μία εὐκαιρία ἑκτακτος καὶ εὐνοια σπανίας ἀξίας, ὅπως μελετήσω τὸ ζήτημα τῶν φυλακῶν καὶ τῶν φυλακισμένων. Αἱ φυλακαὶ (βεβαίως ἐξ ἀντικειμένου) δὲν ἔχουσι ὄψιν ἀποτρόπαιον: αἱ νέαι αὐταὶ ἀπομονωτικαὶ φυλακαὶ παρέχουσι ὄψιν Μεγάλου Ἐργασταίου, οὔτινος ἢ κινητήριος μηχανή, ὡς λιθοθραύστῃς, κατασυντρίθει τὰς κακίας τῶν δεσμιωτῶν καὶ ἐθίζει αὐτοὺς εἰς τὴν ἐργασίαν, τὴν τάξιν, τὴν ὑπακοήν, τὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἐν εἰρήνῃ συνεργασίαν. Ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν πολιτείαν. Ὁ πρῶτον ἀξιωματικὸς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου Ὅσιος Παχώμιος, ὁ ἐν Ταβένναις (Ἐλεφαντίνη;) πρῶτος ἰδρύσας ἐξ ἀσκητῶν τῆς Θηβαΐδος Μοναστήριον, θὰ ἐξήλευε τὴν αὐστηρότητα, τὴν λιτότητα, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν πειθαρχίαν τῶν δεσμιωτῶν, οἵτινες ἀπολυόμενοι ἐξέρχονται εἰς τὴν κοινωνίαν οὐχὶ μόνον ἀπηλλαγμένοι ἐγκληματικῶν τάσεων, ἀλλὰ καὶ πεπρωκισμένοι διὰ τινος τέχνης, διὰ νὰ δύνωνται νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν' διότι διδάσκονται, ὡς ἐν Πολυτεχνείῳ, τέχνην τινα, κλωστικὴν, ὑφαντικὴν, κοπτικὴν, μαγειρικὴν, ἀρτοποιίαν, πλυστικὴν, βαφικὴν, ξυλουργικὴν.

Ἐπιλείπει μοὶ δ' ὁ χρόνος ἐάν ἤθελον ἐπιχειρήσει ν' ἀναπτύξω 1) τὴν περιγραφὴν τοῦ κτιρίου: 2) τὰ τῆς διοικήσεως: 3) τὰ τῆς διαίτης καὶ ἀμφιέσεως: 4) τὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν κτλ. Ἀποθῆκαι μεστὰ ὑπάρχουσι ὑποδημάτων καὶ ἀσπροροῦχων διὰ τε τοὺς φυλακισμένους καὶ ζαπτιέδες (χωροφύλακας ἢ εἰρηνοφύλακας), ἐργάχειρα τῶν δεσμιωτῶν. Οἱ ἴδιοι πλύνουσι, μαγειρεύουσι, ζυμώνουσι, φουρνίζουσι κτλ.

Ἐν Λεμησῷ 15 Ἰανουαρίου 1909.

Πατῆ Ἰωάννης Μακούλης.

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ LATREILLE

Πρὸ τινος χρόνου ἐωρτάσθη οὐ μόνον καθ' ὄλην τὴν Γαλλίαν ἀλλ' ἅπανταχοῦ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κό-

σμου ἡ ἐκατονταετηρίς τοῦ θανάτου τοῦ μεγίστου τῶν ἐντομολόγων τοῦ 18 καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19 αἰῶνος, τοῦ Latreille. Ὁ μέγας οὗτος φυσιοδίφης, ἱερεὺς ὢν κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν, καθ' ἣν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ εὐγενεῖς κατεδιώκοντο, συνελαιμβόνοντο, ἐφυλακίζοντο καὶ ἐξωρίζοντο ἢ ἐκαρτατομόντο, συνελήφθη, ἐφυλακίσθη καὶ κατεδικάσθη εἰς ἔξορίαν. Μετακομίσθη εἰς Βορδῶ καὶ ἀνέμενε τὴν ἀναχώρησιν πλοίου ὅπως ἀποσταλῆ εἰς Γουϊάνην. Ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ τῆς φυλακῆς εὗρισκετο καὶ εἰς ἐπίσκοπος ἀσθενῆς, τὸν ὁποῖον καθ' ἑκάστην πρωτὴν ἤρχετο καὶ περιποιεῖτο νέος τις χειρουργός. Ἡμέραν τινα, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἱατροῦ, ὁ Latreille εἶδεν ἐντομον νὰ ἐξέρχεται ἐκ μιᾶς σχισμῆς τοῦ κατώματος. Ἐὖ συλλαμβάνει ἀμέσως, τὸ ἐξετάζει, τὸ διατρύχει διὰ καρφίδας ἐπὶ τινος κώματος καὶ δείκνυται λίαν εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἀνοκαλύψεως. — Ἴσθαι λοιπὸν ἐντομον σπάνιον; ἐρωτᾷ ὁ χειρουργός, ὁ ὁποῖος μετ' ἐνδιαφέροντος παρηκολούθησε τὴν θήραν ταύτην. — Μάλιστα, ἀπαντᾷ ὁ Latreille. — Ὅτε πρέπει νὰ μοὶ τὸ δώσητε. — Διατί; — Διὰ νὰ εὐχαριστήσω ἕνα φίλον μου, ὁ ὁποῖος συλλέγει ἐντομα. — Πολὺ καλὰ λάβετε τὸ ἐντομον, εἶπεν ὁ Latreille, καὶ εἶπατε εἰς τὸν φίλον σας πῶς ἦλθεν εἰς τὰς χεῖράς σας καὶ παρακαλέσατέ τον νὰ μοὶ εἰπῆ τὸνομᾶ του. Ὁ χειρουργός ἔφερε τὸ ἐντομον εἰς τὸν φίλον του Bory de Saint-Vincent, νεώτατον τότε, ἐνθουν φίλον τῶν ἐπιστημῶν καὶ μετὰ ταῦτα γινόμενον διάσημον φυσιοδίφην.

Ὁ Bory de Saint-Vincent, μεθ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας εἰς τὰ εἰδικὰ συγγράμματα, δὲν κατάρθωσα ν' ἀνεύρη τὸνομα τοῦ κολεοπτέρου τοῦ δοθέντος αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Latreille, καὶ ἀπήντησεν ὅτι ἀγνοεῖ τὸνομᾶ του. Ἐότε ἐνόησεν ὁ Latreille ὅτι ὁ Bory ἐγνῶριζεν ἐντομολογίαν καὶ ὠμίλησεν οὕτως πρὸς τὸν χειρουργόν: — Πιστεύω ὅτι ὁ φίλος σας Bory de Saint-Vincent ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ποῖος εἶμαι. Ἔπαυτε αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀβ-

ὅς Latreille μετ' ὀλίγον πέμπεται
 ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν Γουλιάνην προτοῦ
 συμπληρώσῃ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον
 περὶ τῶν ἐντόμων. Ὁ Bory ἐγνώ-
 ριζεν ἐκ φήμης τὸν Latreille· δὲν
 ᾔθελε δὲ ἐπιστήμων τόσον μέγας
 ν' ἀποθάνῃ θῆμα τῆς ὀργῆς τῶν φα-
 τριῶν. Διὰ τῶν ἐνεργειῶν του ἐπέ-
 τυχε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιβίβασιν τοῦ
 Latreille μετὰ τῶν ἄλλων καταδι-
 κῶν καὶ λίαν εὐτυχῶς διὰ τὸν La-
 treille, διότι τὸ πλοῖον ὀλίγας ἡμέ-

ρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐναυά-
 γησε καὶ πάντες οἱ ἐπιβαίνοντες
 ἐπνίγησαν.

Ἐὐγνωμονῶν δ Latreille πρὸς τὸ
 ἐντομον, τὸ ὅποτον τοῦ ἐχρησίμευσαν
 ὡς μεσάζων μεταξὺ τῶν δύο φυσιο-
 διαφῶν καὶ κατάρθωσε νὰ καταστήσῃ
 αὐτοῦς φίλους, τὸ ἠνόμασε Νεκρό-
 βιον, διὰ νὰ ὑποδείξῃ ὅτι τοῦτο ἐσω-
 σεν ἕνα μέλλοντα νεκρόν.

N. X. A.